

De gevolgen van de Omgevingswet voor veehouderijbedrijven

Debbie Dwars

Aeres Hogeschool Dronten | Agrarisch Ondernemerschap Dier- en Veehouderij

Afstudeerwerkstuk

“De gevolgen van de Omgevingswet voor veehouderijbedrijven”

Een onderzoeksrapport naar de toepassing van de Omgevingswet voor veehouderijbedrijven.

Onderwijsinstelling:

Organisatie: Aeres Hogeschool
Adres: De Drieslag 4
Postcode + plaats: 8251 JZ Dronten

Begeleidende docent:

Naam: Frans van Erp
E-mail: f.van.erp@aeres.nl

Student:

Auteur: Debbie Dwars
Studentnummer: 3028681
Adres: Needseweg 10
Postcode + plaats: 7151MJ Eibergen
E-mail: 3028681@aeres.nl
Opleiding: Agrarisch Ondernemerschap Dier- en Veehouderij
Plaats: Eibergen
Datum: 15 januari 2024

DISCLAIMER

Dit rapport is gemaakt door een student van Aeres Hogeschool als onderdeel van zijn/haar opleiding. Het is géén officiële publicatie van Aeres Hogeschool. Dit rapport geeft niet de visie of mening van Aeres Hogeschool weer. Aeres Hogeschool aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van de inhoud van dit rapport.

Voorwoord

Voor u ligt het afstudeerwerkstuk over de gevolgen van de nieuwe Omgevingswet voor de agrarische sector. Dit afstudeerwerkstuk is geschreven als onderdeel van de afstudeerfase aan de Aeres hogeschool te Dronten.

Mijn naam is Debbie Dwars en ik volg de opleiding Agrarisch Ondernemerschap Dier- en Veehouderij. Ik volg mijn afstudeerstage bij VanWestreenen Adviseurs op de afdeling ruimtelijke ordening en milieu, waar ik onder andere ook bezig ben met de Omgevingswet. Dit is dan ook de doelgroep waar het afstudeerwerkstuk voor is opgesteld. De feedback van het vooronderzoek is verwerkt in hoofdstuk 1 en 2.

Allereerst wil ik mijn begeleiders, Gert Schoterman en Czenzi Toet bedanken voor de tijd, informatie en hulp voor de inrichting van dit afstudeerwerkstuk. Daarnaast wil ik mijn afstudeerdocent Frans van Erp bedanken voor de hulp en feedback op het afstudeerwerkstuk. Ook de betrokken gemeentes en omgevingsdiensten wil ik bedanken voor de informatie en tijd voor het afnemen van de interviews.

Debbie A. Dwars

Eibergen, 15 januari 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting.....	6
Summary	7
Begrippenlijst.....	8
Hoofdstuk 1: Inleiding	9
1.1 Aanleiding.....	9
1.2 Omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik.....	9
1.2.1 Planologisch vergunningsvrij	10
1.2.2 Binnenplans afwijken	10
1.2.3 Kruimellijst.....	11
1.2.4 Buitenplans afwijken	11
1.2.5 Tijdelijk afwijken bestemmingsplan	12
1.2.6 Bestemmingsplanwijziging	12
1.3 De Omgevingswet	12
1.4 Omgevingsplan	13
1.5 Omgevingsplanactiviteit.....	14
1.5.1 Binnenplanse omgevingsplanactiviteit (OPA)	15
1.5.2 Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA).....	15
1.5.3. TAM-IMRO plan.....	16
1.6 Milieuregels en de Omgevingswet	16
1.6.1 Bruidsschat	18
1.6.2 Veranderingen milieugebied veehouderijen.....	18
1.7 Doelstelling.....	20
1.8 Hoofdvraag.....	20
1.9 Deelvragen.....	20
Hoofdstuk 2: Materiaal en methode.....	21
2.1 Soort onderzoek	21
2.2 Onderzoeksmethode.....	21
Hoofdstuk 3: Resultaten.....	24
3.1 Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee tussen een omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik en aanvragen onder de Omgevingswet?	24
3.1.1 Omgevingsplan, bruidsschat en verordeningen.....	24
3.1.2 Bestemmingsplanregels naar omgevingsplanregels	25

3.1.3 Participatie onder de Omgevingswet	26
3.2 Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee ten aanzien van milieuaspecten binnen de veehouderijsector?	27
3.2.1 Bruidsschat en verordeningen	27
3.2.2 Begrip landbouwhuisdier	27
3.2.3 Inrichting naar milieubelastende activiteit	27
3.2.4 Verdwijnen van de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM)	29
3.2.5 Geur- en geluid onder de Omgevingswet	29
3.2.6 Milieuleges onder de Omgevingswet	30
3.3 Wat zijn de verschillen voor het doorlopen van het vergunningaanvraagproces voor veehouderijbedrijven tussen de vorige wet- en regelgeving en onder de Omgevingswet?	31
3.3.1 Procedureverschillen	31
3.3.2 Digitaal Stelsel Omgevingswet	35
Hoofdstuk 4: Discussie	36
Hoofdstuk 5: Conclusies en aanbevelingen	38
Bronnenlijst	41
Bijlagen	45
Bijlage 1: Overzicht procedures activiteitenbesluit type bedrijven	45
Bijlage 2: Format interviewvragen gemeente (ruimtelijke ordening)	46
Bijlage 3: Format interviewvragen milieu (omgevingsdiensten)	47
Bijlage 4: interview gemeente Aalten	48
Bijlage 5: Interview gemeente Oost Gelre	52
Bijlage 6: Interview gemeente Bronckhorst	55
Bijlage 7: Interview anonieme gemeente	59
Bijlage 8: Interview gemeente Berkelland	62
Bijlage 9: Interview gemeente Rijssen-Holten	67
Bijlage 10: Interview Noaberkracht (overkoepelende organisatie voor de gemeente Dinkelland én de gemeente Tubbergen)	70
Bijlage 11: Interview omgevingsdienst Achterhoek	74
Bijlage 12: Interview omgevingsdienst IJsselland	80

Samenvatting

De Omgevingswet is een samenvoeging van 26 wetten tot één Wet, welke op 1 januari 2024 in werking is getreden. Het doel van de Omgevingswet is het vereenvoudigen van regels met een nieuw systeem: Het Digitaal Stelsel Omgevingswet, wat moet voorzien in een systeem waarin initiatiefnemers en overheden een duidelijk overzicht krijgen van wat is toegestaan.

Het doel van dit onderzoek is het in beeld krijgen van de veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt en wat daarin de gevolgen zijn voor de veehouderijsector. Hiervoor is de volgende onderzoeksvraag opgesteld: Welke gevolgen brengt de Omgevingswet met zich mee ten aanzien van aanvragen voor veehouderijbedrijven?

Om antwoord op deze vraag te verkrijgen is er door middel van literatuuronderzoek informatie verkregen en zijn experts over de Omgevingswet bij gemeentes en omgevingsdiensten geïnterviewd.

Gemeentes krijgen tot 1 januari 2032 de tijd om het tijdelijk deel van het omgevingsplan om te zetten naar een nieuw, definitief omgevingsplan. Hier is tijd voor nodig. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet betekent dit dat in eerste instantie regelgeving die betrekking heeft op de veehouderijsector decentraal niet zal worden aangepast.

De invulling van de BOPA is bij sommige gemeentes discutabel, juridisch gezien veranderd de onderliggende functie niet. Gemeentes moeten participatiebeleid vaststellen. Uit interviews kwam naar voren dat het participatiebeleid een handreiking is naar de invulling ervan tegenover de grootte van het initiatief.

De inrichting van het definitieve omgevingsplan is uiteindelijk afhankelijk van de gemeenteraad. Wetgeving die discutabel is, zoals bijvoorbeeld de 50%-regeling en de geurverordening, zullen door de gemeenteraad opnieuw worden vastgesteld op het moment dat het ter sprake komt voor de regels in het Omgevingsplan.

Het begrip 'inrichting' verdwijnt en een bedrijf heeft 'milieubelastende activiteiten'. Het inrichtingsbegrip gaf een soort afbakening weer, waarbinnen de diverse activiteiten vergund of gemeld zijn. Door de verdwijning van het begrip inrichting zullen bijvoorbeeld het bemesten of beweiden van weilanden en akkers ook onder milieubelastende activiteiten vallen. Milieuleges kunnen onder de Omgevingswet voor het eerst geheven worden.

Daarnaast is onder de Omgevingswet de korte procedure het uitgangspunt. Gemeentes en omgevingsdiensten zullen ook gaan sturen op kortere procedures, waarbij complexere aanvragen, IPPC-bedrijven en natuuraanvragen wel onder de uitgebreide procedure zullen vallen. Uit de afgenomen interviews is gebleken dat de wens bij gemeentes en omgevingsdiensten is om een goed vooroverleg en conceptaanvragen te hebben en door te spreken.

Zodra definitieve omgevingsplannen opgesteld zullen zijn, kan een beter overzicht worden geboden van de Omgevingswet, maar de verwachting is er dat het nog wel 5 tot 10 jaar gaat duren voordat de Omgevingswet laat zien wat het beloofd. Dit onderzoek laat een handreiking zien van de Omgevingswet op het huidige moment.

Summary

Since January 1, 2024 has the Dutch 'Environment Law' started. This Law is a summary from 26 Laws into one Law. The purpose of the 'Environment Law' is to simplify rules with a new system: the Digital System Environment Law' (DSO), which should provide a system with a clear overview in permissions for initiators and authorities.

The purpose of this research is to gain insight into the changes of the environment Law entails and what the consequences are for the Dutch livestock farming sector. The following research question has been formulated: Which consequences has the environment Law to applications for livestock farms? To answer this question has literature research taken place. In addition, several experts about the environment Law have been interviewed at local authorities and environmental services.

Local authorities have until January 1, 2032 to concert the temporary part of the environmental plan into a new, definitive environmental plan. This will take time. With the entry from the temp environmental plan rules to the livestock farming sector will not be amended.

The interpretation of the BOPA is questionable at some local authorities, because the underlying function will legally see not change. A participation policy had been established. The interviews revealed that the participation policy is a guide to the implementation in relation to the size of the initiative.

The design of the final environmental plan depends to the local authority. Some laws, like the 50% rule and the odor ordinance, are questionable. These laws will be re-adopted by the local authorities in the definitive environmental plan.

The concept 'design' will disappear and 'environmentally harmful activities' are included. The 'design'-concept provided a kind of demarcation within, which the various are permitted or reported. For example, due to the disappearance of the concept of 'design', fertilizing or grazing meadows and fields will also fall under 'environmentally harmful activities'. For the first time, environmental fees can be claimed under the environmental law.

In addition, the short procedure is the starting point under the environmental law. Local authorities and environmental services will also focus on shorter procedures. Complex applications and IPPC-companies stay falling under the extended procedure. The interviews have shown that there is a wish to first have a discuss paper and draft applications.

When the definitive environment plans have been set up, a better overview can be provided. It is expected that it will take 5-10 years before the environmental law will show wat it promises. This research shows an guidance from the environmental law at this moment.

Begrippenlijst

AMvB's	Algemene maatregelen van bestuur
Awb	Algemene wet bestuursrecht
B&W	Burgermeester en Wethouders
Bal	Besluit activiteiten leefomgeving
BOPA	Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit
Bor	Besluit omgevingsrecht
Bruidsschat	De landelijke milieuregels, waar vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet lokaal regels voor mogen worden opgesteld zoals onder andere geur en geluid.
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
IPO	Informatiepunt Leefomgeving
Jurisprudentie	Uitspraken van rechters. Vormt een richtlijn voor rechtspraak in soortgelijke gevallen.
m.e.r.	milieu effecten rapportage
MBA	Milieubelastende activiteiten
OBM	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets
OPA	Binnenplanse Omgevingsplanactiviteit
ROB	Ruimtelijke Onderbouwing
VAB	Vrijkomende Agrarische Bebouwing
vvgb	verklaring van geen bedenkingen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wav	Wet ammoniak en veehouderij
Wro	Wet ruimtelijke ordening
TAM	Tijdelijke Alternatieve Maatregelen
IMRO	Informatiemodel Ruimtelijke Ordening
LVBB	Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen
STOP	STandaard Officiële Publicaties

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Aanleiding

Na jaren van uitstel gaat op 1 januari 2024 de nieuwe Omgevingswet in. De Omgevingswet wordt samengevoegd uit 26 wetten, waaronder de Woningwet, de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet milieubeheer. Daarnaast worden de bijbehorende algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) samengevoegd van 60 naar 4. Deze 4 zijn:

- het Omgevingsbesluit (Ob);
- het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal);
- het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl);
- het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

De 75 bestaande ministeriële regelingen worden vervangen door één ministeriële regeling: de Omgevingsregeling. Deze regeling bevat de indieningsvereisten voor de verschillende vergunningaanvragen, meet- en rekenregels (Nijboer, 2021).

Het doel van de Omgevingswet is het vereenvoudigen van de ruimtelijke regels. Echter zullen de nieuwe regels ook extra tijd vergen van het implementeren van deze regels. Het gevolg hiervan is dat het zorgt voor vertraging. Het nieuwe Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) moet voorzien in een systeem waarin initiatiefnemers en overheden een duidelijk overzicht krijgen over wat is toegestaan in de leefomgeving. Zoals het dagblad Trouw omschrijft: “Het systeem functioneert nog niet zoals het zou moeten. De nodige ICT-problemen worden verwacht”. “De complexiteit van de nieuwe regels zal voor hoofdbrekens zorgen bij bijvoorbeeld vergunningverleners en toezichthouders”. “Tel daarbij op dat doorgaans vlak voor én na inwerkingtreding van een Wet in het omgevingsrecht massaal nieuwe vergunningsaanvragen worden ingediend, wat een totaal andere uitvoering met zich meebrengt” (Berkouwer & Tingen, 2022).

Het afstudeeronderzoek richt zich voor afbakening voornamelijk op aanvragen voor omgevingsvergunningen met planologisch strijdig gebruik. Daarnaast wordt er verdiept in de veranderingen tussen de vorige wetgeving en nieuwe wetgeving ten aanzien van milieuonderdelen die van belang zijn voor agrarische bedrijven, waarbij gericht wordt op veehouderijen. Het doel van het onderzoek is om een overzicht te creëren van de invulling van de Omgevingswet voor aanvragen van veehouderijen.

Om het onderzoek goed te kunnen uitvoeren zal er voornamelijk verdiept worden in de Wet ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer, het Besluit omgevingsrecht en het Besluit ruimtelijke ordening. Deze wet- en regelgeving is grotendeels van toepassing op agrarische aanvragen binnen de Omgevingswet (Nijboer, 2021).

1.2 Omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik

Op grond van de vorige wet- en regelgeving (artikel 2.1 lid 1 sub c van de Wabo) geldt een vergunningplicht voor het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan, een beheersverordening, een exploitatieplan of bij algemene regels van de provincie of het Rijk. Dit wordt ook wel de plicht voor een omgevingsvergunning voor planologisch strijdig gebruik genoemd (Damen, 2013).

De omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik kan indien er strijd is met het bestemmingsplan of de beheersverordening verleend worden. Dit kan op diverse manieren:

- Met toepassing van het bestemmingsplan regels inzake afwijking (binnenplanse ontheffing);
- Bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen (kruimelgevallen, artikel 4 bijlage II van het omgevingsrecht) en tijdelijk aangewezen gevallen voor een termijn van maximaal 10 jaar;
- Indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke ordening bevat (voorheen projectbesluit) (Damen, 2013).

Indien gebruik wordt gemaakt van de binnenplanse ontheffing of de kruimelgevallenregeling, dan is de reguliere procedure van toepassing (8 weken met eventuele eenmalige verlenging van 6 weken). Indien gebruik wordt gemaakt van het projectbesluit, dan is de uitgebreide procedure van toepassing (6 maanden met eventuele eenmalige verlenging van 6 weken) (Damen, 2013).

1.2.1 Planologisch vergunningsvrij

Niet altijd is voor het afwijken van het bestemmingsplan een omgevingsvergunning nodig. In Bijlage II Besluit omgevingsrecht (Bor) , artikel 2, is aangegeven in welke situaties geen omgevingsvergunning nodig is. Dit gaat om specifieke categorieën, waarbij voor bepaalde bouwactiviteiten of planologische gebruiksactiviteit geen omgevingsvergunning is vereist. (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

1.2.2 Binnenplans afwijken

In het bestemmingsplan kan een mogelijkheid opgenomen worden om in beperkte mate af te wijken van het plan: een afwijkingsbevoegdheid. Bij een bevoegdheid zijn ruimtelijke relevante voorwaarden opgenomen, die objectief toetsbaar zijn. Het gaat in het algemeen om kleine afwijkingen, waarvan haalbaarheid eenvoudig is aan te tonen. De aanvraag van een binnenplanse afwijking wordt getoetst aan:

- De afwijkingsregels in het moederplan (bestemmingsplan)
- Goede ruimtelijke ordening
- Zorgvuldige belangenafweging (Awb)

De afwijkingsregels voor het binnenplans afwijken zijn te vinden in het moederplan (bestemmingsplan). De beleidsafweging heeft hierbij al plaatsgevonden bij het opstellen van het moederplan. Als een aanvraag voldoet aan de afwijkingsregels én de aanvraag niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, dan moet de omgevingsvergunning, indien er geen sprake is van beroep of bezwaar, verleend worden (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

Zoals omschreven dient ook getoetst te worden aan een goede ruimtelijke ordening. De zorgvuldige belangenafweging heeft als het goed is plaatsgevonden bij het opstellen van het moederplan (bestemmingsplan) (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

Voor het binnenplans afwijken van een bestemmingsplan geldt de reguliere procedure. De beslistermijn is 8 weken (met eventuele verlenging van 6 weken). Als er na 8 weken geen besluit is genomen door het bevoegd gezag, is de vergunning van rechtswege verleend (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

1.2.3 Kruimellijst

Er kan voor gevallen die per Algemene maatregel van bestuur (AMvB) zijn aangewezen met een omgevingsvergunning worden afgeweken van het bestemmingsplan (op grond van artikel 2.12, lid 1, onder a sub 2, Wabo). Het gaat hierbij om de zogenaamde kruimelgevallen (Bijlage II, artikel 4 Besluit omgevingsrecht (Bor)). Het kunnen bijvoorbeeld bepaalde bijgebouwen, dakkapellen en nutsvoorzieningen zijn (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

Daarnaast is het op grond van de kruimellijst ook mogelijk om tijdelijk af te wijken van het bestemmingsplan. Het gaat dan om een periode van maximaal 10 jaar (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

De inhoudelijke beoordeling van een aanvraag aan de hand van de kruimellijst wordt gedaan aan de hand van:

- **Gemeentelijk beleid:** gemeentes kunnen zelf invulling geven aan de reikwijdte en beleidsvrijheid van de kruimellijst. Bijvoorbeeld een aanvraag van een dakkapel aan de voorwegzijde. Als in het geldend bestemmingsplan is aangegeven dat dakkapellen aan de voorzijde niet wenselijk zijn, dan is de kruimellijst niet leidend. Daarom hebben gemeenten vaak een Kruimelgevallenbeleid dat is vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders.
- **Goede ruimtelijke ordening (zorgvuldige belangenafweging):** Er dient getoetst te worden aan een goede ruimtelijke ordening bij het verlenen van een omgevingsvergunning.
- **Verplichtingen (milieu)wetgeving:** Ondanks dat de ruimtelijke impact van de kruimellijst vrij beperkt is, is het wel aan de orde dat er getoetst dient te worden aan de milieuregelgeving. Denk hierbij aan externe veiligheid of regelgeving op het gebied van geluid (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

De aanvraag dient gemotiveerd te worden of het passend is binnen het gemeentelijk (kruimelgevallen)beleid. Er mogen geen belemmeringen zijn op het gebied van milieuwetgeving. Voor het toepassen van de kruimelgevallenlijst geldt de reguliere procedure (8 weken, met eventuele verlenging van 6 weken). Als het bevoegd gezag na 8 weken geen besluit heeft genomen, is de vergunning van rechtswege verleend (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

Als de kruimelgevallenlijst gecombineerd wordt met een toestemming waarvoor een uitgebreide procedure is voorgeschreven, dan gaat voor de hele aanvraag de uitgebreide procedure gelden (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

1.2.4 Buitenplans afwijken

Met de omgevingsvergunning buitenplanse afwijking (artikel 2.12, lid 1, sub a onder 3, Wabo) kan worden afgeweken van het bestemmingsplan. Hierbij dient gemotiveerd te worden dat de omgevingsvergunningaanvraag voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. De aanvraag dient dan ook voorzien te zijn van een ruimtelijke onderbouwing (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

Uit de aanvraag moet blijken waarop de aanvraag betrekking heeft. De aanvraag moet situatietekeningen bevatten van de huidige en toekomstige situatie en gegevens over huidig en toekomstig gebruik. De aanvraag wordt getoetst aan:

- **Een goede ruimtelijke ordening / zorgvuldige belangenafweging (Awb):** Als de aanvraag past binnen het geldende beleid en ook voldoet aan een goede ruimtelijke ordening heeft het bevoegd gezag de beleidsvrijheid om de afweging te maken voor verlening van de omgevingsvergunning.
- **Verplichtingen (milieu)wetgeving:** Een buitenplanse afwijking moet voldoen aan (milieu)wetgeving. Er dient dan ook getoetst te worden aan beleid en regelgeving voor bijvoorbeeld geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, cultuurhistorie, et cetera.
- **Verklaringen van geen bedenkingen gemeenteraad:** Het verlenen van de omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders, maar de omgevingsvergunning mag pas worden verleend als de Raad een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) heeft afgegeven. Het vaststellen van de bestemmingsplannen is dan ook een bevoegdheid van de Raad (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

Een aanvraag voor het buitenplans afwijken moet voorzien zijn van een ruimtelijke onderbouwing. In artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is onder andere aangegeven dat ingegaan moet worden op de gevolgen van de ontwikkeling voor waterhuishouding, cultuurhistorie en relatie met de kwaliteitseisen uit hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer. Daarnaast kan het bevoegd gezag voorschriften aan de omgevingsvergunning verbinden. Deze voorschriften moeten ruimtelijk relevant zijn, zoals bijvoorbeeld een voorschrift dat er voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd dienen te worden (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

Voor de omgevingsvergunning buitenplans afwijken bestemmingsplan is de uitgebreide procedure (6 maanden) van toepassing. Binnen de eerste 8 weken dient beslist te worden of de termijn wordt verlengd met 6 weken. Daarnaast gelden bij het buitenplans afwijken voor een omgevingsvergunning unieke eisen van publicatie in de Staatscourant en digitale publicatie. Het is eventueel mogelijk om de vergunning in twee fasen op te delen, zodat eerst de planologische aanvaardbaarheid wordt getoetst en daarna de bouwactiviteit (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

1.2.5 Tijdelijk afwijken bestemmingsplan

Voor tijdelijk planologisch strijdig gebruik kan men aan de omgevingsvergunning een termijn binden. Denk aan een termijn voor bijvoorbeeld twee tot vijf dagen tot bijvoorbeeld tien of vijftien jaar en langer. Hierbij zijn verschillende situaties mogelijk: Afwijking voor bepaalde tijd, voor onbepaalde tijd, afwijking voor maximaal 10 jaar en afwijking voor langer dan, of korter dan 10 jaar (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.).

1.2.6 Bestemmingsplanwijziging

Indien de plannen niet passend zijn binnen de regels van het bestemmingsplan of door middel van een afwijkingsbevoegdheid, kan er gekozen worden voor de aanvraag van een bestemmingsplanwijziging (De Omgevingsadviseurs, z.d.). Omdat een bestemmingsplanwijziging een totaal andere procedure is dan een omgevingsvergunning, wordt deze vanwege afbakening niet behandeld in dit afstudeeronderzoek.

1.3 De Omgevingswet

Zoals reeds benoemd worden in de Omgevingswet de 26 bestaande wetten samengebundeld. Zo verdwijnen onder andere de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de Wet natuurbescherming en de Waterwet. De bestaande bestemmingsplannen

worden gebundeld in één omgevingsplan per gemeente. Daarnaast dient elke gemeente een strategische omgevingsvisie te maken (Van den Broek, z.d.).

Maatschappelijk doel en verbeteringen

Het maatschappelijke doel van de Omgevingswet is de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu te bereiken door:

- Het in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit;
- en het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften (artikel 1.3 Omgevingswet (Ow)) (Van den Broek, z.d.).

De regering streeft hierbij vier verbeterdoelen na:

1. Het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
2. Het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
3. Het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
4. Het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving (Van den Broek, z.d.)

Het begrip ‘de fysieke leefomgeving’ staat centraal in de Omgevingswet. De wetgever heeft in de Omgevingswet geen definitie opgenomen voor het begrip fysieke leefomgeving. De wet omschrijft wel wat het begrip inhoudt, namelijk: bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, landschappen, natuur, cultureel erfgoed en werelderfgoed (Lasschuit, 2022).

Kerninstrumenten

De Omgevingswet kent zes kerninstrumenten voor het benutten en beschermen van de leefomgeving. Deze kerninstrumenten zijn de omgevingsvisie, het programma, decentrale regels, algemene rijksregels, de omgevingsvergunning en het projectbesluit. Ondernemers zullen het meest te maken krijgen met de algemene rijksregels, de omgevingsvergunning en het gemeentelijk omgevingsplan (Van den Broek, z.d.).

1.4 Omgevingsplan

Het omgevingsplan is de vervanger van het bestemmingsplan, maar dan breder. Regels uit lokale verordeningen en milieuregels zijn ook in het omgevingsplan opgenomen. Per gemeente komt er één omgevingsplan die wordt vastgesteld door de gemeenteraad. (Van Benthem & Keulen, z.d.)

Veranderingen:

- Eén omgevingsplan per gemeente;
- Het omgevingsplan bevat meer soorten regels dan het bestemmingsplan en mag ook gebodsbepalingen bevatten;
- De gemeenteraad kan de bevoegdheid om delen van het omgevingsplan vast te stellen, delegeren aan het college van B&W;
- Er geldt straks geen actualisatieverplichting meer: het omgevingsplan hoeft niet elke 10 jaar te

worden herzien, wat bij bestemmingsplannen wel het geval was;

- Tot 2032 geldt: als de gemeente nog geen omgevingsplan heeft opgesteld is het bestemmingsplan van rechtswege van toepassing.

Als de gemeente nog geen omgevingsplan heeft opgesteld geldt tot 2032 dat het tijdelijke deel van het omgevingsplan van rechtswege van toepassing is. Het tijdelijke deel van het omgevingsplan bestaat uit het bestaande bestemmingsplan (ruimtelijke plannen), de enkele gemeentelijke verordeningen (bijvoorbeeld een geurverordening indien aanwezig) en de bruidsschat. De bruidsschat omvat de regels die vanuit het Rijk naar gemeenten en waterschappen verhuizen (VNG, z.d.).

Per gemeente wordt in het omgevingsplan bepaald wat men wel en niet wil. Dat betekent dat er op lokaal niveau meer ruimte komt voor eigen regels. Dit biedt kansen voor lokale ondernemers. Aan de andere kant kan dit ook onzekerheden meebrengen voor landelijk opererende bedrijven. Daarnaast krijgt elke gemeente ook een grote set aan regels van het Rijk: de “bruidsschat”. Het is voor gemeenten belangrijk om met de bruidsschat om te gaan en in de gemeente te laten werken. (Van Benthem & Keulen, z.d.)

Daarnaast komt er per provincie één provinciale verordening die de huidige verordeningen op het gebied van onder andere milieu en ruimte vervangt: De omgevingsverordening. De lokale waterschapsverordening en huidige waterschapsverordening wordt vervangen tot een waterschapsverordening per waterschap (SCCM, 2023).

1.5 Omgevingsplanactiviteit

De omgevingsvergunning is de toetsing voor bepaalde activiteiten met gevolgen voor de fysieke leefomgeving. In de Omgevingswet staan regels voor deze activiteiten. Er kunnen meerdere activiteiten gelden in een bepaalde situatie. De omgevingsvergunning (huidig: Wabo) voor bouwen is opgeknipt in een omgevingsvergunning voor een technische bouwactiviteit en een ruimtelijke omgevingsplanactiviteit (Van den Broek, z.d.). Er zal ingegaan worden op de ruimtelijke omgevingsplanactiviteit.

De verschillende omgevingsvergunningen waarvoor het omgevingsplan aan getoetst zal worden, zijn:
Vergunningsvrije omgevingsplanactiviteit:

Activiteiten die vrijgesteld zijn van de vergunningsplicht. Deze staan in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Deze bepalingen komen via de bruidsschat (regels van het Rijk) in het omgevingsplan en kan de gemeente laten vervallen of aanpassen.

‘Binnenplanse omgevingsplanactiviteit’ (OPA):

Een activiteit die voldoet aan de regels van het omgevingsplan maar waarvan het omgevingsplan wel bepaald dat er een vergunning voor nodig is.

‘Buitenplanse omgevingsplanactiviteit’ (BOPA):

Is een activiteit die niet voldoet aan de regels van het omgevingsplan. Er kan ook sprake zijn van een andere activiteit die in strijd is met het omgevingsplan (Informatiepunt Leefomgeving, z.d.).

1.5.1 Binnenplanse omgevingsplanactiviteit (OPA)

Voor een omgevingsplanactiviteit is een omgevingsvergunning nodig. Indien de aanvraag voldoet aan de voorwaarden van de desbetreffende locatie, is er sprake van een binnenplanse vergunningsplicht. De beoordelingsregels voor binnenplanse omgevingsactiviteiten staan in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Als de aanvraag voldoet aan de beoordelingsregels, wordt de vergunning verleend. (Informatiepunt Leefomgeving, z.d.)

Indien de aanvraag niet voldoet aan de beoordelingsregels, wordt het vanzelf een aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

1.5.2 Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA)

Een buitenplanse omgevingsplanactiviteit is een activiteit die niet voldoet aan de regels van het omgevingsplan én niet vergunningsvrij voor het bouwen is. Er zijn twee varianten:

1. Een activiteit waarvoor het omgevingsplan bepaalt dat een vergunning nodig is, maar het volgens de beoordelingsregels niet mogelijk is de vergunning te verlenen → reguliere afwijking, aanvraag omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA).
2. Een activiteit in strijd met het omgevingsplan → omgevingsplanaanpassing (groter dan de BOPA).

In onderstaande figuur (Figuur 1) zijn de diverse aspecten van de BOPA toegelicht.

Figuur 1: BOPA in een notendop (VNG, z.d.)

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning voor een BOPA alleen verlenen als deze in ieder geval voldoet aan:

- Een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (5.1 instructieregels Besluit kwaliteit leefomgeving);
- De instructieregels in de provinciale verordening.

Het bevoegd gezag beoordeelt of de buitenplanse omgevingsplanactiviteit voldoet aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De BOPA dient getoetst te worden aan het geldende beleid van het Rijk, de provincie en de gemeente. Als de ontwikkeling afwijkt van het beleid, maar toch wenselijk is, kan het bevoegd gezag de BOPA verlenen. Er is een goede motivering van het besluit in afwijking van het beleid nodig (Informatiepunt Leefomgeving, z.d.).

Voor een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) geldt meestal de reguliere procedure. De beslistermijn voor de reguliere procedure is 8 weken met een mogelijkheid van verlenging met 6 weken. In sommige gevallen geldt een uitgebreide procedure: Als dat is aangewezen in de Omgevingswet, op verzoek van de aanvrager of als het bevoegd gezag deze van toepassing verklaart (Informatiepunt Leefomgeving, z.d.).

Vergunningen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten worden in ieder geval binnen vijf jaar na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning geactualiseerd in het omgevingsplan (Dirkzwager, z.d.).

1.5.3. TAM-IMRO plan

Onderdelen van het DSO zullen na het inwerking treden van de Omgevingswet nog niet (optimaal) werken. Daarvoor zijn tijdelijke alternatieve maatregelen (TAM's) in het leven geroepen. Een van de tijdelijke alternatieve maatregelen is het TAM-IMRO (Copier, 2023).

Het kan zijn dat bijvoorbeeld plansoftware nog niet de benodigde functies biedt om 'Regels op de kaart' te wijzigen. De TAM-IMRO houdt in dat bestaande technieken om voor planvorming tijdelijk kunnen worden gebruikt na inwerkingtreding van de Omgevingswet. Gemeentes kunnen er dus voor kiezen om na inwerkingtreding van de Omgevingswet een omgevingsplan vast te stellen volgens de bestaande uitwisselingsstandaard IMRO (Informatiemodel Ruimtelijke Ordening) en via de bestaande voorziening ruimtelijkeplannen.nl (Copier, 2023).

Het omgevingsplan wordt gepubliceerd via de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen (LVBB). De LVBB is ontwikkeld voor de publicatie van omgevingsdocumenten (zoals het omgevingsplan) in de publicatiebladen op officiële bekendmakingen.nl. Via de LVBB komt het omgevingsplan ook in het DSO, waar de stukken ingezien kunnen worden in het Omgevingsloket.

Om de inhoud van het omgevingsplan te kunnen publiceren, moet aan bepaalde regels en technische standaarden worden voldaan. Deze standaard bestaat uit de Standaard Officiële Publicaties (STOP), wat een raamwerk geeft voor de vormgeving en structuur van documenten die officieel worden gepubliceerd. Om een omgevingsplan bekend te kunnen maken, moet het kunnen voldoen aan de standaarden uit het STOP, zoals bijvoorbeeld de indeling van de regels (Copier, 2023).

Het kan mogelijk zijn dat gemeentes na inwerkingtreding van de Omgevingswet nog geen gebruik kunnen maken van het planvormingsdeel uit DSO. Er wordt tijdelijk (tot één jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet) geregeld dat (een wijziging van) een omgevingsplan nog kan worden gepubliceerd via ruimtelijkeplannen.nl. De plannen worden vervolgens door middel van een overbrugging getoond in het DSO (Copier, 2023).

1.6 Milieuregels en de Omgevingswet

Zoals nu gewerkt wordt met het begrip inrichting bij milieuregels, kent de Omgevingswet deze niet meer. De milieuregels gaan gelden voor milieubelastende activiteiten. De Omgevingswet omschrijft

een milieubelastende activiteit als: ‘Activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een zuivering technisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit’ (SCCM, 2023).

In de definitie van een milieubelastende activiteit is niet opgenomen dat de activiteit bedrijfsmatig moet zijn en er is niet verwezen naar een bepaalde tijdsduur. De regels voor milieubelastende activiteiten (MBA) gelden, net zoals bij een inrichting, alleen voor locatie gebonden activiteiten. Dus ook tijdelijke activiteiten die aan een locatie zijn gebonden kunnen onder de definitie milieubelastende activiteiten vallen. Het begrip milieubelastende activiteit is in die zin breder dan het begrip inrichting (SCCM, 2023).

Voor milieubelastende activiteiten die in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn aangewezen geldt dat de regels uit het Bal gelden. Niet alle regels uit het Activiteitenbesluit zijn meegenomen in de milieubelastende activiteiten in het Bal. Eerst dient bepaald te worden wat de kernactiviteit van het bedrijf is. Kernactiviteiten zijn aangewezen in hoofdstuk 3 van het Bal. Wanneer de kernactiviteit is bepaald, wordt er gekeken of er mogelijk ook nog andere activiteiten zijn die de gekozen kernactiviteit functioneel ondersteunen. Het is mogelijk dat bedrijven meerdere kernactiviteiten hebben (SCCM, 2023).

Daarnaast stelt het Besluit activiteiten leefomgeving eisen die landelijk aan bedrijven worden gesteld. Deze eisen gelden voor een afzonderlijke activiteit en niet voor het hele bedrijf. Er is hierbij onderscheid gemaakt in:

➤ **Activiteiten waarvoor alleen de algemene regels uit het Bal gelden**

Dit is vergelijkbaar met wat nu een type A- of B-inrichting is. De regels van het Bal gelden alleen op activiteitsniveau, dus niet voor het hele bedrijf. Voor een activiteit kan een meldplicht gelden. Bij een meldplicht moet de aard en omvang van de activiteiten en de indeling, uitvoering en ligging van het bedrijf gemeld worden aan het bevoegd gezag. (SCCM, 2023). Een type A-inrichting voert milieubelastende activiteiten uit, maar ze hoeven niet te melden en er geldt geen vergunningplicht. Type B bedrijven moeten bij oprichting of verandering een melding Activiteitenbesluit doen. Een vergunning is niet benodigd. Voor de veehouderij geldt dat er OBM-plichtige activiteiten worden uitgevoerd, een OBM (Omgevingsvergunning beperkte milieutoets) noodzakelijk is. (Infomil, z.d.). Een overzicht wanneer een bedrijf onder type A, B of C valt is opgenomen in de bijlage (Bijlage 1: Procedures activiteitenbesluit type bedrijven).

➤ **Activiteiten waar voor de genoemde activiteit een vergunning nodig is**

Voor aangewezen activiteiten geldt onder het Bal een vergunningplicht. De overige activiteiten moeten, als ze zijn aangewezen, voldoen aan de algemene regels uit het Bal voor de activiteit. Als activiteiten niet zijn aangewezen dan gelden daarvoor geen algemene regels uit het Bal.

➤ **Activiteiten als deel van een “complex bedrijf”: vergunning voor het hele bedrijf**

Bedrijven die volgens hun aard of omvang grote gevolgen kunnen hebben voor de leefomgeving worden aangewezen als complexere bedrijven. Voor de veehouderij vallen hier IPPC-bedrijven onder. Een veehouderijbedrijf wordt aangewezen als IPPC-bedrijf als deze meer dan 40.000 stuks pluimvee, 2.000 stuks mestvarkens of 750 plaatsen voor zeugen bevat (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, z.d.). De vergunningplicht voor complexere bedrijven is vergelijkbaar met de vergunningplicht voor inrichtingen (SCCM, 2023).

1.6.1 Bruidsschat

In de Omgevingswet geldt dat alle lokale regels voor de fysieke leefomgeving moeten worden opgenomen in één omgevingsverordening en één omgevingsplan. De regels vanuit het Rijk, komen ook in dit plan te staan. Voor de milieuregels, die nu voornamelijk nog landelijk geregeld zijn, betekent het dat deze lokaal moeten worden opgenomen. Voor gemeenten is een overgangstermijn afgesproken tot 2032. Gemeenten mogen tot 2032 de tijd nemen om voor de hele gemeente een dekkend omgevingsplan op te stellen. Tot dat plan er is, gelden de huidige landelijke regels als overgangsrecht. Dat wordt ook wel de Bruidsschat genoemd. De landelijke milieuregels, waar lokaal regels voor mogen worden opgesteld zijn onder andere geluid, trillingen, externe veiligheid, geur en licht (SCCM, 2023).

1.6.2 Veranderingen milieugebied veehouderijen

Op het gebied van milieuregels voor veehouderijen zijn er diverse situaties die veranderen onder de Omgevingswet.

Wet ammoniak en veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij regelt momenteel de bescherming van kwetsbare gebieden tegen te veel ammoniak. De Omgevingswet regelt de bescherming van kwetsbare gebieden niet meer rechtstreeks. Provincies kunnen regels stellen in de omgevingsverordening voor de bescherming van kwetsbare gebieden (Informatiepunt leefomgeving, 2023).

Vergunningplicht en omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM)

Voor aangewezen inrichtingen moet onder de vorige wetgeving een OBM aangevraagd worden. Voor veehouderijen is dat een m.e.r.-beoordeling en een toets op fijnstof. Onder de Omgevingswet bestaat de OBM niet meer. Er geldt een reguliere vergunningsplicht of de vergunningsplicht vervalt (Informatiepunt leefomgeving, 2023).

Weilanden en akkers

Onder de vorige wetgeving waren weilanden en akkers geen onderdeel van de inrichting. Onder de Omgevingswet zijn weilanden en akkers onderdeel van de milieubelastende activiteiten uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) (Informatiepunt leefomgeving, 2023).

Op weilanden en akkers gaat het om het telen van gewassen en het grazen van dieren. Het telen van gewassen valt onder de milieubelastende activiteit Telen van gewassen in de openlucht. Als weilanden gebruikt worden voor het grazen van landbouwhuisdieren, maken weilanden ook deel uit van de milieubelastende activiteit veehouderij. Weilanden worden dan gezien als functioneel ondersteunend aan de veehouderij (Informatiepunt leefomgeving, 2023).

Er is geen technische samenhang met weilanden en de installatie voor het houden van dieren. Dat betekent dat weilanden en akkers niet vergunningplichtig zijn. Het uitrijden van mest valt onder de milieubelastende activiteit Het op of in de bodem brengen van meststoffen (paragraaf 3.2.20 Bal). Het gaat hierbij om een bedrijfstak overstijgende activiteit waarbij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) bevoegd gezag is (Informatiepunt leefomgeving, 2023).

Voor weilanden en akkers staan geen geur- en geluidsregels in de bruidsschat. Bij het opstellen van een omgevingsplan moeten gemeentes zich houden aan de instructieregels uit het Bkl. Hierbij gelden

Artikel 5.92 en 5.59, aanvaardbaarheid van geur en aanvaardbaarheid van geluid voor alle activiteiten. Dus ook voor activiteiten op een akker of weiland. De gemeente moet in het definitieve omgevingsplan straks onderbouwen dat geur- en geluid aanvaardbaar zijn. Hierbij betekent het niet automatisch dat er regels hierop voor geur benodigd zijn (Informatiepunt leefomgeving, 2023).

Geluid

Onder de huidige wetgeving regelt het Activiteitenbesluit het onderdeel geluid voor de inrichting. Weilanden en akkers behoren niet tot die inrichting. Onder de Omgevingswet stelt het Besluit activiteiten leefomgeving eisen voor geluid. Omdat weilanden en akkers onderdeel van de milieubelastende activiteit zijn, vallen weilanden en akkers ook onder de regels voor geluid.

De regels voor de gevolgen van geluid regelt de gemeente in het omgevingsplan (Informatiepunt leefomgeving, 2023).

Geur van dierenverblijven

De huidige wetgeving stelt dat de geur van dierenverblijven voor niet-vergunningplichtige veehouderijen in het Activiteitenbesluit en voor vergunningplichtige veehouderijen in de Wet geurhinder en veehouderij geregeld was (Informatiepunt leefomgeving, 2023).

Onder de Omgevingswet regelt het Besluit activiteiten leefomgeving de gevolgen van geur niet. De gemeente stelt de geurregels decentraal in het omgevingsplan.

Ook de afstanden voor geur van (andere) agrarische activiteiten uit het Activiteitenstelsel worden door de gemeente in het omgevingsplan geregeld. Het Besluit kwaliteit leefomgeving geeft daarin instructieregels. Inhoudelijk is de regeling van geur niet altijd gelijk als hoe het op de huidige manier is geregeld (Informatiepunt leefomgeving, z.d.).

Besluit emissiearme huisvesting

Het Besluit emissiearme huisvesting is per 1 januari 2024 vervallen. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal, paragraaf 4.82) is een toepassingsbereik geschreven voor welke diersoorten en welke dieren aantallen de maximale emissiewaarden en eventuele uitzonderingen van toepassing zijn. (Informatiepunt leefomgeving, z.d.).

Emissiefactoren

Onder de vorige wetgeving zijn er 3 aparte lijsten met emissiefactoren of reductiepercentages voor ammoniak, geur en fijnstof voor huisvestingssystemen. Onder de Omgevingswet is er een gecombineerd overzicht met emissiefactoren voor ammoniak, geur en fijnstof. Het overzicht is verdeeld in twee bijlagen: een overzicht met huisvestingssystemen met emissiefactoren en één overzicht met aanvullende technieken met reductiepercentages, zoals voor luchtwassers. De BWL-nummers voor systeembeschrijvingen veranderen in een Ow-nummer (Informatiepunt leefomgeving, 2023).

1.7 Doelstelling

De doelstelling is om inzicht te verkrijgen in de gevolgen en kansen in de uitvoering van de Omgevingswet voor veehouderijen. Hierbij zijn de volgende onderwerpen van belang:

- Het in kaart brengen van de veranderingen voor een omgevingsvergunning voor activiteiten van veehouderijen op grond van huidige wet- en regelgeving op het gebied van milieu en een omgevingsvergunning voor activiteiten van veehouderijen op het gebied van milieu op grond van de Omgevingswet;
- Het in kaart brengen voor een omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik op grond van huidige wet- en regelgeving en een omgevingsvergunning wegens omgevingsplanafwijking voor activiteiten van veehouderijen op grond van de Omgevingswet;
- Het in kaart brengen van de verschillen tussen het vergunningsproces dat gemeentes doorlopen voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor planologisch strijdig gebruik en de omgevingsplanafwijking buitenplanse afwijking bij aanvragen van veehouderijen;
- Het in kaart brengen van de veranderingen die de Omgevingswet ten aanzien van de huidige wetgeving voor het digitale aanvraag- en vergunningverleningsproces met zich meebrengt.

1.8 Hoofdvraag

“Welke gevolgen brengt de Omgevingswet met zich mee ten aanzien van aanvragen voor veehouderijbedrijven?”

1.9 Deelvragen

De volgende deelvragen zijn hierbij gesteld:

- Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee tussen een omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik en de aanvragen onder de Omgevingswet?
- Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee ten aanzien van milieuaspecten binnen de veehouderijsector?
- Wat zijn de verschillen in het doorlopen van het vergunningsaanvraagproces voor veehouderijbedrijven tussen de huidige wet- en regelgeving en onder de Omgevingswet?

Hoofdstuk 2: Materiaal en methode

De materiaal en methode omschrijft hoe het onderzoek is uitgevoerd. Er is omschreven hoe informatie is verzameld om de diverse deelvragen te beantwoorden. Per deelvraag is omschreven welke methode is gebruikt en hoe data is verzameld voor beantwoording van de deelvraag.

2.1 Soort onderzoek

Het onderzoek is een verkennend en kwalitatief onderzoek bestaande uit literatuur- en praktijkonderzoek. In het literatuuronderzoek is onderzocht hoe de omgevingsvergunning en milieuregels volgens de oude wetgeving worden behandeld. Daarnaast is onderzocht hoe omgevingsvergunning en milieuregels onder de Omgevingswet ingediend zullen moeten worden. Door middel van interviews met gemeentes en omgevingsdiensten is de praktische kant van de Omgevingswet benaderd en in kaart gebracht. De afgenomen interviews zullen in combinatie met het literatuuronderzoek antwoord geven op de deelvragen. De deelvragen zullen de doorslag geven in de beantwoording van de hoofdvraag.

2.2 Onderzoeksmethode

Deelvraag 1: Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee tussen een omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik en de aanvragen onder de Omgevingswet?

Allereerst heeft er voor deze deelvraag deskresearch plaatsgevonden. Hiervoor is gebruik gemaakt van diverse literatuurbronnen, rechtsbronnen, documenten en media. Omdat het Nederlandse wet- en regelgeving betreft, is er gebruik gemaakt van Nederlandstalige zoektermen. Overheidsbronnen, wetteksten en informatie van partijen die onderzoek doen naar de Omgevingswet hadden hierbij de voorkeur. De volgende zoektermen zijn gebruikt:

- Wet algemene bepaling omgevingsrecht
- Omgevingsvergunning
- Omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik
- Omgevingsplanactiviteit
- BOPA

Het onderzoek is toegepast onder de huidige stand van zaken van de Omgevingswet. Indien er tijdens het onderzoek veranderingen zijn ontstaan, dan zijn deze meegenomen in het onderzoek.

Voor een praktijkbenadering op deze deelvraag is ervoor gekozen om ook een kwalitatief onderzoek toe te passen. Hiervoor zijn interviews afgelegd bij gemeentes, die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet de Wet zullen moeten gaan invullen en handhaven. Er is gekozen om alleen gemeentes (bevoegd gezag) en omgevingsdiensten (inhoudelijke kennis over milieu) te gaan interviewen om een eenduidig beeld te krijgen hoe adviseurs vorm moeten gaan geven aan de inpassing van de Omgevingswet.

Er zijn 7 gemeentes en één ambtelijk samenwerkingsverband van twee gemeentes geïnterviewd over de Omgevingswet (Bijlagen 4 t/m 10). Eén gemeente had vooraf de wens om enkel anoniem mee te werken aan het onderzoek. Vooraf is een format van het interview opgenomen om de juiste informatie te verzamelen (Bijlage 2). De interviews zijn allereerst getranscribeerd. Daarna zijn de interviews in fasen gecodeerd:

1. Open coderen: Er worden labels/codes verbonden aan stukken tekst.
2. Axiaal coderen: De verschillende codes worden vergeleken met elkaar. De codes die bij elkaar horen worden samengevoegd.
3. Selectief coderen: De axiale codes worden met elkaar verbonden tot er een theorie is opgebouwd.

Bij de gemeentes zijn beleidsmedewerkers over de Omgevingswet geïnterviewd. Doordat zij zich bezighouden met de invulling van de Omgevingswet in de desbetreffende gemeentes, is het gegarandeerd dat de interviews betrouwbaar zijn.

Deelvraag 2: Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee ten aanzien van milieuaspecten binnen de veehouderijsector?

Ook voor deze deelvraag geldt dat deskresearch de basis is. Hierbij is gebruik gemaakt van diverse literatuurbronnen, rechtsbronnen, documenten en media. Er zal gebruik gemaakt worden van Nederlandstalige zoektermen, omdat het onderwerp Nederlandse wet- en regelgeving betreft. Anderstalige zoektermen zullen dan ook geen relevante informatie opleveren voor dit onderwerp. Overheidsbronnen, wetteksten en informatie van partijen die onderzoek doen naar de Omgevingswet hadden hierbij de voorkeur. De volgende zoektermen zijn gebruikt:

- Wet geurhinder en veehouderij
- Besluit emissiearme huisvesting
- Milieuwetgeving Omgevingswet en veehouderijen
- Besluit algemene leefomgeving

Daarnaast is het van belang dat het gaat om de huidige stand van zaken over de Omgevingswet welke op 1 januari 2024 in gaat. Mochten er veranderingen ontstaan tijdens het uitvoeren van het onderzoek, zullen deze worden meegenomen.

Voor een praktijkbenadering op deze deelvraag is ervoor gekozen om ook een kwalitatief onderzoek toe te passen. Hiervoor zijn interviews afgelegd bij omgevingsdiensten, die de milieuwetgeving vanaf 1 januari 2024 zullen moeten gaan handhaven. De keuze is gevallen om alleen bevoegd gezag te gaan interviewen om een eenduidig beeld te schetsen hoe milieuadviseurs de Omgevingswet zullen moeten gaan toepassen.

Er zijn 2 omgevingsdiensten geïnterviewd over de Omgevingswet (Bijlagen 11 en 12). Deze 2 omgevingsdiensten zijn samen verantwoordelijk voor de handhaving van milieuwetgeving van 21 gemeentes. Vooraf is een format van het interview opgenomen om de juiste informatie te verzamelen (Bijlage 3). De interviews zijn allereerst getranscribeerd. Daarna zijn de interviews in fasen gecodeerd, op dezelfde manier als benoemd bij deelvraag 1.

Bij de omgevingsdiensten zijn vergunningverleners geïnterviewd. Doordat zij zich bezighouden met de invulling van de Omgevingswet en de invulling van de oude milieuwetgeving, is het gegarandeerd dat de interviews betrouwbaar zijn.

Deelvraag 3: Wat zijn de verschillen in het doorlopen van het vergunningsaanvraagproces voor veehouderijbedrijven tussen de vorige wet- en regelgeving en onder de Omgevingswet?

Ook bij deze deelvraag geldt dat er allereerst deskresearch zal plaatsvinden. Hierbij is vooral gebruik gemaakt van diverse literatuurbronnen, stroom- en doorloopschema's en documenten van de Rijksoverheid.

Hierbij geldt ook dat het van belang is dat het gaat om de huidige stand van zaken over de Omgevingswet. Mochten er veranderingen ontstaan tijdens het uitvoeren van het onderzoek, zullen deze worden meegenomen. Gebruikte zoektermen zijn:

- Tijdsproces vergunningaanvraag Omgevingswet
- Vergunningsprocessen onder de Omgevingswet

Uiteindelijk zullen gemeentes en omgevingsdiensten de doorslag geven hoe zij het vergunningsaanvraagproces zullen doorlopen. Daarom is ook bij deze deelvraag gekozen om ook een kwalitatief onderzoek toe te passen. Hiervoor zijn 8 gemeentes en 2 omgevingsdiensten geïnterviewd. Het format van de interviews is opgenomen in de bijlage, evenals de uitwerking van de interviews (Bijlage 2 t/m 12).

De interviews zijn allen getranscribeerd. Daarna zijn de interviews in fasen gecodeerd, op dezelfde manier als bij deelvraag 1. Na het coderen zullen de resultaten de doorslaggevende conclusie op deze deelvraag weergeven.

Hoofdstuk 3: Resultaten

De resultaten van het onderzoek zullen in dit hoofdstuk per deelvraag weergegeven worden.

3.1 Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee tussen een omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik en aanvragen onder de Omgevingswet?

Bij deze deelvraag worden de overgang van bestemmingsplanregels naar omgevingsplanregels, het omgevingsplan en de verordeningen en de bruidsschat toegelicht waaruit het resultaat naar voren komt.

3.1.1 Omgevingsplan, bruidsschat en verordeningen

Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, krijgt iedere gemeente een omgevingsplan van rechtswege. Dit omgevingsplan bestaat uit een tijdelijk en een nieuw deel. Het tijdelijke deel bestaat uit (Informatiepunt leefomgeving, z.d.):

- Ruimtelijke regels, zoals bestemmingsplannen
- Rijksregels over activiteiten → de bruidsschat
- Verordeningen, zoals de geurverordening

Gemeentes hebben zelf de keuze om vanaf 1 januari 2024 met een tijdelijk omgevingsplan te gaan werken of een nieuw omgevingsplan op te stellen. Ook hebben gemeentes zelf de keus hoe om te gaan met de bruidsschat en verordeningen. Gemeentes krijgen tot 1 januari 2032 de tijd om het tijdelijke deel van het omgevingsplan en andere regels over de fysieke leefomgeving om te zetten naar een nieuw omgevingsplan (Informatiepunt leefomgeving, z.d.).

De afgenomen interviews over de toepassing van de Omgevingswet in het omgevingsplan, de bruidsschat en verordeningen per 1 januari 2024 zijn weergegeven in navolgende tabel (Tabel 2).

Tabel 2: Toepassing omgevingsplan, bruidsschat en verordeningen (Persoonlijke communicatie, 2023)

	Tijdelijk omgevingsplan	Hoe starten aan omgevingsplan?	Bruidsschat	Verordeningen
<i>Aalten</i>	Ja	Eerst kleine kernen, dan grote kernen en als laatste buitengebied. 10 jaar tijd is nodig.	Ongewijzigd Overnemen	Ongewijzigd overnemen
<i>Oost Gelre Bronckhorst</i>	Ja	Nog niet in beeld hoe	Ongewijzigd	Ongewijzigd
	Ja	Starten met woonwijken, dan centra, bedrijventerreinen en laatste buitengebied	Ongewijzigd overnemen	Ongewijzigd overnemen
<i>Anoniem</i>	Ja	Nog niet in beeld hoe	Ongewijzigd overnemen, later thematisch veranderen	Ongewijzigd overnemen
<i>Berkelland</i>	Ja	Eerst kleine kernen, dan grote kernen, industrie en als laatste buitengebied	Ongewijzigd overnemen, later thematisch veranderen	Ongewijzigd overnemen
<i>Rijssen-Holten</i>	Ja	Eerst de dorpen, buitengebied als laatste	Overnemen, regels die niet van toepassing zijn worden aangepast	Ongewijzigd overnemen
<i>Noaberkracht</i>	Ja	Actief aan het oriënteren hoe op te stellen	Ongewijzigd overnemen, later aanpassen	Ongewijzigd overnemen

Bij de gemeentes die geïnterviewd zijn is naar voren gekomen dat de bruidsschatregels en verordeningen eerst overgenomen zullen worden. Regels die bijvoorbeeld niet van toepassing zijn, zullen als eerste aangepast worden. Bij de meeste gemeentes is duidelijk dat het definitieve omgevingsplan voor het buitengebied als laatste zal worden opgesteld (Tabel 2).

De invulling van de BOPA bij gemeentes is nog discutabel, omdat juridisch gezien de onderliggende functie niet veranderd kan worden. Waarschijnlijk kan de BOPA bij bijvoorbeeld functieverandering niet bij alle gemeentes toegepast gaan worden. Dit is afhankelijk van de omgevingsplanregels. Daarnaast willen alle betrokken partijen gaan **sturen op vooroverleg / conceptaanvragen**, wat betekent dat een aanvraag eerst in concept besproken en compleet gemaakt dient te worden, voordat de aanvraag daadwerkelijk zal worden ingediend (persoonlijke communicatie, 2023).

3.1.2 Bestemmingsplanregels naar omgevingsplanregels

Voor het wijzigen van een omgevingsplan kan het zijn dat de plansoftware nog niet de benodigde functies biedt om 'Regels op de kaart' te wijzigen. Daarvoor is een tijdelijke alternatieve maatregel,

het TAM-IMRO in het leven geroepen (§ 1.5.3). Het kan mogelijk zijn dat gemeentes na inwerkingtreding van de Omgevingswet nog geen gebruik kunnen maken van het planvormingsdeel uit DSO. Er wordt tijdelijk (tot één jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet) geregeld dat (een wijziging van) een omgevingsplan nog kan worden gepubliceerd via ruimtelijkeplannen.nl. De plannen worden vervolgens door middel van een overbrugging getoond in het DSO (Copier, 2023).

De gemeentes Oost-Gelre en Rijssen-Holten hebben besloten om eerst met de TAM-IMRO te werken voor het wijzigen van het omgevingsplan. Dat betekent dat de omgevingsplanwijziging met dezelfde software kan worden opgesteld als bij bestemmingsplanwijzigingen.

3.1.3 Participatie onder de Omgevingswet

De Omgevingswet stuurt op participatie. Gemeentes moeten participatiebeleid vaststellen, en bij de BOPA en Omgevingsplanwijziging kan participatie ook verplicht zijn. Uit de interviews kwam naar voren dat gemeentes participatiebeleid wel hebben vastgesteld, maar de invulling ervan afhankelijk is van de aanvraag. Bij bijvoorbeeld functieverandering van agrarisch naar wonen wordt een compleet andere participatie verwacht dan bij een groot project, zoals een windmolen of zonnepark. Het opgestelde participatiebeleid is vooral een handreiking voor de invulling ervan. Het is uiteindelijk aan de initiatiefnemer hoe er met participatie omgegaan wordt. De gemeente beoordeelt de participatie en kan hieruit waarnemen of de participatie voldoende is (persoonlijke communicatie, 2023).

3.2 Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee ten aanzien van milieuaspecten binnen de veehouderijsector?

Deze deelvraag zal omschrijven wat er met de bruidsschat en verordeningen gebeurt in het omgevingsplan. Het begrip landbouwhuisdier is nieuw onder de Omgevingswet. Ook wordt hier behandeld wat het betekent dat het begrip 'inrichting' verdwijnt en het 'milieubelastende activiteiten' worden.

3.2.1 Bruidsschat en verordeningen

Gemeentes hebben vanaf 1 januari 2024 zelf de keuze hoe om te gaan met de bruidsschat en verordeningen. De bruidsschat omvat met name milieuregels welke nieuw zijn in het omgevingsplan. De geïnterviewde gemeentes nemen allen de bruidsschatregels en verordeningen eerst ongewijzigd mee in het tijdelijk deel van het omgevingsplan (§3.1.3).

3.2.2 Begrip landbouwhuisdier

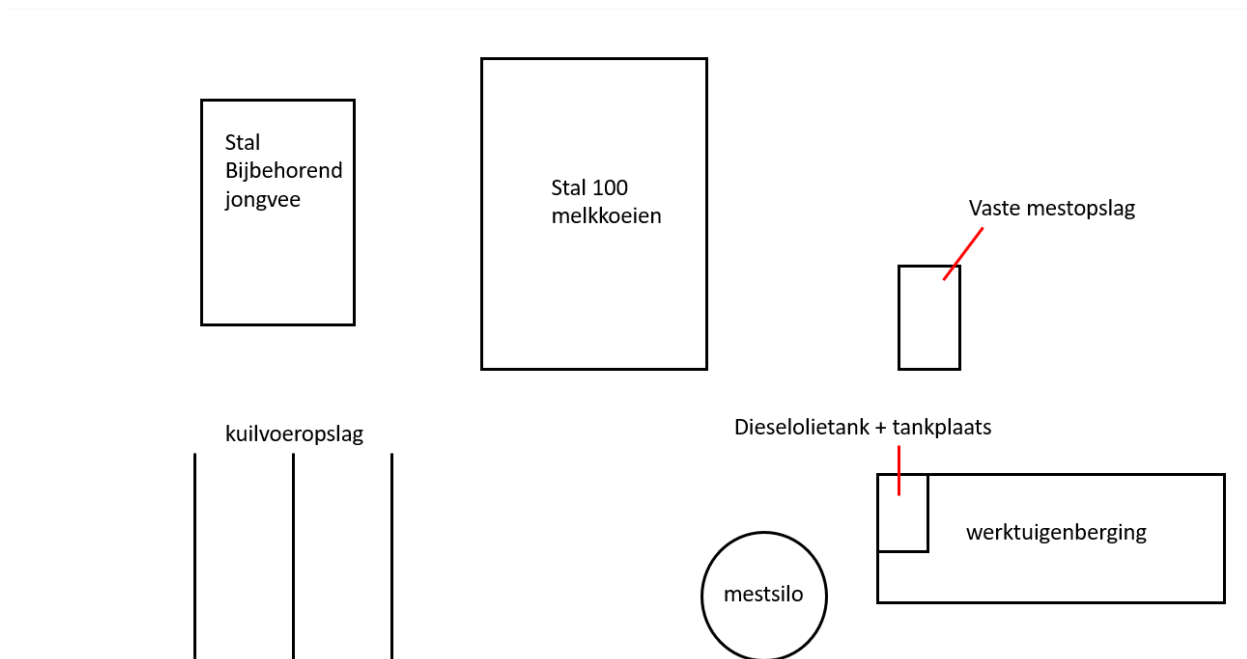
Veehouderijen zijn bedrijven die landbouwhuisdieren houden. Het begrip landbouwhuisdier is nieuw onder de Omgevingswet. Een landbouwhuisdier is een zoogdier of vogel voor de productie van vlees eieren, melk, wol, pels of veren. Of bijvoorbeeld paarden of pony's voor het fokken. Hieronder vallen ook de dieren die onderdeel zijn van de productieketen. Zoals het houden van fokzeugen en moederdieren (Informatiepunt leefomgeving, z.d.).

Educatieve doeleinden, zoals bijvoorbeeld kinderboerderijen zullen niet onder het houden van landbouwhuisdieren vallen. Hetzelfde geldt voor manegepaarden, pensionpaarden, veehandelaren, veemarkten en slachterijen. Hiervoor kunnen wel decentrale regels gelden, uit bijvoorbeeld het omgevingsplan (Informatiepunt leefomgeving, z.d.).

3.2.3 Inrichting naar milieubelastende activiteit

Onder de Wet milieubeheer viel een agrarisch bedrijf onder het begrip 'inrichting'. Onder de Omgevingswet vervalt het begrip inrichting en heeft een bedrijf milieubelastende activiteiten. Een milieubelastende activiteit (MBA) is **een activiteit die hinder of milieuschade kan veroorzaken**. In het besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en in het omgevingsplan zijn mba's benoemd waar regels voor gelden.

Bij een nul-situatie voor een melkveebedrijf met 100 stuks melkkoeien geldt, dat op alle verschillende onderdelen een meldplicht geldt. Navolgende afbeelding geeft een voorbeeld weer van de milieubelastende activiteiten van een melkveebedrijf (Figuur 2).

Figuur 2: Voorbeeld milieubelastende activiteiten op een melkveebedrijf (eigen illustratie, 2024)

Onder de Wet milieubeheer zal om dit melkveebedrijf een inrichtingsgrens getrokken worden. Alle diverse onderdelen binnen deze inrichting die betrekking hadden op milieu, vielen binnen de inrichtingsgrens.

De Omgevingswet ziet dit anders. Dit melkveebedrijf kent met de huidige dieren aantallen geen vergunningplicht, maar een meldingsplicht. De volgende onderdelen dienen gemeld te worden op dit bedrijf:

- Dierenverblijven (kernactiviteit)
- Mestsilo (functioneel ondersteunend)
- Vaste mestplaat (functioneel ondersteunend)
- Kuilvoerplaten (functioneel ondersteunend)
- Dieselolietank (bedrijfstak overstijgend)
- Kleinschalig tanken (bedrijfstak overstijgend)

Naast de meldingsplicht geldt voor 3 onderdelen ook een informatieplicht op dit bedrijf:

- Begrenzing MBA veehouderij
- Plattegrond dieselolietank
- Plattegrond kleinschalig tanken

Zowel dierenverblijven, de mestsilo als de vaste mestplaat hebben invloed op geurafstanden (Bruidsschat artikel 22.117). Weiland en akkers vallen wel onder de milieubelastende activiteit, maar hoeven niet opgenomen te worden bij het bedrijf. Weiland kunnen functioneel ondersteunend zijn aan het bedrijf, maar vallen niet binnen de vergunningplicht van de veehouderij. Een weiland wordt niet gezien als een technische samenhang voor het houden van dieren, waardoor weiland geen onderdeel van de installatie zijn (persoonlijke communicatie, 2023).

Voor omgevingsdiensten betekent het dat bij een aanvraag van een nul-situatie van een melkveebedrijf elke milieubelastende activiteit apart behandeld en vermeld wordt. In bovenstaande situatie betekent het, dat de omgevingsdienst voor de zes meldingsplichten en drie informatieplichten per plicht een aparte brief dient te versturen. Het overzicht, wat het begrip inrichting wel omvatte, verdwijnt hiermee (Omgevingsdienst Achterhoek, persoonlijke communicatie, 2023).

Daarnaast wordt de verantwoordelijkheid meer bij de aanvrager neergelegd. Omgevingsdiensten gaan meer op handhaving sturen. Blijkt er na handhaving iets niet te kloppen, dient de aanvrager opnieuw of voor het specifieke onderdeel het vergunningstraject te bewandelen (Omgevingsdienst IJsselland, persoonlijke communicatie, 2023).

Daarnaast verdwijnt onder de Omgevingswet de onlosmakelijke samenhang. Hoe in verleden bouw en milieu of milieu en een verklaring van geen bedenkingen voor natuurbescherming tegelijkertijd ingediend werden, hoeft dat onder de Omgevingswet niet meer. Dat is aan de aanvrager zelf. Gemeentes en omgevingsdiensten behouden wel de informatieplicht dat de juiste onderdelen ingediend moeten worden, zodat de aanvrager daarvan op de hoogte is (persoonlijke communicatie, 2023).

3.2.4 Verdwijnen van de Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM)

De Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) verdwijnt onder de Omgevingswet. De OBM is een toets vooraf of de activiteit gedaan mag worden op de locatie, een soort ja/nee beschikking, wat gold voor type B bedrijven. Een overzicht van de dieraantallen per type categorie is opgenomen in de bijlage (Bijlage 1).

Onder de Omgevingswet dienen deze activiteiten volledig getoetst te worden aan de (Europese) wet- en regelgeving, de M.E.R. Dit is een inhoudelijke toets op alle wet- en regelgeving. Vanwege de wetwijziging wordt de OBM van rechtswege gezien als een vergunning (persoonlijke communicatie, 2023).

3.2.5 Geur- en geluid onder de Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 zullen bij de geïnterviewde gemeentes de bruidsschatregels of verordeningen op het gebied van geur en geluid in werking treding. Aan de regels zelf veranderd in eerste instantie nog niets (persoonlijke communicatie, 2023).

Voor weilanden en akkers staan geen geur- en geluidsregels in de bruidsschat. Bij het opstellen van een omgevingsplan moeten gemeentes zich houden aan de instructieregels uit het Bkl. Hierbij gelden Artikel 5.92 en 5.59 (Bkl), aanvaardbaarheid van geur en aanvaardbaarheid van geluid voor alle activiteiten. Dus ook voor activiteiten op een akker of weiland. De gemeente moet in het definitieve omgevingsplan straks onderbouwen dat geur- en geluid aanvaardbaar zijn. Dat hoeft niet te betekenen dat een gemeente straks daadwerkelijk extra geur- en geluidregels gaat opstellen (Informatiepunt leefomgeving, 2023).

De geurverordeningen in de gemeentes zijn ongeveer 15-20 jaar geleden opgesteld door gemeenteraden die anders zijn dan de huidige gemeenteraden. Als er in de toekomst door gemeentes nagedacht gaat worden over geurregelgeving, kan het zijn dat er krappere normen komen. Voor ondernemers betekent dit dat er grotere beperkingen komen wat ervoor zorgt dat bedrijven dieren

moeten gaan wegdoen. Wat gemeentes met geluidsnormen zullen gaan doen, is onbekend (Omgevingsdienst IJsselland, persoonlijke communicatie, 2023).

De 50% regeling voor geur door veehouderijen

In artikel 5.109a in het Bkl is de 50% regeling opgenomen. Bij een uitbreiding in dieren moet de totale geurbelasting 50% afnemen ten opzichte van de normoverschrijding. Dit betekent dat de toegestane geurbelasting bij het uitbreiden van de veehouderij het gemiddelde van de bestaande geurbelasting en de norm voor geurbelasting is. Bijvoorbeeld: De bestaande geurbelasting op een woning is 20 ouE/m³. De norm, opgenomen in het omgevingsplan, is 14 ouE/m³. De geurbelasting op deze woning mag na uitbreiding maximaal 17 ouE/m³ zijn (Informatiepunt leefomgeving, z.d.). De 50%-regeling uit de Wet geurhinder en veehouderij voor type C bedrijven is niet opgenomen in de bruidsschat.

Net voordat kabinet Rutte IV is gevallen, is er een kamerbrief over geurhinder en veehouderij uit gegaan. In deze brief staat omschreven dat geurregeling aangepast moet worden en hierbij nieuwe situaties met een te hoge geurbelasting voorkomen moeten worden (Kamerstuk 29383, nr. 405, 2023). De tweede kamer zal dit nu eerst niet oppakken, maar gemeenteraden gaan voor het opstellen van het omgevingsplan wel nadenken of ze de agrarische sector deze ruimte nog willen bieden (Omgevingsdienst IJsselland, persoonlijke communicatie, 2023).

3.2.6 Milieuleges onder de Omgevingswet

Onder de vorige wetgeving konden gemeentes op milieustukken geen leges heffen. Onder de Omgevingswet is dit mogelijk gemaakt. Het heffen van leges is alleen mogelijk bij vergunningsaanvragen. Bij meldingsplichtige activiteiten kunnen geen leges geheven worden. De geïnterviewde gemeentes hebben, met uitzondering van de gemeente Oost Gelre, gebruik gemaakt om milieuleges door te heffen naar de initiatiefnemer (persoonlijke communicatie, 2024).

Er zijn lichte verschillen in de hoogte van de leges. Gemiddeld ligt de hoogte van leges voor een milieubelastende activiteit op €2.500,-. Is een milieubelastende activiteit bedrijfstak overstijgend, zoals bijvoorbeeld een dieselolietank, dan zijn de leges gemiddeld €3.000,- (Verordening op de heffing en invordering van leges 2024, 2024).

3.3 Wat zijn de verschillen voor het doorlopen van het vergunningaanvraagproces voor veehouderijbedrijven tussen de vorige wet- en regelgeving en onder de Omgevingswet?

Bij deze deelvraag worden de procedureverschillen tussen de vorige wet- en regelgeving en onder de Omgevingswet onderzocht. Daarnaast wordt een weergave van het DSO geschetst.

3.3.1 Procedureverschillen

Onder de Omgevingswet is de korte procedure het uitgangspunt. De beslistermijn voor de korte procedure is 8 weken en kan eventueel met 6 weken worden verlengd. Daarna is er nog bezwaar en beroep mogelijk. De uitgebreide procedure wordt onder de Omgevingswet als uitzondering beschouwd. Het bevoegd gezag dient bij een uitgebreide procedure binnen 26 weken te beslissen, en dat kan eventueel met 6 weken worden verlengd. Tijdens de uitgebreide procedure wordt een ontwerpbesluit gemaakt waarop zienswijzen openstaan. Nadat het besluit is genomen, is er nog beroep bij de rechtbank mogelijk (Informatiepunt Leefomgeving, z.d.).

Onder het oude recht (Wabo) waren de volgende proceduretermijnen van toepassing: (Ministerie van infrastructuur en waterstaat, z.d.)

- Planologisch vergunningsvrij	→	geen procedure
- Binnenplans afwijken	→	reguliere procedure
- Kruimelgevallen	→	reguliere procedure
- Buitenplans afwijken	→	uitgebreide procedure
- Omgevingsvergunning milieu	→	uitgebreide procedure
- OBM + aanmeldnotitie MER	→	reguliere procedure
- MER – plicht	→	uitgebreide procedure
- Wet natuurbescherming	→	uitgebreide procedure

Onder de Omgevingswet is bij een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) meestal de reguliere procedure van toepassing. Maar in sommige gevallen geldt voor de BOPA de uitgebreide procedure: (Informatiepunt leefomgeving, z.d.)

- Als dit is aangewezen in de Omgevingswet en/of het Omgevingsbesluit
- Op verzoek van de aanvrager
- Als het bevoegd gezag deze van toepassing verklaart

Procedures gemeente Aalten

De gemeente Aalten is geïnterviewd over de veranderingen in procedures onder de Omgevingswet. In de gemeente Aalten geldt onder de Omgevingswet altijd de reguliere procedure tenzij de aanvrager of het college bepaald dat een uitgebreide procedure nodig is. De raad moet vooraf bepalen in welke gevallen zij adviesrecht willen geven. Indien adviesrecht vanuit de raad nodig is, red je de procedure van 8 weken niet. Om in de gemeente Aalten adviesrecht van de raad te verkrijgen, moeten de stukken 2 maanden van tevoren aangeleverd zijn (Gemeente Aalten, persoonlijke communicatie, 2023).

De gemeente Aalten heeft besloten dat wanneer er adviesrecht benodigd is, de uitgebreide procedure van toepassing zal zijn. Dat betekent dat bij een BOPA een uitgebreide procedure van toepassing is. Hier is wel een uitzondering op gemaakt. Indien de gemeenteraad vooraf een algemene verklaring van geen bedenkingen heeft afgegeven, kan de BOPA volgens de reguliere procedure afgegeven worden.

Dit kan in deze gemeente bij bijvoorbeeld woningsplitsing (Gemeente Aalten, persoonlijke communicatie, 2023).

De gemeente Aalten wil onder de Omgevingswet vooral gaan sturen op het vooraf toetsen van de wenselijkheid. Dat betekent dat de gemeente gaat sturen op conceptaanvragen. Een aanvraag wordt vooraf in concept compleet gemaakt, zodat het na indienen een complete aanvraag beoordeeld kan worden, en eventuele aanvullende gegevens minder snel nodig zijn (Gemeente Aalten, persoonlijke communicatie, 2023).

Rood voor Rood beleid / vrijkomende agrarische bebouwing kan bij de gemeente Aalten onder de reguliere procedure aangevraagd worden. Het is nog wel discutabel of het juridisch gezien wel mogelijk is onder een BOPA. Als een BOPA niet mogelijk is, moet het via een omgevingsplanwijziging wat wel een uitgebreide procedure omvat (Gemeente Aalten, persoonlijke communicatie, 2023).

Procedures gemeente Oost Gelre

De gemeente Oost Gelre stuurt onder de Omgevingswet zo veel mogelijk op een versnelling in procedures. Ook de BOPA wordt ingericht op een reguliere procedure. De gemeente Oost Gelre wil ook zoveel mogelijk gaan sturen op het indienen van een conceptaanvraag, waarbij in de conceptfase de aanvraag zo compleet mogelijk besproken wordt. Als in de conceptaanvraag alles klaar ligt, kan er zo snel mogelijk gehandeld kan worden, zodat de reguliere procedure ook echt gehandhaafd kan worden (Gemeente Oost Gelre, persoonlijke communicatie, 2023).

Als de omgevingsdienst of provincie bij een aanvraag komt kijken is het wel een uitdaging om ook de reguliere procedure te handhaven. De onlosmakelijke samenhang is onder de Omgevingswet niet meer verplicht, dus aanvragen hierin kunnen apart van elkaar worden ingediend (Gemeente Oost Gelre, persoonlijke communicatie, 2023).

De omgevingsplanwijziging valt wel onder de uitgebreide procedure. Bij het wijzigen van omgevingsplannen wil de gemeente Oost Gelre eerst gaan sturen op TAM-IMRO plannen. Maar als een BOPA ingediend zal worden, valt daar ook naar te handelen (Gemeente Oost Gelre, persoonlijke communicatie, 2023).

Procedures gemeente Bronckhorst

Gemeente Bronckhorst wil onder de Omgevingswet zo veel mogelijk op reguliere procedures gaan sturen. Ook BOPA's zullen onder de reguliere procedure gaan vallen, maar de gemeente wil het meest op omgevingsplanwijzigingen gaan sturen. Maar indien een BOPA ingediend wordt, valt daarnaar te handelen. Ook het toepassen van rood voor rood beleid kan via de reguliere procedure worden afgehandeld (Gemeente Bronckhorst, persoonlijke communicatie, 2023).

Procedures anonieme gemeente

De anonieme gemeente wil onder de Omgevingswet ook zo veel mogelijk op de reguliere procedure gaan sturen. Bij verandering van de bestemming, waarbij een omgevingsplanwijziging benodigd is, is de uitgebreide procedure wel van toepassing.

Ook deze gemeente wil gaan sturen op een goed vooroverleg / conceptaanvraag, zodat een complete aanvraag binnen een reguliere procedure ook werkelijk binnen die tijd beoordeeld kan worden. Het rood voor rood beleid kan niet opgenomen worden in de beheersverordening van deze gemeente, wat

betekent dat een uitgebreide procedure hierin noodzakelijk is (Anonieme gemeente, persoonlijke communicatie, 2023).

Procedures gemeente Berkelland

Onder de Wabo geldt voor een binnenplanse afwijking de reguliere procedure van 8 weken. Een buitenplanse afwijking is onder de Wabo een uitgebreide procedure van 26 weken, wat onder de Omgevingswet mogelijk gemaakt wordt binnen de reguliere procedure van 8 weken. De BOPA kan wel onder de uitgebreide procedure als de initiatiefnemer dit voorstelt. Ook de gemeente kan een uitgebreide procedure voor een BOPA voorstellen, maar het is uiteindelijk aan de initiatiefnemer of hij/zij dat dan ook wil. De gemeente Berkelland wil zoveel mogelijk gaan sturen op het indienen van een conceptaanvraag, zodat de aanvraag eerst zo compleet mogelijk is voordat de proceduretermijn van start gaat. Complexere aanvragen blijven onder de uitgebreide procedure vallen. In het omgevingsplan zijn planregels opgenomen voor het rood voor rood beleid, waardoor dit via een BOPA onder een reguliere procedure in behandeling kan worden genomen (Gemeente Berkelland, persoonlijke communicatie, 2023).

Procedures gemeente Rijssen-Holten

Bij de gemeente Rijssen-Holten blijven omgevingsplanwijzigingen onder de uitgebreide procedure vallen. De gemeente wil eerst zoveel gaan insteken door middel van TAM-IMRO plannen. Indien men kiest voor een BOPA, is de reguliere procedure van toepassing. Ook de gemeente Rijssen-Holten gaat sturen op het eerst indienen van een conceptaanvraag. Rood voor rood kan worden toegepast door middel van het inzetten van TAM-IMRO. De BOPA is bij deze gemeente niet mogelijk om toe te passen bij rood voor rood, omdat de onderliggende bestemming niet veranderd. Juridisch gezien is het toepassen van een BOPA dan niet handig bij rood voor rood (Gemeente Rijssen-Holten, persoonlijke communicatie, 2023).

Procedures Noaberkracht (overkoepelende organisatie gemeente Dinkelland en Tubbergen)

Volgens Noaberkracht zullen procedures eerst formeel gezien korter worden, maar informeel niet. Dat gaat een aantal jaren duren totdat men goed weet hoe de Omgevingswet toegepast wordt. Noaberkracht gaat werken met principeverzoeken en intaketafels, zodat de conceptaanvraag vooraf compleet gemaakt wordt en goed beoordeeld kan worden. Dan is de reguliere procedure het uitgangspunt, ook bij BOPA's. Ook als een bindend advies van de raad benodigd is, is het streven om de reguliere procedure te gaan behalen. Dat is wel een krappe termijn, omdat bijvoorbeeld in de zomer de raad 2 maanden geen adviesrecht uit kan brengen. Dan zit de reguliere termijn van 8 weken er al op. Bij rood voor rood maakt Noaberkracht geen gebruik van de BOPA, omdat de onderliggende functie daarmee niet verandert. Daarbij dient gebruik gemaakt te worden van een omgevingsplanwijziging onder de uitgebreide procedure (Noaberkracht, persoonlijke communicatie, 2023).

Procedures Omgevingsdienst Achterhoek

Bij de omgevingsdienst Achterhoek is de reguliere procedure standaard. Alleen bij IPPC-bedrijven en indien er Natuur (Natura-2000) bij komt kijken, is de uitgebreide procedure van toepassing. Vanwege de huidige achterstanden en personeelstekorten lijkt in eerste instantie de reguliere procedure voor de Omgevingsdienst Achterhoek niet haalbaar (Omgevingsdienst Achterhoek, persoonlijke communicatie, 2023).

Procedures Omgevingsdienst IJsselland

Ook de Omgevingsdienst IJsselland heeft te handelen met de korte termijn. Zoals vermeld, vallen IPPC-bedrijven en het onderdeel Natuur (provincie) onder de uitgebreide procedure. Goed te weten is dat als er aanvullende gegevens van een aanvraag benodigd zijn, de aanvraag opgeschort wordt tot de aanvullende gegevens ook ingediend zijn. Dus ook adviesbureaus hebben te handelen met snellere termijnen. Als de aanvullende gegevens niet binnen de reguliere procedure van 8 weken compleet is, wordt de aanvraag buiten behandeling gelaten. Dat betekent dat de aanvrager opnieuw moet beginnen, en er ook voor de 2^e keer leges betaald zullen moeten worden. Het is daarom van belang om de conceptaanvraag zo compleet mogelijk te krijgen voordat de proceduretermijn van start gaat, zodat aanvullende gegevens tijdens de termijn niet of nauwelijks meer benodigd zijn (Omgevingsdienst IJsselland, persoonlijke communicatie, 2023).

Overzicht procedureverschillen

Uit de afgenomen interviews is gebleken dat iedere gemeente anders omgaat met de invulling van termijnen, de BOPA en omgevingsplanwijzigingen. Onderstaand overzicht geeft de directe verschillen tussen de gemeentes en omgevingsdiensten weer (Tabel 2).

Tabel 3: Procedureverschillen (Persoonlijke communicatie, 2023)

	OPA	BOPA	Omgevings planwijziging	Sturen op TAM- IMRO	Rood voor Rood	IPPC	Natuur
<i>Aalten</i>	Regulier	Regulier m.u.v. adviesrecht raad → uitgebreid	Uitgebreid		Onder BOPA regulier (nog in discussie)		
<i>Oost Gelre</i>	Regulier	Regulier	Uitgebreid	Ja	Via omgevingsplan wijziging		
<i>Bronckhorst</i>	Regulier	Regulier, liever omgevingspla nwijzigingen	Uitgebreid		Reguliere procedure		
<i>Anoniem Berkelland</i>	Regulier	Regulier	Uitgebreid		Uitgebreid		
	Regulier	Regulier, complex blijft uitgebreid	Uitgebreid		Via BOPA regulier		
<i>Rijssen- Holten</i>	Regulier	Regulier	Uitgebreid	Ja	Via omgevingsplan wijziging		
<i>Noaberkracht</i>	Regulier	Regulier	Uitgebreid		Via omgevingsplan wijziging		
<i>Omgevingsdienst Achterhoek</i>	-	-	-		-	Uitgebreid	Uitgebreid
<i>Omgevingsdienst IJsselland</i>	-	-	-		-	Uitgebreid	Uitgebreid

Uit bovenstaande tabel valt op te maken dat vooral de proceduretermijn van het buitenplans afwijken (BOPA) korter wordt dan onder de oude wetgeving. Echter is de invulling van de BOPA bij gemeentes nog discutabel, omdat juridisch gezien de onderliggende functie niet veranderd kan worden. Daarom zullen niet alle gemeentes bij functieverandering gebruik gaan maken van de BOPA.

Ook bij de omgevingsdiensten spelen er veranderingen bij procedures. IPPC bedrijven blijven onder de uitgebreide procedure vallen, de rest van de aanvragen krijgt een reguliere procedure. Daarnaast willen alle betrokken partijen gaan **sturen op vooroverleg / conceptaanvragen**, wat betekent dat een aanvraag eerst in concept besproken en compleet gemaakt dient te worden, voordat de aanvraag daadwerkelijk zal worden ingediend. Dit kan een versnelling teweeg brengen, maar dat zal in eerste instantie niet aan de orde zijn (persoonlijke communicatie, 2023).

3.3.2 Digitaal Stelsel Omgevingswet

Het nieuwe Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) moet voorzien in een systeem waarin initiatiefnemers en overheden een duidelijk overzicht krijgen over wat is toegestaan in de leefomgeving.

Het doel van het DSO is dat alles centraal geregeld is, eerst doet men de vergunningcheck, regels op de kaart kunnen hier bekeken worden en ook het doen van de (concept)aanvraag. Aan de manier van aanvragen en het aanvraagformulier verandert in eerste instantie niet zoveel (persoonlijke communicatie, 2023).

Voordat men de vergunning aanvraagt, is het doel om de vergunningcheck te doorlopen. Ervaring met vergunningcheck is dat het voornamelijk een lange vragenlijst is, waarin vragen meerdere malen voorkomen. De vragen van het Rijk, provincies, gemeentes en waterschappen worden gesteld, waardoor veel vragen bij de vragenlijst meerdere malen terug komen. Dit kan in eerste instantie niet zomaar aangepast worden, hier is tijd voor nodig (Gemeente Berkelland, persoonlijke communicatie, 2023).

De (tijdelijke) omgevingsplanregels zijn te vinden bij regels op de kaart. Doordat alle regels in het omgevingsplan opgenomen zijn, moet het vinden ervan overzichtelijk zijn. Het werkt nog wel traag, waardoor het lang duurt voordat de juiste regels gevonden zijn. Het kleurenoverzicht van de verschillende bestemmingen, die je in ruimtelijke plannen zag, is verdwenen. Bijvoorbeeld voor een agrarisch bedrijf zijn omliggende woonbestemmingen van belang. In DSO is dit overzicht niet meer te zien (Gemeente Berkelland, persoonlijke communicatie, 2023).

Aan het indienen van de aanvraag verandert niet zoveel. Als een adviesbureau de aanvraag doet, is het voor initiatiefnemer belangrijk om het adviesbureau via DSO te machtigen. Eventuele bijlagen kunnen toegevoegd worden aan de aanvraag (persoonlijke communicatie, 2023).

Hoofdstuk 4: Discussie

De Omgevingswet is een samenvoeging van 26 wetten tot één Wet, welke op 1 januari 2024 in werking is getreden. Het doel van de Omgevingswet is het vereenvoudigen van regels met een nieuw systeem: Het Digitaal Stelsel Omgevingswet, wat moet voorzien in een systeem waarin initiatiefnemers en overheden een duidelijk overzicht krijgen van wat is toegestaan. Het onderzoek is een verdieping in de Omgevingswet en de toepassing ervan voor aanvragen vanuit de veehouderijsector. Verdiepende vragen hierover zijn, wat veranderd er bij aanvragen onder de Omgevingswet bij planologisch strijdig gebruik? Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee ten aanzien van milieuaspecten binnen de veehouderijsector? Wat zijn de verschillen voor het doorlopen van het vergunningaanvraagproces?

Er is gebruik gemaakt van literatuuronderzoek voor de veranderingen tussen de vorige wet- en regelgeving en de Omgevingswet. Daarnaast hebben interviews plaatsgevonden met gemeentes over de toepassing van de Omgevingswet in de desbetreffende gemeente. Ook omgevingsdiensten zijn geïnterviewd over hoe er omgegaan wordt met de Omgevingswet en andere begrippen en definities.

Het doel was om 10 gemeentes en 4 omgevingsdiensten te interviewen voor een beeld hoe iedere gemeente omgaat met de Omgevingswet en de veranderingen die het met zich meebrengt. Uiteindelijk waren 8 gemeentes en 2 omgevingsdiensten bereid om mee te werken aan het onderzoek.

De Omgevingswet heeft de reguliere procedure als uitgangspunt. Uit de interviews kwam naar voren dat gemeentes soms zoekende zijn in de aanpak van de Omgevingswet, en dat praktijkervaring uiteindelijk leidend zal zijn in hoe de gemeentes daadwerkelijk de Omgevingswet zullen toepassen. Daarnaast is er de wens om te beginnen met een vooroverleg / conceptaanvraag. Doordat er nieuwe wetgeving samen met de reguliere procedure toegepast gaat worden, kan aan de hand van de ervaring en de tijd in een gevorderd stadium geconcludeerd worden of aanvragen ook daadwerkelijk binnen de reguliere procedure afgehandeld kunnen worden.

Door het verdwijnen van het begrip 'inrichting' zullen bijvoorbeeld ook het bemesten of beweiden van weilanden en akkers onder milieubelastende activiteiten vallen. Er is op dit moment nog geen beeld of gemeentes ook wet- en regelgeving voor geur van het bemesten van weilanden en akkers op gaan stellen. Ook is het nog onbekend of de BOPA bij alle gemeentes bij functieverandering toegepast kan worden. Praktijkervaring en het definitieve omgevingsplan zullen hierop in de toekomst antwoord kunnen geven.

Vanaf 1 januari zijn gemeentes begonnen met werken met de Omgevingswet. De interviews hebben in november en december van 2023 plaatsgevonden, op dat moment hadden gemeentes nog geen ervaring met het toepassen van de Omgevingswet op vergunningaanvragen. Voor vervolgonderzoek zal het goed zijn om gemeentes en omgevingsdiensten te gaan interviewen, wanneer er enige ervaring is met het toepassen van de Omgevingswet en definitieve omgevingsplannen vastgesteld zijn of vastgesteld zullen worden. Adviseurs zullen dan ook enige ervaring met de toepassing van de Omgevingswet hebben, waardoor het interviewen van adviseurs over de Omgevingswet meerwaarde kan bieden voor het onderzoek. Naar verwachting zullen gemeentes bij onderzoek in de toekomst een eenduidigere richting en invulling van de Omgevingswet bieden.

De geïnterviewde gemeentes en omgevingsdiensten hebben allen een eerlijk beeld geschetst over de Omgevingswet en hoe zij ervoor staan en tegenaan kijken. De afgenomen interviews geven een

indicatie van de toepassing van de Omgevingswet bij deze gemeentes en omgevingsdiensten. Bij andere gemeentes en omgevingsdiensten kan de toepassing van de Omgevingswet afwijken. De geïnterviewde gemeentes hebben allen een groot buitengebied en zijn gelegen in het oosten van Nederland. Bij vervolgonderzoek kan het definitieve omgevingsplan in deze gemeentes een andere invulling krijgen dan in gemeentes met grotere stedelijke gebieden.

Het onderzoek blijkt dan ook relevant voor gemeentes, omgevingsdiensten en adviseurs. Er heerst onzekerheid en betrokken partijen zijn zoekende naar de invulling van de Omgevingswet. Het onderzoek is gericht op veehouderijbedrijven en de inpassing van de Omgevingswet. Dit onderzoek geeft handvatten, geen uitsluitsels.

Hoofdstuk 5: Conclusies en aanbevelingen

Per deelvraag wordt een conclusie gegeven. Aan de hand van de antwoorden op de deelvragen wordt de hoofdvraag beantwoord. Naderhand worden aanbevelingen gedaan.

Conclusies deelvragen

Deelvraag 1: Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee tussen een omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik en aanvragen onder de Omgevingswet?

Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, krijgt iedere gemeente een omgevingsplan van rechtswege. Gemeentes hebben zelf de keuze om vanaf 1 januari 2024 met een tijdelijk omgevingsplan te gaan werken of een nieuw omgevingsplan op te stellen. De 8 geïnterviewde gemeentes zullen allen eerst met het tijdelijk omgevingsplan werken en de bruidsschatregels en verordeningen zullen eerst overgenomen worden. Regels vanuit het Rijk die bijvoorbeeld niet van toepassing zijn, zullen als eerste aangepast worden. Bij de meeste gemeentes is duidelijk dat het definitieve omgevingsplan voor het buitengebied als laatste zal worden opgesteld.

Onder de Omgevingswet is de reguliere procedure uitgangspunt. De invulling van de BOPA is nog discutabel, omdat juridisch gezien de onderliggende functie niet veranderd bij het toepassen van de BOPA. Gemeentes en omgevingsdiensten willen vooral gaan sturen op vooroverleg / conceptaanvragen, voordat de aanvraag zal worden ingediend. Het is de vraag of het proces van plan tot vergunningverlening daadwerkelijk sneller gaat verlopen, omdat het onbekend is wat de tijdsduur is van de conceptfase.

De overheid heeft een tijdelijke alternatieve maatregel, het TAM-IMRO, in het leven geroepen, omdat na inwerkingtreding van de Omgevingswet het mogelijk kan zijn dat het planvormingsdeel uit DSO nog niet (goed) werkt. Er wordt tot één jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet geregeld dat (een wijziging van) een omgevingsplan nog kan worden gepubliceerd via ruimtelijkeplannen.nl. De plannen worden door middel van een overbrugging getoond in het DSO. Twee van de acht gemeentes hebben besloten om eerst met TAM-IMRO plannen te gaan werken.

De Omgevingswet stuurt op participatie. Uit onderzoek is naar voren gekomen dat gemeentes een participatiebeleid hebben vastgesteld, maar de invulling van participatie afhankelijk is van de grootte van de aanvraag. De invulling van participatie is aan de initiatiefnemer.

Deelvraag 2: Welke veranderingen brengt de Omgevingswet met zich mee ten aanzien van milieuaspecten binnen de veehouderijsector?

Zoals bij deelvraag 1 omschreven, hebben gemeentes vanaf 1 januari 2024 zelf de keuze hoe om te gaan met de bruidsschat en verordeningen. De bruidsschat omvat met name milieuregels, welke door de geïnterviewde gemeentes allemaal eerst overgenomen zullen worden in het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Aan deze regels verandert de eerste tijd niets.

Onder de Omgevingswet vervalt het begrip inrichting en heeft een bedrijf milieubelastende activiteiten. Voor omgevingsdiensten betekent dit dat elke milieubelastende activiteit apart behandeld en vermeld dient te worden. Het overzicht, wat het begrip inrichting wel omvatte, verdwijnt hiermee. Verantwoordelijkheid wordt meer bij de aanvrager neergelegd en omgevingsdiensten gaan meer op handhaving sturen.

De OBM verdwijnt onder de Omgevingswet. OBM bedrijven krijgen van rechtswege een vergunning, maar bij toekomstplannen dienen deze bedrijven een M.E.R. in te dienen.

Gemeentes kunnen in het definitieve omgevingsplan straks onderbouwingen opstellen voor geur- en geluidsregels van weilanden en akkers. Aanvaardbaarheid van geluid of geur geldt voor alle activiteiten in de fysieke leefomgeving. De kans is dat gemeenteraden bij het vaststellen van definitieve omgevingsplannen gaan nadenken, of ze de agrarische sector nog dezelfde ruimte voor geur willen bieden.

Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet mogen gemeenten op milieuonderdelen leges heffen. Gemeentes gaan hier gebruik van maken, gemiddeld ligt de hoogte van leges voor een vergunningplichtige milieubelastende activiteit op €2.500,-. Voor bedrijfstak overstijgende milieubelastende activiteiten zullen er gemiddeld €3.000,- aan leges zijn. Dit betekent dat voor initiatiefnemer dat de kosten voor een vergunningaanvraag gaan stijgen.

Deelvraag 3: Wat zijn de verschillen voor het doorlopen van het vergunningaanvraagproces voor veehouderijbedrijven tussen de vorige wet- en regelgeving en onder de Omgevingswet?

Onder de Omgevingswet is de korte procedure het uitgangspunt. De uitgebreide procedure wordt onder de Omgevingswet als uitzondering beschouwd. Uit het onderzoek is gebleken dat gemeentes verschillend omgaan met de verschillende procedures. Vooral de proceduretermijn van het buitenplans afwijken (BOPA) wordt korter. Echter is de invulling van de BOPA bij gemeentes nog discutabel, omdat juridisch gezien de onderliggende functie niet veranderd. Ook bij omgevingsdiensten worden de procedures over het algemeen korter, alleen IPPC bedrijven en Natura-2000 activiteiten blijven onder de uitgebreide procedure vallen. Gemeentes en omgevingsdiensten willen vooral gaan sturen op goed vooroverleg en een conceptaanvraag. Een aanvraag dient eerst in een conceptfase besproken compleet gemaakt te worden, voordat de aanvraag daadwerkelijk zal worden ingediend.

Het doel van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is dat alles centraal geregeld is. Voor het aanvragen van de juiste vergunning is een vergunningcheck ingericht. Echter komen veel vragen meerdere malen terug op de vragenlijst, waardoor het doen van de vergunningcheck lang duurt. De omgevingsplanregels zijn te vinden bij 'regels op de kaart'. De werking ervan is nog traag, waardoor het lang duurt voordat de juiste regels gevonden zijn. Ook is het kleurenoverzicht van de verschillende omliggende bestemmingen/functies verdwenen. Aan de manier van het indienen van de aanvraag zelf verandert er niet veel. Het is voor initiatiefnemer belangrijk om het adviesbureau te machtigen.

Conclusie hoofdvraag

Hoofdvraag: Welke gevolgen brengt de Omgevingswet met zich mee ten aanzien van aanvragen voor veehouderijbedrijven?

Per 1 januari 2024 brengt de Omgevingswet (nog) niet veel veranderingen met zich mee voor veehouderijbedrijven. Geconcludeerd kan worden dat regels onder de Omgevingswet eerst niet zullen veranderen, ook niet specifiek voor de veehouderijsector. Aanvaardbaarheid van geluid of geur geldt voor alle activiteiten in de fysieke leefomgeving. De kans is dat gemeenteraden bij het vaststellen van definitieve omgevingsplannen gaan nadenken of ze de agrarische sector nog dezelfde ruimte voor geur willen bieden. Op langere termijn kunnen wet- en regelgeving in het definitieve omgevingsplan

aangepast worden, wat kan betekenen dat regels aangescherpt zullen worden. Dit kan zowel voor- als nadelig uitpakken voor veehouderijen. Het eerste, direct zichtbare gevolg van de Omgevingswet is het heffen van leges op milieustukken. Agrarische ondernemers die een vergunning voor een milieubelastende activiteit aanvragen, zullen moeten rekenen op minstens €2.500,- aan extra legeskosten.

De reguliere procedure is uitgangspunt onder de Omgevingswet. Ook bij BOPA's is de reguliere procedure uitgangspunt. Echter is de BOPA bij functieverandering nog discutabel bij gemeentes, omdat de onderliggende functie juridisch gezien niet veranderd. Gemeentes en omgevingsdiensten willen vooral gaan sturen op goed vooroverleg en een conceptaanvraag. Een aanvraag dient eerst in een conceptfase besproken compleet gemaakt te worden, voordat de aanvraag daadwerkelijk zal worden ingediend. Hoe lang de conceptfase zal duren is onbekend. De praktijk moet doen bewijzen of aanvragen onder de Omgevingswet ook echt sneller afgehandeld kunnen worden. De Omgevingswet kan een versnelling teweeg brengen, maar dat gaat nog wel een aantal jaren duren.

Aanbevelingen

De Omgevingswet is voor zowel adviseurs als het bevoegd gezag nieuw. Gemeentes zijn zoekende in hoe bij aanvragen bepaalde wet- en regelgeving toegepast kan worden. Het is belangrijk om vooraf goed te overleggen hoe de gemeente een aanvraag voor zich ziet. De aanvraag doornemen in de conceptaanvraag en daarna compleet maken is dan wat nadrukkelijk is gevraagd.

Omdat de reguliere procedure uitgangspunt is, is er ook kortere tijd om te beoordelen. Indien er gegevens niet kloppen, wordt hiertoe een verzoek gedaan. Er is dan ook minder tijd om aanvullende gegevens aan te leveren. Als de aanvullende gegevens niet op tijd binnen zijn, wordt de aanvraag buiten behandeling gelaten. Bij vergunningaanvragen betekent dit dat de leges tweemaal betaald dienen te worden.

Aanbevolen kan worden om zoveel mogelijk te overleggen met de gemeentes en omgevingsdiensten. Zie de gemeente niet als tegenstander, maar als gesprekspartner. De Omgevingswet is immers voor iedereen compleet nieuw. Probeer de ontwerpen van de (definitieve) omgevingsplannen goed in de gaten te houden, dan kan ook daadwerkelijk worden bekeken of er bij regelgeving voor veehouderijen daadwerkelijk iets veranderd.

Bronnenlijst

- Algemene wet bestuursrecht. (2024, 1 januari). Geraadpleegd op 5 januari 2024, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2024-01-01/0>
- Berkouwer, L., & Tingen, J. (2022, 23 september). De Omgevingswet, doe het niet. Het wordt een ramp. Trouw. Geraadpleegd op 27 september 2023, van <https://www.trouw.nl/opinie/de-omgevingswet-doe-het-niet-het-wordt-een-ramp~bbaa7a6a/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- Besluit activiteiten leefomgeving. (2024, 1 januari). Geraadpleegd op 5 januari 2024, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041330/2024-01-01/0>
- Besluit omgevingsrecht. (2023, 1 juli). Geraadpleegd op 21 december 2023, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027464/2023-07-01>
- Copier, M. (2023, 4 november). *Omgevingswet: TAM-IMRO plan als noodmaatregel juridisch geduid*. Geraadpleegd op 8 januari 2024, van <https://www.hekkelman.nl/kennis/omgevingswet-tam-imro-plan-als-noodmaatregel-juridisch-geduid/#:~:text=TAM%2DIMRO%20is%20bedoeld%20voor,geweest%20om%20ermee%20te%20oefenen>.
- Damen, F. (2013, 27 februari). Omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik: welke procedure? Pont Omgeving. Geraadpleegd op 22 september 2023, van <https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/omgevingsvergunning-planologisch-strijdig-gebruik-welke-proc/>
- De Omgevingsadviseurs. (z.d.). *Waarom een bestemmingsplanwijziging?* Geraadpleegd op 25 september 2023, van <https://www.deomgevingsadviseurs.nl/expertises/omgevingsadvies/bestemmingsplanwijziging>
- Dirkzwager. (z.d.). Actualisering in verband met omgevingsplanactiviteiten. Geraadpleegd op 8 januari 2024, van <https://www.dirkzwager.nl/omgevingswet/wettekst/hoofdstuk-4-algemene-regels-over-activiteiten-in-de-fysieke-leefomgeving/afdeling-43-bijzondere-bepalingen-voor-regels-over-activiteiten/431-decentrale-regels/417-actualisering-in-verband-met-omgevingsplanactiviteiten/>
- Informatiepunt leefomgeving (z.d.). *Emissiearme stal melkrundvee*. Geraadpleegd op 8 januari 2024, van <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/dierenverblijven/emissiearme-stallen/melkrundvee/>
- Informatiepunt leefomgeving (z.d.). *Korte en uitgebreide voorbereidingsprocedure*. Geraadpleegd op 9 januari 2024, van <https://iplo.nl/regelgeving/overzicht-procedures/korte-uitgebreide-voorbereidingsprocedure/>
- Informatiepunt Leefomgeving. (2023, mei). *Veehouderijen: belangrijkste wijzigingen*. [PDF]. Geraadpleegd op 20 november 2023, van <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/toelichting-milieubelastende-activiteiten/activiteitenbesluit-bor-bal/veehouderijen-belangrijkste-wijzigingen/>

- Informatiepunt Leefomgeving. (z.d.). *Beoordelen BOPA*. Geraadpleegd op 10 oktober 2023, van <https://iplo.nl/thema/ruimtelijke-ontwikkelingen/buitenplanse-omgevingsplanactiviteit/beoordelen-bopa/>
- Informatiepunt leefomgeving. (z.d.). *De 50% regeling voor geur door veehouderijen*. Geraadpleegd op 11 januari 2024, van <https://iplo.nl/thema/praktijksituaties/veehouderijen/geur-veehouderijen/50-regeling-geur-veehouderijen/>
- Informatiepunt leefomgeving. (z.d.). *Milieubelastende activiteit veehouderijen*. Geraadpleegd op 10 januari 2024, van <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/milieubelastende-activiteiten-hoofdstuk-3-bal/agrarische-sector/veehouderij/#:~:text=Een%20landbouwhuisdier%20is%20een%20zoogdier,houden%20van%20fokzeugen%20en%20moederdieren.>
- Informatiepunt leefomgeving. (z.d.). *Omgevingsplan van rechtswege: tijdelijk en nieuw deel*. Geraadpleegd op 9 januari 2024, van <https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/omgevingsplan/omgevingsplan-rechtswege/>
- Informatiepunt Leefomgeving. (z.d.). *Omgevingsplanactiviteit*. Geraadpleegd op 2 oktober 2023, van <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/omgevingsplanactiviteit/>
- Informatiepunt leefomgeving. (z.d.). *Overgangsfase omgevingsplan tot eind 2031*. Geraadpleegd op 9 januari 2024, van <https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/omgevingsplan/overgangsfase-omgevingsplan-eind-2031/>
- Informatiepunt Leefomgeving. (z.d.). *Procedure BOPA*. Geraadpleegd op 10 oktober 2023, van <https://iplo.nl/thema/ruimtelijke-ontwikkelingen/buitenplanse-omgevingsplanactiviteit/procedure-bopa/>
- Informatiepunt Leefomgeving. (z.d.). *Weilanden en akkers als onderdeel van milieubelastende activiteiten in het Bal*. Geraadpleegd op 5 januari 2024, van <https://iplo.nl/thema/praktijksituaties/veehouderijen/weilanden-akkers/>
- Kamerstuk 29383 nr. 405. (2023, 19 juli). Overheid.nl. Geraadpleegd op 9 januari 2024, van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-29383-405.html>
- Lasschuit, D. (2022, 12 mei). *Begrippen uit de nieuwe Omgevingswet: De fysieke leefomgeving*. Geraadpleegd op 2 oktober 2023, van <https://rwv.nl/kennis/begrippen-uit-de-nieuwe-omgevingswet-de-fysieke-leefomgeving>
- Ministerie van infrastructuur en waterstaat (z.d.). *Procedure omgevingsvergunning*. Geraadpleegd op 8 januari 2024, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/ruimtelijke/wet-algemene/procedure/overzicht/>
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (z.d.) *Specifieke IPPC-categorieën per branche*. Geraadpleegd op 20 oktober 2023, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/ippc-installaties/ippc-categorie-per/#hea32bd75-19d3-431d-980a-d6a959405fc4>

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (z.d.). *Afwijken bij AMvB aangewezen gevallen (kruimellijst)*. [Kenniscentrum InfoMil]. Geraadpleegd op 22 september 2023, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/wet-algemene/toestemmingen-wabo/toestemming-afwijken/kruimellijst/>
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (z.d.). Beschrijving Type B inrichting. Geraadpleegd op 6 januari 2024, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/activiteitenbesluit/activiteitenbesluit/typen-inrichting/type-0/>
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (z.d.). *Binnenplans afwijken*. [Kenniscentrum InfoMil]. Geraadpleegd op 22 september 2023, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/wet-algemene/toestemmingen-wabo/toestemming-afwijken/binnenplans-afwijken/>
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (z.d.). *Buitenplans afwijken*. [Kenniscentrum InfoMil]. Geraadpleegd op 22 september 2023, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/wet-algemene/toestemmingen-wabo/toestemming-afwijken/buitenplans-afwijken/>
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (z.d.). *Planologisch vergunningsvrij*. [Kenniscentrum InfoMil]. Geraadpleegd op 22 september 2023, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/wet-algemene/toestemmingen-wabo/toestemming-afwijken/planologisch/>
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (z.d.). *Regels in de Wabo voor tijdelijk afwijken van het bestemmingsplan*. [Kenniscentrum InfoMil]. Geraadpleegd op 22 september 2023, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/wet-algemene/toestemmingen-wabo/toestemming-afwijken/tijdelijk-afwijken/>
- Nijboer, A. (2021). *Omgevingswet in de praktijk*. (p. 11 – 25) Boom juridisch.
- Omgevingswet. (2024, 1 januari). Geraadpleegd op 8 januari 2024, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037885/2024-01-01/0>
- SCCM. (2022, 3 maart). *Omgevingswet en milieuregels voor bedrijven*. Geraadpleegd op 20 oktober 2023, van https://www.sccm.nl/sites/default/files/l33_M35244_N201016_Omgevingswet_3mrt22_0.pdf
- Van den Broek, J. (z.d.). *Omgevingswet*. [VNO NCW]. Geraadpleegd op 2 oktober 2023, van <https://www.vno-ncw.nl/standpunten/omgevingswet>
- Verordening op de heffing en invordering van leges 2024. (2024, 1 januari). Geraadpleegd op 9 januari 2024, van <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR709767>
- VNG (z.d.). *Het tijdelijk deel van het omgevingsplan*. Geraadpleegd op 8 januari 2024, van <https://vng.nl/artikelen/het-tijdelijk-deel-van-het-omgevingsplan#:~:text=Het%20tijdelijk%20deel%20van%20het%20omgevingsplan%20van%20recht%20swege%20bestaat%20uit,hiervan%20en%20eventueel%20benodigde%20acties.>

VNG. (z.d.) *De BOPA in een notendop*. [Figuur]. Geraadpleegd op 12 oktober 2023, van <https://vng.nl/artikelen/de-bopa>

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. (2023, 19 april) Geraadpleegd op 20 december 2023, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027474/2015-07-01/0>

Wet ammoniak en veehouderij. (2017, 1 januari). Geraadpleegd op 5 januari 2024, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0013402/2017-01-01>

Wet milieubeheer. (2024, 1 januari). Geraadpleegd op 8 januari 2024, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0003245/2024-01-01>

Wet ruimtelijke ordening. (2021, 1 juli). Geraadpleegd op 5 januari 2024, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0020449/2021-07-01>

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht procedures activiteitenbesluit type bedrijven

Overzicht procedures Activiteitenbesluit en Omgevingsvergunning

< Type B

| Type C >

Diersoort	Melding Activiteitenbesluit Ex art 1.10 (A8)	(Melding+) OBM Reguliere voorbereidingsprocedure art 3.7 (Wabo)	(Omgevingsvergunning) Uitgebreide voorbereidingsprocedure art 3.10 (Wabo)	Aanmeldnotitie MER	MER
A1 - A2 Melk- kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jr	< 200	≥ 500 landbouwhuiskdieren*	> 200	> 200	
A3 Vr. jongvee tot 2 jaar	< 340		> 340	> 340	
A4-A7 Vleesrundvee	< 51	51-1.200 Of ≥ 500 landbouwhuiskdieren*	> 1.200	> 1.200	
A1 - A2 Melk- kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jr + A3 vr. jongvee tot 2 jr		≥ 500 landbouwhuiskdieren*	> 340	> 340	
B Schapen	< 51	≥ 500 landbouwhuiskdieren*	> 2.000	> 2.000	
C Geiten		≥ 500 landbouwhuiskdieren*	> 2.000	> 2.000	
D1.1-D1.3 Zeugen en D3 voor zover het opfoezeugen betreft	< 51	51-750	> 750	> 750	> 900
D1.1 Gespeende biggen	< 500	≥ 900 varkens of ≥ 500 landbouwhuiskdieren*	> 3.750	> 3.750	
D3 Vleesvarkens	< 51	500-3.750	> 2.000	> 2.000	> 3.000
E,F,J, G Pluimvee	< 2.500	2.500 - 40.000 Of 1.500 - 40.000***	> 40.000	> 40.000	> 85.000 vleeskuikens > 60.000 legkippen
K1 paarden	< 51	≥ 500 landbouwhuiskdieren*	> 100	> 100	

Alleen indien ook diersoorten van een andere hoofdcategorie worden gehouden; hierbij gespeende biggen en pluimvee niet meetellen.

** Schapen en geiten samen

*** Alleen indien ook diersoorten van een andere hoofdcategorie worden gehouden; hierbij gespeende biggen niet meetellen.

* Alleen indien ook diersoorten van een andere hoofdcategorie worden gehouden; hierbij gespeende biggen en pluimvee niet meetellen.

** Schapen en geiten samen

*** Alleen indien ook diersoorten van een andere hoofdcategorie worden gehouden; hierbij gespeende biggen niet meetellen.

Zie voor het onderscheid tussen m.e.r. OBM en OBM fijn stof en meer gedetailleerder informatie navolgend tabel van het Ministerie van I&M.

(VanWestreenen, persoonlijke communicatie, 2023)

Bijlage 2: Format interviewvragen gemeente (ruimtelijke ordening)

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van het gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?
2. Kunt u mij vertellen hoe de Buitenplanse afwijking is ingericht in uw gemeente? De processtappen?
3. Worden procedures over het algemeen korter onder de Omgevingswet?
4. Wat is de procedure bij een buitenplanse afwijking?
5. Gaat uw gemeente direct met een Omgevingsplan werken?
6. Hoe gaat uw gemeente om met de Bruidsschat?
7. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?
8. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?
9. Gaat uw gemeente onder de Omgevingswet ook op milieustukken leges heffen?
10. Heeft u nog oplossingen of tips voor adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling?

Bedankt dat ik langs mocht komen om u te interviewen.

Bijlage 3: Format interviewvragen milieu (omgevingsdiensten)

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs voor milieuzaken vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van het gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?
Puur ter interessepeiling over het onderwerp Omgevingswet / hoe staat de gemeente erin.
2. Het begrip inrichting verdwijnt en het worden milieubelastende activiteiten. Hoe gaat dat in zijn werk?
3. Wat betekent het voor de OBM-bedrijven die nu verdwijnen? Verdwijnt de vergunning?
4. Hoe wordt omgegaan met de verordeningen (Bruidsschat)?
5. Wat gebeurt er met vergunningen die middels RAV-codering zijn afgegeven? Blijven die RAV-coderingen leidend?
6. Wordt de proceduretermijn voor veehouderij-aanvragen korter?
7. Wat zijn de tarieven voor leges geworden?
8. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?
9. Hoe gaat het in zijn werk nu de onlosmakelijke samenhang verdwijnt?
10. Wanneer geldt de MER-beoordeling? (vvMER eraf, hoe dat?)
11. Hoe zit het met bemesten van het land? Is dat een milieubelastende activiteit? Hoe is dat ingericht?
12. Mestsilo's vallen onder de vergunningplicht vanaf 2024. Hoe wordt dit beoordeeld bij bestaande mestsilo's?
13. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?
14. Heeft u nog oplossingen of tips voor milieuadviseurs?

Bedankt dat ik langs mocht komen om u te interviewen.

Bijlage 4: interview gemeente Aalten

Interviewer: Debbie Dwars
Respondent: Anoniem
Datum: 27 november 2023 11.00 uur
Locatie: Gemeentehuis Aalten

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van het gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?

Puur ter interessepeiling over het onderwerp Omgevingswet.

Het wisselt een beetje. In het begin dacht ik dat het heel handig was, de bundeling van wetten en procedures. Nu ik ermee bezig ben denk ik dat het eerst achteruit gaat, omdat het allemaal nog niet op orde is met het Omgevingsplan en dergelijke. Het zal de komende 5 á 10 jaar wel nodig hebben totdat het goed werkt, en dan pas zal het echt een verbetering opleveren. Het idee is mooi en het kan ook veel brengen, want nu zijn er veel wetten en regels op allerlei verschillende plekken. Straks een Omgevingsplan is een goed idee, maar het gaat wel even duren voordat dat goed werkt. Het zal dus eerst slechter worden voordat het beter wordt.

2. Gaat uw gemeente direct met een Omgevingsplan werken?

Wij zijn nu bezig met een soort pilot voor Bredevoort. We maken voor Bredevoort een Omgevingsplan en dat bouwen we ook al in de nieuwe structuur. Hier hebben we hulp bij van een adviesbureau. De regels van het huidige bestemmingsplan van Bredevoort inventariseren wij en zetten wij in een structuur in het Omgevingsplan. Het idee is, als dat goed werkt dat we dan de grote kernen zoals Aalten, Dinxperlo gaan uitwerken. Dan volgen de kleine kernen en als laatste het buitengebied. Zo proberen we steeds meer delen van het tijdelijke omgevingsplan om te zetten naar het nieuwe omgevingsplan. Totdat de hele gemeente is omgezet naar een definitief omgevingsplan zullen we wel 10 jaar nodig hebben.

Het grootste vraagstuk vind ik ook het omgevingsplan. Nu zijn we nog bestemmingsplannen aan het maken en die worden ook in procedures gebracht. Straks komen daar weer nieuwe ontwikkelingen in, waar we ons bij afvragen hoe het omgevingsplan eruit komt te zien. Dat gaat bij projecten eerst wel vertraging opleveren. Dat is denk ik met z'n allen doen, leren en kijken hoe andere gemeentes het aanpakken.

3. Heeft uw gemeente al een omgevingsvisie?

De omgevingsvisie is in voorbereiding. Het projectteam voor de omgevingsvisie is begonnen en heeft een startvisie gemaakt naar de gemeenteraad hoe zij het willen aanvliegen. De bedoeling is dat in 2024 de gesprekken gevoerd zullen worden met inwoners en

belangenorganisaties. Het wordt ook gebiedsgericht, dus per kleine en grote kern, buitengebied, ect. Worden er sessies georganiseerd waarbij mensen worden uitgenodigd. Ook wil de gemeente gaan werken met gebiedsregisseurs, die verantwoordelijk/een aanspreekpunt zijn voor een bepaald gebied. De bedoeling is dan dat de omgevingsvisie in 2025 wordt vastgesteld. Het huidige sectoraal beleid zal eerst worden overgenomen, niet alles komt in de omgevingsvisie, maar het wordt straks wel meer aan elkaar afgesloten.

4. Worden procedures over het algemeen korter onder de Omgevingswet?

Nu heb je de reguliere procedure en uitgebreide procedure. In principe geldt straks onder de Omgevingswet altijd de reguliere procedure, tenzij het college bepaald dat een uitgebreide procedure van toepassing is. Deze maand hebben wij hiervoor besluit in de gemeenteraad. De raad moet onder andere nog gaan bepalen wanneer de raad adviesrecht wil. Nu heb je bij een uitgebreide procedure een verklaring van geen bedenkingen vanuit de raad. Onder de Omgevingswet wordt het omgedraaid, dan bepaald de raad in welke gevallen ze adviesrecht willen geven. Onze gemeente heeft al gezegd, als de raad adviesrecht wil en de reguliere procedure is van toepassing, dan red je de procedure van 8 weken niet. Als je iets in de raad wil hebben dan moet het 2 maanden van tevoren al aangeleverd worden. De doorlooptijd hiervan is te lang. Daarom hebben wij gezegd dat bij alle gevallen waarbij de raad adviesrecht heeft, de uitgebreide procedure van toepassing is. Nu in eerste instantie willen we zoveel mogelijk beleidsneutraal overgaan. Qua procedures zullen er eerst niet veel dingen veranderen, maar als straks blijkt dat een reguliere procedure wel mogelijk is, dan zal dat worden toegepast.

5. Wat is de procedure bij een buitenplanse afwijking?

Bij een buitenplanse afwijking geldt altijd een uitgebreide procedure, tenzij die nu op de kruimellijst staat of als de raad een algemene verklaring van geen bedenkingen heeft afgegeven, dan geldt de reguliere procedure. Dat is wel een verschil. In principe geldt nu bij bijvoorbeeld woningsplitsing buitenplans een uitgebreide procedure, maar er geldt een algemene verklaring van geen bedenkingen, dus als bij een zienswijze geen mensen komen kan die meteen verleend worden. Het hoeft dus niet door de raad, dus in die gevallen geldt straks wel meteen de reguliere procedure. Als men bijvoorbeeld weerstand of zienswijze verwacht dan is de uitgebreide procedure wel gewenst. Wij hebben momenteel veel woningsplitsingen of rood voor rood projecten waar geen zienswijzen op komen dus dat kan dan onder de reguliere procedure.

6. Kunt u mij vertellen hoe de Buitenplanse afwijking is ingericht in uw gemeente? De processtappen?

Qua processtappen veranderd er op zich niet veel. Een vooroverleg is nu al en straks hebben we dat ook onder de noemer conceptaanvraag. Nu worden ook wel veel vooroverleg gebruikt, dan vragen we of men eerst het verzoek wil doen zodat wij de wenselijkheid kunnen toetsen en of wij een buitenplanse afwijking willen verlenen. Dat blijft hetzelfde.

7. Hoe gaat uw gemeente om met de Bruidsschat?

De Bruidsschat is vrijdag ingeladen in ons omgevingsplan. We moeten op 1 of 2 januari een technisch besluit nemen waarin wij de bruidsschat van toepassing laten. Dan laten we de

bruidsschat eerst ongewijzigd. Als dan het omgevingsplan van Bredevoort gepubliceerd is, dan zullen waar nodig de regels uit de bruidsschat hierin aangepast worden. Het zal eerst ongewijzigd blijven, en dan stap voor stap toegepast worden in de omgevingsplannen.

8. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?

We gaan er vanuit dat straks op 1 januari het DSO werkt. Aan het aanvraagformulier wordt niet veel veranderd ten opzichte van wat het nu is. Mensen kunnen gewoon bijlagen toevoegen. Alleen ik heb wel begrepen dat er straks een lange vragenlijst doorlopen moet worden waarin moet worden aangeklikt welke activiteiten men wil doen. Per activiteit kan het geval zijn dat er tientallen vragen zijn, dus voor de aanvragen zit daar meer tijd in. Het zal eerst slechter worden, en dan beter geldt hierbij ook. Alle bugs die hierin zitten die moeten er ook uit. Als het een tijdje werkt dan wordt het waarschijnlijk wel sneller en beter.

9. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?

Het zijn vooral de procedures die in eerste instantie zullen veranderen, maar bijvoorbeeld de regels die we als gemeentes stellen in het bestemmingsplan, blijven eerst aan de orde. Het bestemmingsplan gaat automatisch over naar het tijdelijk deel van het omgevingsplan. De plek waar het staat veranderd, maar inhoudelijk valt er in eerste instantie nog niet zoveel. Ten aanzien van milieuregels zal wel het een en ander veranderen, maar daar kan de Omgevingsdienst antwoord op geven.

10. Gaat uw gemeente onder de Omgevingswet ook op milieustukken leges heffen? Zo ja, hoeveel?

Ja, vanaf 1 januari gaan wij milieuleges heffen onder de Omgevingswet. De legesverordening komt in december in de raad en die gaat dan in de tekst gewijzigd worden. Bijvoorbeeld van wijzigen bestemmingsplan naar wijzigen omgevingsplan. Maar ook milieuleges zullen worden toegevoegd. De tarieven hiervan hebben wij aangeleverd gekregen van de Omgevingsdienst Achterhoek. Ik weet niet precies waar het over gaat, maar de aanvragen die al getoetst werden door de ODA, factureren we de rekening door naar de aanvrager. De milieuleges staan hierbij wel in de verordening.

11. Hoe gaat uw gemeente participatiebeleid voeren?

Participatie wordt niet verplicht gesteld bij BOPA. In het voorstel wat morgen in de raad komt is voorgesteld dat participatie niet verplicht wordt gesteld bij BOPA's. Dit omdat we de huidige werkwijze goed vinden lopen. We kijken per geval bij de aanvraag welke vorm van participatie gewenst is. Bij kleine BOPA's, zoals bij bijvoorbeeld dakkapellen dan is participatie helemaal niet benodigd. Tenminste, geen heel traject. Als het een wat grotere ontwikkeling is, zoals bij bijvoorbeeld een melkveebedrijf, dan kunnen wij in overleg met de aanvrager wel bepalen of de burens al geïnformeerd zijn, en wat vinden ze ervan. Bij nog wat grotere ontwikkelingen is het wellicht nodig om een informatieavond te organiseren. De gemeenteraad heeft wel gevraagd of er een inspiratiekader aangeleverd kan worden bij welke grootte van aanvragen de beste vorm van participatie past. Zodat het aan de aanvrager meegegeven kan worden, en die beeld heeft bij de vorm van participatie waar aan gedacht kan worden. Onder de omgevingswet is participatie heel belangrijk, maar er is nergens weergegeven hoe je het als gemeente toe moet passen.

12. Hoe wordt onder de Omgevingswet omgegaan met VAB? Kan dat onder reguliere / uitgebreide procedure?

De gemeenteraad heeft rood voor rood / VAB beleid vastgesteld dat bij bepaalde vierkante meters sloop is vastgesteld hoeveel bouwkaal je daarvoor terug krijgt. Dat heet het afwegingskader buitengebied. Daar heeft de gemeenteraad ook een algemene verklaring voor geen bedenkingen voor afgegeven. Waar nu dus een bestemmingsplanwijziging of uitgebreide procedure omgevingsvergunning voor nodig is, kan het straks onder een reguliere procedure. Daarbij is wel de vraag dat de agrarische bestemming eraf moet als een woning is aangevraagd. Het moet dan niet meer mogelijk zijn dat er daarna nog een agrarische loods of schuur aangevraagd kan worden. Voor deze gevallen moet het omgevingsplan gewijzigd worden, daar is bij bijna elke gemeente nog discussie of het onder een BOPA kan of dat het omgevingsplan gewijzigd moet worden, omdat in principe de bestemming gewijzigd wordt.

13. Heeft u nog oplossingen of tips voor adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling?

Wat in ieder geval veranderd is de huidige ruimtelijke onderbouwing bij aanvragen met een uitgebreide procedure. Voor een BOPA zijn er meer aspecten waar op gelet moet worden, zoals gezondheid en luchtkwaliteit. De toelichting bij een BOPA wordt uitgebreider. Ik denk dat per gemeente de verwachtingen wel verschillen, wij zijn er nog niet over uit wat er precies in moet staan. Van het adviesbureau die ons helpt hebben wij een standaard model gekregen welke hoofdstukken in de ruimtelijke onderbouwing moet staan, maar dat verschilt per ontwikkeling. Het huidige 'standaard' ruimtelijke onderbouwing die nu opgestuurd wordt door adviesbureaus, komt vrij overeen, alleen de extra hoofdstukken zullen toegevoegd moeten worden.

Bedankt dat ik langs mocht komen om u te interviewen.

Bijlage 5: Interview gemeente Oost Gelre

Interviewer: Debbie Dwars
Respondent: Anoniem
Datum: 27 november 2023 14.00 uur
Locatie: Gemeentehuis Oost Gelre

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van het gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?

Puur ter interessepeiling over het onderwerp Omgevingswet / hoe staat de gemeente erin.

Heel eerlijk en platgeslagen: als die vandaag nog afgelast wordt zal het mij het beste uitkomen. Ik heb ooit uitleg gehad van een van de grondleggers van de Omgevingswet. Hij stelde het voor, dat als je ooit op een onbewoond eiland terecht zal komen, ga je dan de huidige manier van wetgeving daar invoeren? Dan constateer je dat je dat niet gaat bedenken. De huidige wetgeving zit niet echt logisch in elkaar. De omgevingswet is geïntroduceerd met het idee dat het eenvoudiger, sneller, simpeler moet zijn, en dan constateer ik nu dat de gedachte/oorsprong van de omgevingswet prima is. Maar in de loop van tijd is het dermate ingewikkeld verknoopt, dat de gestelde doelstellingen niet haalbaar zijn. Daarom ben ik niet zo enthousiast over de omgevingswet. De Omgevingswet is wel telkens uitgesteld, dus nu is het wel goed om een keer door te pakken en laat de Omgevingswet komen. Helemaal aflassen zal eigenlijk mijn voorkeur wel hebben. De doelen die we met elkaar halen, kunnen ook zonder Omgevingswet behaald zullen worden. De manier van werken zoals we nu doen, is al aardig in lijn met de gedachte van de Omgevingswet.

2. Gaat uw gemeente direct met een Omgevingsplan werken?

Nee, wij zijn op 1 januari niet klaar voor een Omgevingsplan. Eerst wordt het bestemmingsplan omgezet in het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Wij gaan met de BOPA en het TAM IMRO plan werken. We moeten zoveel mogelijk kijken welke maatregelen mogelijk zijn met BOPA's. TAM IMRO plannen zullen van toepassing zijn als we te maken krijgen met rood voor rood beleid / wijziging van de onderliggende bestemming.

3. Beschikt uw gemeente al over een Omgevingsvisie?

De omgevingsvisie van Oost Gelre is al vastgesteld en gepubliceerd. Eerlijk gezegd vind ik dat de visie iets te weinig conclusies slaat. Daarnaast speelt natuurlijk politiek mee, we weten niet welke kant het uitgaat. Als ik naar deze omgeving kijk, moeten we bijvoorbeeld meer sturen op bodemaatregelen in relatie tot droogte. Als gemeente moeten we de ruimte die nodig is voor aanpak van droogte benutten samen met wateroverlast, biodiversiteit, landschap en kaderrichtlijn water. Ik denk dat we daarin een nog vastere visie in op moeten stellen.

Momenteel zijn ze al bezig met gebiedsprocessen, maar je ziet nu dat gauw gezocht wordt naar een herijking, omdat niet alles nog doelmatige opgaven zijn.

4. Worden procedures over het algemeen korter onder de Omgevingswet?

Het is wel het geval dat procedures korter worden. De uitgebreide procedures die nu onder de huidige WABO vallen, die duren snel 26 weken. Naar de toekomst toe zal dat in principe 8 weken worden. Het moet heel bijzonder zijn voordat het straks een uitgebreide procedure wordt. Bij de omgevingsvergunning worden het straks de BOPA's, waar ik vanuit ga dat alles via de reguliere procedure doorlopen wordt. Daar zit dus zeker een versnelling in.

5. Kunt u mij vertellen hoe de Buitenplanse afwijking is ingericht in uw gemeente? De processtappen?

We proberen steeds meer in de voorfase af te handelen. Op het moment dat een BOPA aangevraagd wordt, proberen we eigenlijk te zeggen dat het bij voorbaat vooroverleg is en dat als alles klaar ligt, het in een keer vergund kan worden. Er zit nog steeds een uitdaging in 8 weken, als het allemaal binnen de gemeente ligt dan moet de 8 weken termijn lukken. Komt er advies van bijvoorbeeld een Omgevingsdienst of provincie bij kijken, dan zit er wel een uitdaging in om een termijn van 8 weken te behalen.

6. Wat is de procedure bij een buitenplanse afwijking?

Zoals net benoemd vallen de BOPA's onder de reguliere procedure van 8 weken.

7. Hoe gaat uw gemeente om met de Bruidsschat?

De bruidsschat zal voorlopig eerst een op een overgenomen worden. In de toekomst gaan we wel kijken of daarin dingen aangepast kunnen worden, maar voor eerst wordt de bruidsschat een op een overgenomen. Driekwart van de informatie die in de bruidsschat staat is eerst nog niet relevant voor ons als gemeente. Op termijn gaan we wel kijken of dat niet makkelijker kan. De bruidsschat van bouwregels hebben wij als gemeente zelf de hand in, omdat wij vergunningverlening voor dat onderdeel zijn. De bruidsschat ten aanzien van milieuregels zal de omgevingsdienst initiatief in moeten pakken. Ik ga er vanuit dat zij met regels komen die in het gebied gaan gelden. Voor omgevingsdiensten wordt het straks werkbaar als elke gemeente met zijn eigen bruidsschatregels voor zijn milieunormen aan de slag gaat.

8. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?

Zal het zo niet durven te zeggen. In principe wordt het digitaal communiceren met elkaar centraal geregeld. Ik ben zelf nog niet helemaal thuis in DSO. De systematiek wordt volgens mij nu ook al redelijk hetzelfde gehanteerd. Er zijn wel extra aanvullende onderdelen, zoals gezondheid, die straks gehanteerd zullen worden.

9. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?

De bruidsschat gaan wij niet gelijk aan sleutelen, evenals de geurnormen. Dus ik denk dat voorlopig het gelijk blijft aan de systematiek die nu ook gehanteerd wordt. Op termijn kan het college of de raad ervoor kiezen om andere geurnormen te hanteren. Vooralsnog zie ik daar geen aanleiding toe, maar dat is natuurlijk ook politiek gevoelig. Stel dat je over 3 jaar hier een linkse coalitie krijgt, dan is de kans groter dat geurnormen aangescherpt zullen worden. Voor

de Omgevingsdienst mag ik hopen dat het omgevingsdienst breed gaat gebeuren, want als elke gemeente zijn eigen regeltjes gaat bedenken wordt de toetsing voor de omgevingsdienst bijna onwerkbaar.

10. Gaat uw gemeente onder de Omgevingswet ook op milieustukken leges heffen? Zo ja, hoeveel?

Wat ik heb begrepen is dat er regionaal is afgesproken dat leges op milieustukken eerst nog niet geheven zullen worden, maar ik heb ook gehoord dat sommige gemeentes dat wel gaan doen. Gemeente Oost Gelre mag het straks doen, de huidige wet- en regelgeving zegt nog van niet. Voor alsnog hebben wij ervoor gekozen dat we het op 1 januari nog niet zullen doen, maar ik sluit niet uit dat het heffen van leges op milieu op termijn wel gaat gebeuren.

11. Hoe gaat uw gemeente participatiebeleid voeren?

Het participatiebeleid hebben we al vast laten stellen door de raad. Daarin staat de richting aangegeven hoe we het willen. Ik heb daarnaast wel het vermoeden dat de huidige manier van werken al wel goed is. Het niet plegen van participatie is geen weigeringsgrond. Als gemeente kunnen we wel zeggen, als aanvrager niet aan participatie wil doen, dan doen wij als gemeente de participatie op kosten van de aanvrager. Nu wordt ook al om participatie gevraagd, en dat zal straks niet heel anders zijn.

12. Hoe wordt onder de Omgevingswet omgegaan met VAB? Kan dat onder reguliere / uitgebreide procedure?

VAB / Rood voor Rood als het een BOPA is, is het een reguliere procedure. Als het een omgevingsplanwijziging is, dan is het een uitgebreide procedure (zelfde als bestemmingsplanprocedure).

13. Heeft u nog oplossingen of tips voor adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling?

Wij proberen uit te stralen dat wij ook alles nog niet weten. Adviseurs als gemeentes zelf zitten nog in dilemma. Het zal eerst niet heel veel beter worden. Ik hoop dat zowel gemeentes als adviseurs hierin gezamenlijk kunnen optrekken. Uiteindelijk bewandelen we samen een onbekende weg, en waar nodig zie ik in dat we er samen moeten komen. We stralen niet uit dat we het allemaal weten, we moeten samen zien hoe we goede stappen zetten om tot goede besluiten te komen.

Bedankt dat ik langs mocht komen om u te interviewen.

Bijlage 6: Interview gemeente Bronckhorst

Interviewer: Debbie Dwars
Respondent: Anoniem
Datum: 28 november 2023 15.00 uur
Locatie: Gemeentehuis Bronckhorst

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van het gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?

Puur ter interessepeiling over het onderwerp Omgevingswet / hoe staat de gemeente erin.

Het wordt gebracht alsof de Omgevingswet heel vernieuwend is, maar heel veel kunnen wij nu ook al. Als we van alle instrumenten die er nu liggen gebruik van maken, kan er nu ook al veel. De achterliggende gedachte is goed, dat alles samenkomt. Voordat het makkelijker gaat worden, wordt de Omgevingswet in het begin een stuk ingewikkelder. Er zijn mensen die denken dat het op 1 januari een puinhoop wordt, dat zal nog wel meevallen. Het DSO is wel een dingetje, waar nog veel aan gebeuren moet. We gaan 2 januari gewoon van start, we zijn wel redelijk voorbereid. Vanuit de Omgevingsdienst is een expertteam in het leven geroepen, waar van elke gemeente een persoon in zit. Vanuit het expertteam gaan we proberen samen te werken in oplossingen, werkt het dan niet dan gaan we naar het IPLO toe. De verwachting is wel dat meerdere gemeentes tegen dezelfde dingen aan gaan lopen. Het doel is wel om daarin samen te gaan overleggen, wat voordelen biedt.

2. Gaat uw gemeente direct met een Omgevingsplan werken?

1 januari begint met het tijdelijk deel van het Omgevingsplan. We gaan wel werken aan een definitief Omgevingsplan. Hiervoor hebben we de tijd tot 1 januari 2032. We gaan 2 sporen volgen: 1 is dat we op 1 januari het Omgevingsplan van rechtswege kunnen wijzigen. We werken met een veegplaninitiatief. Dat wil zeggen dat we 2 keer per jaar alle initiatieven samenvoegen en in één keer in procedure brengen. Dat willen we onder de Omgevingswet zoveel mogelijk blijven doen. Dus de veegplannen wijzigen in het Omgevingsplan. Nu worden dit de postzegelwijzigingen genoemd. Daarnaast willen we een proces opstarten om met het echte omgevingsplan te beginnen. We gaan waarschijnlijk beginnen met een woonwijk, wat we daar allemaal voor moeten doen om het om te zetten naar een Omgevingsplan. Als één woonwijk op orde is, kunnen we dat kopiëren naar alle andere bestaande woonwijken. Dan volgen de centrumgebieden, die zijn iets moeilijker omdat daar verschillende bestemmingen op zitten, zoals horeca en winkels. Daarna volgen de bedrijventerreinen en het buitengebied. Ik denk dat het buitengebied als laatste volgt omdat er veel onzekerheden zijn over de voortgang van het buitengebied door stikstof en andere zaken.

3. Beschikt uw gemeente al over een Omgevingsvisie?

Ja, de omgevingsvisie is begin vorig jaar vastgesteld.

4. Worden procedures over het algemeen korter onder de Omgevingswet?

Procedures worden wel korter. Veel procedures die nu onder de uitgebreide procedure behandelt worden, worden straks regulier. Die gaan van 26 weken naar 8 weken. De onlosmakelijke samenhang is niet meer, dus bijvoorbeeld kan de bouwaanvraag regulier maar de omgevingsdienst kan wel de uitgebreide procedure nodig hebben. Nu is het zo dat een afwijking van het bestemmingsplan en bouwen onlosmakelijk van elkaar is verbonden, je moet het tegelijkertijd aanvragen. Onder de Omgevingswet hoeft die onlosmakelijke samenhang helemaal niet meer, sterker nog, de bouwvergunning wordt zelfs in tweeën geknipt: De bouwactiviteit en de omgevingsplanactiviteit. De bouwactiviteit is het technische deel, de omgevingsplanactiviteit is het bestemmingsplan en welstand gedeelte. Ik weet niet of het daarmee in eerste instantie ook makkelijker wordt. We hebben in het Bronckhorster bestemmingsplan proces staan dat we zo weinig mogelijk met uitgebreide procedures werken. We garanderen dat als alles goed is ingeleverd, dat het op tijd in de raad komt. Het is goedkoper en er zit dus weinig winst in om te kiezen voor een uitgebreide procedure. Als veel van de huidige uitgebreide procedures nu regulier worden, dan kiezen mensen ook voor de reguliere procedure. We kunnen wel altijd zeggen dat we liever hebben dat we voor het veegplan kiezen, anders moet eerst de afwijkingsprocedure gedaan worden en daarna nog het omgevingsplanprocedure wijzigen. Dat doen we liever in één keer. Maar als iemand voor een BOPA kiest, dan hebben wij het te behandelen.

5. Kunt u mij vertellen hoe de Buitenplanse afwijking is ingericht in uw gemeente? De processtappen?

Bij een BOPA hebben wij het liefst dat iedereen start met een vooroverleg (conceptaanvraag). Dit zodat als de officiële aanvraag ingediend wordt, dat het zonder hobbels zo snel mogelijk erdoor kan, omdat het ook onder de reguliere procedure valt.

6. Wat is de procedure bij een buitenplanse afwijking?

In principe regulier, tenzij aanvrager kiest voor een uitgebreide procedure.

7. Hoe gaat uw gemeente om met de Bruidsschat?

De Bruidsschat zullen wij eerst gaan overnemen en zo laten als het is. Van de Omgevingsdienst hebben wij ook begrepen dat er geen ongelukken gebeuren als we niks gaan veranderen. De omzetting van de bruidsschat naar het omgevingsplan gaan we later doen.

8. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?

Eerlijk gezegd denk ik dat het op dezelfde manier als nu aangeleverd kan worden, alleen niet meer in het OLO maar in het DSO. De extra regels van de Omgevingswet moeten dan extra aanvullend bij in de aanvraag gezet worden.

9. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?

Milieu zit ik niet in. Ik denk niet dat er eerst nog extra of andere regels komen of veranderen. We beperken ons tot de bruidsschat, ik denk niet dat er veel dingen veranderen ten aanzien

van wat nu in het activiteitenbesluit staat of de Wet geurhinder en veehouderij. We hebben nu ook geen geurverordening, dus vooruitlopend zal die er eerst ook nog niet komen. Die discussie gaat gevoerd worden wanneer de bruidsschatregels omgezet gaan worden naar het definitieve omgevingsplan.

10. Gaat uw gemeente onder de Omgevingswet ook op milieustukken leges heffen? Zo ja, hoeveel?

De concept legesverordening heb ik gezien. De gemeente Bronckhorst gaat leges op milieustukken heffen. Bedragen kan ik niet noemen, maar het zijn best aanzienlijke bedragen. De bedragen zijn van de ODA als advies doorgekregen en ik schat in dat het daarin is op gebaseerd.

11. Hoe gaat uw gemeente participatiebeleid voeren?

We hebben het participatiebeleid niet direct vastgesteld. Bij BOPA's kan de raad participatie verplicht stellen, hier moet de raad nog besluit op nemen. Eerder was het punt dat participatie wel verplicht gesteld kan worden, maar je kan niet verplichten op welke manier dat verplicht wordt gesteld. Stel dat je een plannetje hebt, en die leg je een uurtje ter visie, dan kan het al een vorm van participatie zijn. Wij verstaan dat niet onder participatie, maar je kan het niet verplicht stellen op welke manier er aan participatie wordt gedaan. Als je als gemeente besluit dat er onvoldoende is geparticipeerd, dan kun je als gemeente de participatie wel overnemen. Het beleid op participatie wordt nog naar gekeken, maar het beleid is nog niet vastgesteld. Participatie is uiteindelijk geen draagvlak, het kan wel leiden tot meer draagvlak, maar het gaat er met name om dat het bevoegd gezag weet welke belangen er spelen in verband tot de mensen in de omgeving. Alleen bij BOPA kunnen wij het verplicht stellen, andere manieren niet. Dan is het uiteindelijk een kwestie van aanvinken of men aan participatie heeft gedaan. Participatie is geen indieningsvereiste of iets waarop een aanvraag buiten behandeling wordt gelaten. Wij adviseren altijd wel om aan participatie te doen. Licht in ieder geval de burens in, zodat ze het niet uit de krant lezen dat jij wat van plan bent.

12. Hoe wordt onder de Omgevingswet omgegaan met VAB? Kan dat onder reguliere / uitgebreide procedure?

Vrijkomende agrarische bebouwing zal waarschijnlijk onder de reguliere procedure aangevraagd kunnen worden. Wij hebben wel een VAB-beleid, hier gebeurd momenteel niet zoveel mee. Dit omdat het college destijds gezegd heeft dat wij ons vasthouden aan een maximale prijs voor een woning van €355.000,-. Elke woning die je in het buitengebied toevoegt, zit boven die €355.000,-. Op dit moment zit dat een beetje op slot. In onze omgevingsvisie hangen vijf programma's, wonen, landbouw, landschap en erfgoed, bedrijvigheid en een programma energie. Uit het programma wonen en landbouw/landschap komt naar voren dat er dingen meespelen waar wij met het VAB-beleid rekening mee moeten houden. Er wordt gewerkt aan een aanpassing van het VAB-beleid. Alles wat je aan dure woningen toevoegt in het buitengebied, moet je als extra inhaalslag in de kernen aan goedkope woningen toevoegen.

13. Heeft u nog oplossingen of tips voor adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling?

In ieder geval goed geïnformeerd zijn over de Omgevingswet. En niet één persoon ervoor aansprakelijk stellen om zich erin te verdiepen, maar het gehele team. Tuurlijk ligt er voor gemeenten na 1 januari een taak dat zij informatie moeten verstrekken aan de hand van vragen. Daarnaast vraag ik mij af hoe er onder de Omgevingswet straks omgegaan wordt met het aspect gezondheid t.a.v. de geitenhouderij. Er loopt een VGO onderzoek, maar er is nog niet bekend of de geitenhouderij slecht is voor je gezondheid. Ik weet niet precies hoe we dat moeten duiden. We moeten rustig blijven en overleggen met elkaar. Met name wat procedures en de benaming veranderd.

Bedankt dat ik langs mocht komen om u te interviewen.

Bijlage 7: Interview anonieme gemeente

Interviewer: Debbie Dwars
Respondent: Anoniem
Datum: 29 november 2023 15.00 uur
Locatie: Microsoft Teams

Deze gemeente wenst anoniem te blijven ten aanzien van het interview.

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van het gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?

Puur ter interessepeiling over het onderwerp Omgevingswet / hoe staat de gemeente erin.

De Omgevingswet is een hele operatie, en ik moet nog zien of het wel de gewenste effecten teweeg brengt waarvoor de Omgevingswet is bedoeld. Het zal in ieder geval nog jaren duren voordat het uiteindelijke doel van de Omgevingswet bereikt is.

2. Gaat uw gemeente direct met een Omgevingsplan werken?

De huidige bestemmingsplannen en beheersverordeningen zullen we eerst omzetten naar een tijdelijk omgevingsplan. We hebben nog tot 2032 de tijd om alles om te zetten. Wij hebben nu nog geen beeld of dat gefaseerd of in welke vorm alles omgezet gaat worden naar het omgevingsplan. Het is aan de afdeling planologie op welke manier zij dat vorm gaan geven.

3. Beschikt uw gemeente al over een Omgevingsvisie?

Ja, we hebben wel een omgevingsvisie. Het is een vrij strategisch document, niet heel diepgaand.

4. Worden procedures over het algemeen korter onder de Omgevingswet?

Het zou kunnen dat procedures korter worden. Plannen waar ik over ga passen meestal niet in het bestemmingsplan of de beheersverordening, zijn politiek gevoelig of kunnen reuring in de buurt brengen. Voor deze plannen is bijna altijd een afwijking van het bestemmingsplan nodig. Onder de Omgevingswet biedt de BOPA daar wel een kortere procedure van 8 weken voor. Om dat te organiseren in deze tijd is nog wel een hele klus. De BOPA brengt dan ook wel echt een versnelling in de procedure ten opzichte van de huidige buitenplanse afwijking/BUPLA.

5. Kunt u mij vertellen hoe de Buitenplanse afwijking is ingericht in uw gemeente? De processtappen?

Het proces wat nu is ingericht is dat er vooraf een overleg plaatsvindt met de ontwikkelaar/aanvrager. Dit om de lijn en aandachtspunten te bepalen en mee te geven. Dan dienen we een vooroverleg in, wat een vrij eenvoudig principeverzoek is. We behandelen de aanvragen intern in een overleg, waarbij alle disciplines aanhaken, zoals juristen, planologen, stedenbouwkundigen. Dan komt vrij snel een antwoord naar voren die we delen met de aanvrager. We hebben zelfs op dit moment een pilot lopen om principebesluiten over te slaan, voor specifieke delen van het buitengebied. Dit als het voldoet aan het beleid wat binnen het planologisch kader is opgenomen. Dan kunnen we het principebesluit overslaan, wat 3 tot 6 maanden scheelt. Het kan met een brief van ambtelijke medewerking voldaan worden, waardoor de aanvrager gelijk aan de slag kan met een ruimtelijke onderbouwing. Wij begeleiden dat proces om tot een goedgekeurde ruimtelijke onderbouwing te komen, als die er is dan kan de omgevingsvergunning uitgebreide procedure (BOPA) aangevraagd worden. Dan gaat de 8 weken van de termijn pas lopen. Hier moet ik wel bij vermelden dat het wisselend is hoe de ruimtelijke onderbouwingen zijn opgesteld. Soms zijn ze heel goed, maar soms moet het wel 3 of 4 keer heen en weer om de ruimtelijke onderbouwing raad van state 'proof' te krijgen. Er zijn ook gemeentes waarvan ik weet dat die de ruimtelijke onderbouwing niet of nauwelijks controleren. Hier leggen ze de verantwoordelijkheid compleet bij de initiatiefnemer. Deze situaties doen zich toch wat vaker voor bij de raad van State. Dat is de consequentie die je dan ondergaat.

Speciaal voor de Omgevingswet hebben wij een format voor de ruimtelijke onderbouwing. Deze moet ingevuld worden voor de relevante zaken met een toelichting. Alles hoeft niet heel uitgebreid ingevuld te worden, maar het vermelden van de aandachtspunten is hierbij belangrijk.

6. Wat is de procedure bij een buitenplanse afwijking?

De BOPA is echt ingericht op 8 weken. Omgevingsplanaanpassingen / ect. Zijn ingericht op een uitgebreide procedure.

7. Hoe gaat uw gemeente om met de Bruidsschat?

De bruidsschat gaan we eerst nog niks mee doen. Die wordt overgenomen zoals die door het Rijk wordt aangeleverd. In de loop der tijd zal dat wel zijn weg moeten vinden. Misschien zullen er tussentijds thematisch zaken opgepakt worden waarbij wordt afgeweken van de bruidsschat, wat dan wordt overgenomen in het omgevingsplan.

8. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?

Als je het over een vooroverleg of principebesluit hebt dan verwacht ik dat het op dezelfde manier als nu aangeleverd mag worden in een pdf. Voor vergunningverlening durf ik het niet te zeggen.

9. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?

Nee, in principe is er geen verandering in. Wij hebben een beheersverordening voor het buitengebied. Om een eenduidig planologisch kader te hebben is er een beheersverordening gemaakt. Die heeft wel als nadeel dat ontwikkelingen niet zomaar mogelijk gemaakt kunnen

worden. Wij komen relatief snel aan een buitenplanse ontwikkelingsprocedure. Die beheersverordening wordt een op een overgezet naar het tijdelijk omgevingsplan.

10. Gaat uw gemeente onder de Omgevingswet ook op milieustukken leges heffen? Zo ja, hoeveel?

Daar heb ik geen beeld op. Dat zit in de legesverordening. Ik weet dat het mag vanaf 1 januari, maar ik weet niet of het bij ons ook gaat gebeuren.

11. Hoe gaat uw gemeente participatiebeleid voeren?

Dat is nog een beetje in ontwikkeling. Het zal casusafhankelijk worden. Soms zal een eenvoudige participatie doorlopen moeten worden, door burens te betrekken. Soms zal het uitgebreid moeten doorlopen ook als gemeente mee te werken in participatie, zoals het organiseren van een bewonersavond. We hebben een speciale medewerker voor participatie, maar er is nog geen beeld of dat allemaal eenduidig wordt opgepakt. Verwacht wordt dat de participatie afhankelijk wordt van het type plan. Het zal dan leiden tot een advies of verplichting van participatie. Bij omgevingsplanwijzigingen is participatie verplicht, bij BOPA's nu nog niet. Advies om de leefomgeving op te zoeken wordt vaak sowieso al gegeven.

12. Hoe wordt onder de Omgevingswet omgegaan met VAB? Kan dat onder reguliere / uitgebreide procedure?

Dat is nu een uitgebreide procedure en dat blijft ook zo. Dat komt omdat we in de beheersverordening niet de mogelijkheid hebben om VAB-beleid op te nemen. Het wordt als een ontwikkeling gezien, en dat mag in de beheersverordening niet. Het is dus een uitgebreide procedure.

13. Heeft u nog oplossingen of tips voor adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling?

Een goede samenwerking. Zorgen voor voldoende kennis over de omgevingswet, zodat je weet waarover je praat. Zoek elkaar op en stel vragen, zodat van beide kanten de beste en snelste oplossingen gevonden worden.

Bedankt dat ik langs mocht komen om u te interviewen.

Bijlage 8: Interview gemeente Berkelland

Interviewer: Debbie Dwars
Respondent: Anoniem
Datum: 1 december 2023 15.00 uur
Locatie: Gemeentehuis Berkelland

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van het gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

Respondent:

De Omgevingswet is heel breed. Je bent er als gemeente al jaren mee bezig en het wordt gebracht als iets nieuws voor de ruimtelijke ordening, dat is het niet. De verordeningen, bestemmingsplannen, alles moet verwerkt worden in dat ene omgevingsplan. Ik kan even laten zien hoe het DSO, omgevingsplan er voor onze gemeente uit ziet. Ik neem je even mee in het praktische gedeelte vanuit DSO.

We beginnen met het omgevingsloket. Het loopt allemaal vrij traag, dat is echt een nadeel, dat mensen door de traagheid afhaken. Nu werken we nog met een testomgeving, pre-omgeving en de productieomgeving, het echte verhaal. Op 1 januari gaat de productieomgeving van kracht. Als je dan bij regels op de kaart kijkt, pakken we een adres in het buitengebied van de gemeente. Dan staan er documenten voor de gekozen locatie, dan komt het omgevingsplan gemeente Berkelland naar voren en het Bestemmingsplan buitengebied Berkelland komt naar voren. Zoals je ziet, is het omgevingsplan met alles op de kaart leuk, maar het is voor inwoners niet klantvriendelijk. Het omgevingsplan wat je als gemeente van het Rijk krijgt, is je vertrekpunt, de bruidsschatregels. Het complete omgevingsplan kan nog wel 8 jaar duren voordat dat klaar is.

Dit soort aanpassingen gaan allemaal niet in het eerste jaar gebeuren, want je hebt tot 2032 de tijd om het te vertalen. Daarnaast hebben we het bestemmingsplan Buitengebied nog niet eens onherroepelijk, dat ligt al een tijdje bij de Raad van State. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen wij toetsen op de bestemmingsplannen (omgevingsplan van rechtswege). Nu kennen we generieke bestemmingsplannen, met geel voor wonen, groen voor agrarisch, alle gemeenten kennen hetzelfde systeem. Dat wordt anders, en als adviseur zijnde wordt dat lastig. De gemeentes zullen hierin van elkaar gaan verschillen. De uniformiteit in benadering van regels zal veranderen. De omgevingsdienst zal het in die zin ook niet makkelijk krijgen, die zullen ook de verschillen in het aanpassen van de bruidsschat van milieuwetgeving zien tussen de gemeentes.

Misschien wil een omgevingsdienst en de gemeenten deze verschillen niet, maar dat is politiek vrij verschillend. Het kan zijn dat iets wat in een naastgelegen gemeente wel kan, in Berkelland niet kan, of omgekeerd. Het is afhankelijk van hoe links of rechts het college is. Dit zal niet het eerste jaar ontstaan, want dan werken de meeste gemeentes nog met de bruidsschat en het bestemmingsplan.

Maar in de loop der jaren gaan er veel verschillen ontstaan als de gemeentes de omgevingsplannen in werking gaan stellen.

Dan heb je in de gemeente nog te maken met natuurorganisaties, die hebben snel een mening over de plannen in een gemeente. Of het nou agrarisch of toeristisch is, we moeten goed omgaan met de natuurwaarden. Daaruit volgt dan weer bezwaar en beroep.

De Omgevingswet en participatie gaat in een democratisch land problemen niet oplossen. Je kan niet alles in regels vastleggen, ook participatie niet. Participatie hangt van het onderwerp af. Wat gebruikelijk is, is dat je met je bouwplan naar de buurman gaat en het uitlegt. Een buurman kan er van alles op tegen hebben, maar als het bouwplan binnen de regels past, moet de gemeente de vergunning verlenen.

Als je een ontheffing nodig hebt, omdat het niet kan, dan kan de gemeente een afweging tussen de belangen maken en daarin wel of geen vergunning verlenen. Het plan vraagt wel tijd, maar rechtszaken vragen nog veel meer tijd. Dat geldt ook met woningbouw. Iedereen die nu aan de rand van het dorp woont, denkt dat hij of zij recht heeft op vrij uitzicht. Als er bedacht wordt dat er woningen bijgebouwd zullen worden, dan mogen die daar niet komen. Participatie helpt soms, maar het gaat niet alles oplossen. Mensen verschillen waardoor er gauw aspecten zijn waarover discussies ontstaan. Dat verwijdt de zin dat het lang duurt, maar dat wordt onder de Omgevingswet echt niet minder. Iets wat je wel kan doen, is iets waar een vergunning nu voor nodig is, vergunning vrij gemaakt kan worden.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?

Puur ter interessepeiling over het onderwerp Omgevingswet / hoe staat de gemeente erin.

In de basis is de Omgevingswet goed, maar de uitvoering is slecht. Het is ontzettend complex. Het is gebracht met een metafoor dat het aantal wetten verminder wordt tot 1 Wet. Maar de Wet zelf blijft wel even groot. Alle elementen uit de huidige, sectorale wetgeving, komen terug in één Wet. Het moet eenvoudiger en beter worden. Eenvoudig is het sowieso niet, en beter kun je pas over oordelen als je ermee aan het werk bent geweest. Over een jaar of tien kan ik misschien wel oordelen dat er een verbetering in heeft gezeten, maar eerst zeker nog niet. De Omgevingswet gaat door op 1 januari, en als je begint kun je niet meer terug.

2. Gaat uw gemeente direct met een Omgevingsplan werken?

De ruimtelijke plannen worden in het Digitaal Stelsel Omgevingswet overgenomen. Een groot nadeel aan DSO is dat je alleen de informatie ziet op de plek waar je klikt. Je kan dus niet meer in een oogopslag zien welke bestemming er bij de buurman op zit. Dat kan op de oude plankaarten wel. Daarnaast loopt het DSO vaak vast. Als gemeente kun je hier niet aan doen, maar omdat je aanspreekpunt bent zal je wel de telefoontjes hierover krijgen.

Op de locatie Haarlo zijn wij aan het oefenen hoe het eruit ziet als je bestemmingen opneemt in het omgevingsplan. Dat is een kleine kern. Daarna zullen grote kernen, industriegebieden en als laatste het buitengebied volgen. Ons bestemmingsplan buitengebied is, zoals al gezegd, nog niet onherroepelijk, dus dat willen we eerst afwachten voordat we daarmee aan het omgevingsplan gaan werken.

3. Beschikt uw gemeente al over een Omgevingsvisie?

Ja, is nog niet vastgesteld. De omgevingsvisie ligt nu ter inzage. De Omgevingswet is heel breed, belangrijk is dat er een omgevingsvisie moet zijn. Dat wat in de omgevingsvisie staat, is vrij breed. De politiek wil zich daarin nergens op vastpinnen, omdat het voor de overheid een verplichting schept als je het in een visie zet. Als je aan maatregelen uit de omgevingsvisie wil voldoen, moet je dat weer in het omgevingsplan zetten. In de omgevingsvisie zet je de lijn uit, en in het omgevingsplan neem je concrete regels op die de lijn bewaken.

4. Worden procedures over het algemeen korter onder de Omgevingswet?

Als nu iets binnen het bestemmingsplan past qua bouw aanvragen, duurt het 8 weken. Past het niet binnen het bestemmingsplan, dan zit je aan 26 weken. Met de nieuwe regeling, buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA), is de procedure in de basis ook 8 weken. Die 8 weken kunnen verlengd worden met 6 weken. Je kan als gemeente daarop zeggen dat we bijeen buitenplanse afwijking toch de grote procedure voorstellen. Dat mag wanneer de verwachting is dat het impact heeft en er veel bezwaren verwacht worden. Aan de voorkant moet je dus beoordelen of het plan bezwaren kan krijgen. De initiatiefnemer kan daarbij ook zeggen dat hij/zij liever een lange procedure van 26 weken wil. Op moment als de initiatiefnemer zegt dat hij/zij wil dat er met 8 weken wordt beslist, heb je daarmee te handelen. Je kan daarop alleen bezwaar maken dat jij als gemeente die lange procedure wil. Een klant wil het graag snel, maar als je bezwaren kan verwachten, gaat het niet sneller. Dan ga je in procedures terecht. De langste procedure geldt wanneer je bij een rechtbank terechtkomt, en nog langer wanneer je bij Raad van State terechtkomt.

Bij een korte procedure van 8 weken, kan iemand eerst bezwaar maken, als deze ongegrond verklaard wordt, kun je beroep bij de rechtbank indienen en uiteindelijk hoger beroep bij de raad van state. Bij een uitgebreide procedure kom je direct bij de rechtbank, waarbij de bezwarencommissie van de gemeente zelf overgeslagen wordt. In die zin kan het ook tijd winnen.

Het is natuurlijk belangrijk om in een vooroverleg veel met elkaar af te stemmen, maar als een aanvrager de aanvraag direct over de boeg gooit dan wordt het voor de gemeente ook niet makkelijk gemaakt. Ik hoop dat er in communicatie goed afgestemd kan worden met elkaar. Wij zijn als gemeente voor de initiatiefnemer, maar ook voor de omwonenden.

Voor een deel zullen procedures korter worden, maar complexere aanvragen blijven uitgebreid. En daar waar de rechtbank om de hoek komt kijken, zal de tijdsduur niet anders worden.

5. Kunt u mij vertellen hoe de Buitenplanse afwijking is ingericht in uw gemeente? De processtappen?

De processtappen zullen niet veel veranderen met hoe het er nu uit ziet. We hopen wel aan de voorkant een goed overleg te hebben. Als iets in een vooroverleg goed overlegd is, en het wordt dan ingediend, dan is een 8 weken termijn zeker wel haalbaar. Het is heel erg afhankelijk van de grootte van het project, een klein werktuigenschuurtje zullen mensen niet snel van wakker liggen en niet zo snel bezwaar op indienen. Als het om windmolens of zonneparken gaat wel.

Je hebt 3 verschillende procedures: OPA, BOPA en Omgevingsplanwijziging. Een OPA is als het binnen de afwijkingsregels van het omgevingsplan past, bijvoorbeeld het veranderen van de grenzen van het bouwvlak.

De BOPA is een buitenplanse afwijking, de omgevingsplanwijziging is een echte aanpassing van het omgevingsplan. Daar zijn wij nog steeds zoekende in hoe we dat aan moeten pakken. Wat nu nog het geval is, dat als je iets binnen de regels aanvraagt, en er wordt niet binnen de termijn beslist, dan wordt de vergunning van rechtswege verleent. Dat gaat vervallen. Je kan de gemeente dan in gebreke stellen en een schadevergoeding eisen. Dat zal de praktijk wel uitmaken hoe dat gaat lopen.

Willen wij ergens een woonwijkje in de gemeente hebben, dan kan dat met een omgevingsplanwijziging of een BOPA. Onze voorkeur gaat zoveel mogelijk uit naar de BOPA. Als het een grote procedure is, dan moet de tijd uitmaken hoe het gaat verlopen.

6. Wat is de procedure bij een buitenplanse afwijking?

Zoals net verteld in de basis 8 weken. Maar als je een aanvraag indient, en de gemeente geeft aan dat er diverse onderzoeken zullen moeten worden aangeleverd, dan krijg je de vergunning niet binnen 8 weken. Die bedrijven hebben ook tijd nodig. We hopen dan dus ook dat we met de adviesbedrijven dat zij zelf ook beeld hebben dat medewerking en vooroverleg hierin echt belangrijk is.

7. Hoe gaat uw gemeente om met de Bruidsschat?

De bruidsschat zal eerst één op één overgenomen worden. Pas daarna zal gekeken worden of er het een en ander in het omgevingsplan aangepast wordt. Waar wij nog naar op zoek zijn is hoe wij de bruidsschatregels eventueel aan gaan passen. Daar komt bij kijken dat je het specifieker op een gebied aan kan gaan passen. De gemeente Berkelland kent nu een geurverordening. Rond de kernen staan we nu meer geur toe dan wat de basisregels zijn voor geurnormen. Op moment dat je met geur in je omgevingsplan gaat spelen, wat de omgevingswet ook mogelijk maakt, trekt dat reacties. Een agrariër zal het niet verkeerd vinden om de geurnormen omhoog te doen, terwijl een buurman in een burgerwoning lagere normen ook niet verkeerd vindt. Het is lastig om als gemeente daar uit te komen. Zeker omdat participatie nu een rol speelt, de buurman gaat meer bepalen wat jij kunt. Terwijl in het begin onder bestemmingsplannen je geen bezwaar kon verwachten als jij je maar aan de regels houdt.

Nu zou het kunnen dat wij met deze geurregels gaan schuiven. Bijvoorbeeld als je veel woonbestemmingen rondom je agrarische bedrijf hebt, dan kunnen we jou ten aanzien van geur meer beperkingen geven dan wat het landelijke is. Ik denk wel dat de agrariër daar niet gelukkig van wordt, en daarop ook bezwaar gaat maken. Want je wordt beknopt in je rechten. Dan komt ook nog om de hoek kijken, dat als je nu rechten hebt, en deze worden verminderd, dan biedt de Wet dat de schade die je daardoor lijdt vergoed moet worden (planschade/nadeelcompensatie).

8. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?

Als je op een adres DSO opent, zie je bij regels op de kaart de diverse omgevingsplannen voor deze locatie. Het omgevingsplan van 14 mei 2022 is vanuit het Rijk, wat de bruidsschatregels omvat. Technisch gezien kunnen wij het omgevingsplan goed aanpassen en publiceren in DSO.

Er zijn verschillende aanbieders voor de software van DSO. Deze moesten wij 2 jaar geleden als gemeente zijnde al aankopen. Als wij dat af hebben, zal er ongetwijfeld tegen het definitieve omgevingsplan ook bezwaar en beroep tegen komen.

In feite kan alles wat via het Omgevingsloket ingeleverd wordt straks via het DSO aangeleverd worden. Bijlagen kunnen dan toegevoegd worden.

9. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?

Wat aanvragen betreft zullen er eerst geen verschillen zijn. Regels zullen pas veranderen als er aan de knoppen voor bijvoorbeeld geurregels gedraaid gaat worden, wat impact heeft op de veehouderij. Maar voor eerst veranderd er niks, het is echt afhankelijk van wat de politiek gaat beslissen op het moment dat eraan gewerkt gaat worden.

10. Gaat uw gemeente onder de Omgevingswet ook op milieustukken leges heffen? Zo ja, hoeveel?

De legesverordening zal binnenkort gepubliceerd worden, daar zal het wel in staan. Ik weet zo niet of er ook leges op milieustukken gaan gelden.

11. Hoe gaat uw gemeente participatiebeleid voeren?

De basis is dat wij als gemeente de rol hebben van niet dwingend opleggen, maar wel adviseren om participatie te voldoen. Er is ook niemand die niet aan participatie doet, dus dat gebeurt wel. Je kunt alleen regelen dat je bij grote projecten wil dat men aan participatie doet. Als het er niet is, dan kun je als gemeente zijnde de vergunning weigeren.

12. Hoe wordt onder de Omgevingswet omgegaan met VAB? Kan dat onder reguliere / uitgebreide procedure?

Vrijkomende agrarische bebouwing hebben wij wijzigingsmogelijkheden voor in het bestemmingsplan zitten. Het kan altijd met een BOPA. Berkelland heeft best wel wat vrijkomende agrarische bebouwing waarin wij met een afwijkingsprocedure functieverandering op toe kunnen passen. Omdat dat in het bestemmingsplan staat, kan het straks ook met een korte procedure van 8 weken.

13. Heeft u nog oplossingen of tips voor adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling?

In gesprek blijven met elkaar. Begrip houden van elkaars standpunten vind ik hierbij belangrijk. Iets verder kijken dan alleen naar de initiatiefnemer waarvoor je komt kan verhelderend werken.

Bedankt dat ik langs mocht komen om u te interviewen.

Bijlage 9: Interview gemeente Rijssen-Holten

Interviewer: Debbie Dwars
Respondent: Anoniem
Datum: 18 december 2023 14.00 uur
Locatie: Microsoft Teams

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van dit gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?

Puur ter interessepeiling over het onderwerp Omgevingswet / hoe staat de gemeente erin.

Eerst was het belangrijk om te weten hoe alles werkt onder de Wro (Wet ruimtelijke ordening), wat destijds een hele verandering was en ook is goed gekomen. Naar mijn mening is de gedachte van de Omgevingswet heel goed. Het doel is om met name eenduidigere regels te krijgen, en je ze niet overal en nergens moet zoeken. Met name voor situaties met bijvoorbeeld veehouderijen moet het makkelijker worden. De milieuregels komen bij in het omgevingsplan te staan, waardoor alles makkelijker en op een plek te vinden is.

2. Gaat uw gemeente direct met een omgevingsplan werken?

Het omzetten van bestemmingsplannen naar omgevingsplannen is een enorme klus. De losse bestemmingsplannen, met speciale milieuwetgeving en de bruidsschat zullen in één omgevingsplan verwerkt moeten worden. Op 1 januari beginnen we met de omgevingsplannen: de bruidsschat komt samen in het omgevingsplan. Dit is dan ook het startpunt voor wijzigingen. Alhoewel eerst de bruidsschat ongewijzigd in het omgevingsplan komt te staan.

In de pré omgeving van de Omgevingswet werken we nu aan hoofdstuk 22, wat de activiteiten weergeeft. De activiteiten gaan we omzetten naar ons eigen plan. Rond de zomer verwachten we dat de eerste wijzigingen aan activiteiten in het omgevingsplan te zien zijn, waarin de bruidsschat goed is verwerkt. Het omgevingsplan willen wij thematisch gaan opstellen, een apart hoofdstuk voor geur, geluid, bouw, gebruik, ect. Daarna willen we alle bestemmingsplannen gaan omzetten. Deze zullen al meer kloppen omdat deze regels ook naar de omgeving geschreven zijn. De algemene plaatselijke verordeningen nemen we samen met de bruidsschatregels mee in het omgevingsplan. Denk hierbij aan bijvoorbeeld de kapverordening. Tijdens het maken van het omgevingsplan worden daarin definitieve afwegingen gemaakt. We zullen beginnen met het centrum van Rijssen, dan volgen andere centra en als laatste het buitengebied.

3. Beschikt uw gemeente al over een omgevingsvisie?

De omgevingsvisie wordt nog aan gewerkt. Ik weet wel dat de omgevingsvisie is opgeknipt in deelgebieden, centra, buitengebied, bedrijventerreinen en bijbehorende werkgroepen. Het doel is om de omgevingsvisie volgend jaar vast te stellen.

4. Worden procedures over het algemeen korter onder de Omgevingswet?

Het wijzigen van een omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) blijft hetzelfde, een uitgebreide procedure van 26 weken. Wel wordt er verwacht om voorafgaand aan de plannen voorbereidende gesprekken te voeren met het bevoegd gezag.

Voor buitenplanse afwijkingen van het omgevingsplan zullen wij eerst gebruik gaan maken van TAM IMRO plannen. Het zal eerst wel een puzzel zijn, omdat het om bijvoorbeeld activiteiten gaat. We proberen dan ook zoveel mogelijk te sturen op TAM IMRO plannen. De kruimellijst hebben wij omgezet in het bestemmingsplan, zodat kruimelgevallen met een binnenplanse afwijking vergund kunnen worden.

5. Kunt u mij vertellen hoe de buitenplanse afwijking is ingericht in uw gemeente? De processtappen?

6. Wat is de procedure bij een buitenplanse afwijking?

De buitenplanse omgevingsplanafwijking (BOPA) is wel mogelijk, maar onze ervaring zegt dat het er op jaarbasis niet veel zijn. Daarom proberen wij dan ook te sturen op de TAM IMRO plannen. Het bevat dezelfde ruimtelijke onderbouwing als wij nu kennen, alleen veranderen bepaalde woorden. Bij een vooroverleg kunnen TAM IMRO plannen binnen de termijn van 8 weken vergund worden.

7. Hoe gaat uw gemeente om met de Bruidsschat?

Als eerste gaan we de bruidsschatregels overnemen in het omgevingsplan. Hierbij worden sommige regels wel direct aangepast. Onze gemeente kent bijvoorbeeld geen beschermde stads- en dorpsgezichten, dus zulke regels kunnen we eruit laten. Dingen die niet van toepassing zijn in onze gemeente proberen we dus te laten vervallen. De bruidsschat bestaat voornamelijk veel uit milieuregels. Regels zoals geluid en geur nemen we onze eigen verordeningen van over. Dit beleid stemmen we dan af op één regel. De specifieke milieuregels uit de bruidsschat zelf zijn voor ons qua inhoud lastig te bekijken. Onze medewerkers op het gebied van milieu zijn allemaal naar de omgevingsdiensten gegaan.

8. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?

Aanvragen moeten straks inderdaad ingediend worden onder DSO. De burger kan inloggen via E-herkenning of DigiD en kan de aanvraagboom doorlopen. Ook kun je een adviesbureau via DSO machtigen. Activiteiten kennen verschillende manieren van aanvragen en gegevens. Als er bijvoorbeeld een ruimtelijke onderbouwing toegevoegd moet worden, kan dat gewoon via de bijlage.

9. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?

Naar mijn idee komen er niet echt direct nieuwe of andere regels. De Omgevingswet is eerst echt een bundeling van alle huidige wetten. Pas als de raad bijvoorbeeld besluit om de geurverordening te veranderen, kan het voor- of nadelig zijn voor de veehouderij.

10. Gaat uw gemeente onder de Omgevingswet ook op milieustukken leges heffen? Zo ja, hoeveel?

Ik heb geen idee of er verandering in leges komt bij milieustukken. De milieuonderdelen worden behandeld en beoordeeld door de Omgevingsdienst Twente.

11. Hoe gaat uw gemeente participatiebeleid voeren?

Participatie is in onze gemeente niet helemaal nieuw onder de Omgevingswet. Er wordt nu ook al naar participatie gevraagd. Bijvoorbeeld als een initiatiefnemer mee wil doen aan rood voor rood, dan geven wij als gemeente aan dat burens wel eerst op de hoogte gebracht moeten worden. Wat wel veranderd is dat vanaf 1 januari participatie echt een verplicht onderdeel kan zijn. Voor initiatiefnemers hebben wij een stappenplan opgesteld met richtlijnen voor het houden van participatie. De manier waarop participatie gepleegd wordt kunnen wij als gemeente niet verplichten. De grootte van participatie is echt afhankelijk van de grootte van het project en de impact op de omgeving.

12. Hoe wordt onder de Omgevingswet omgegaan met VAB? Kan dat onder reguliere / uitgebreide procedure?

Vrijkomende agrarische bebouwing wijzigen naar bijvoorbeeld een woonbestemming hebben wij het liefst met TAM IMRO plannen, of een omgevingsplanwijziging. De agrarische bestemming gaat eraf en dat moet ook juridisch goed geborgd worden. Bij een BOPA blijft de onderliggende, in dit geval agrarische bestemming bestaan, dus dat is niet wat je als gemeente wil. De bestemming moet van agrarisch naar wonen gewijzigd worden.

13. Heeft u nog oplossingen of tips voor adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling?

Belangrijk is dat we vanaf 1 januari vooral goed gaan afstemmen en overleggen. Het is nieuw, zowel voor ons als gemeente als voor adviseurs. De grote verandering is met name verandering van bepaalde begrippen en uiteindelijk is het een kwestie van toetsen aan de nieuwe wetgeving. Zorg ervoor dat je de plannen goed kan toetsen aan de instructieregels uit het Bkl. Voor ons zal het eerst ook nog uitzoeken zijn wat wel en niet mogelijk is, en met name de juridische haalbaarheid voor het toetsen van plannen is een grote verandering.

Bijlage 10: Interview Noaberkracht (overkoepelende organisatie voor de gemeente Dinkelland én de gemeente Tubbergen)

Interviewer: Debbie Dwars
Respondent: Anoniem
Datum: 19 december 2023 11.00 uur
Locatie: Gemeentehuis Tubbergen

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van het gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?

Puur ter interessepeiling over het onderwerp Omgevingswet / hoe staat de gemeente erin.

Er worden straks 26 wetten in één Wet gevangen, maar ik denk niet dat het beter wordt. De Omgevingswet neemt de participatiegedachte mee, maar als ik zie hoe er hier gewerkt wordt, gebeurt het toepassen van participatie al veel. Daar is de Omgevingswet niet voor nodig. De wetten worden straks gebundeld, waardoor het lijkt alsof er “minder regels” komen, maar de regels blijven evenveel en hetzelfde. Wat ik ook zie is dat je straks het DSO hebt, waarin een aantal tabs zitten. Een onderdeel hiervan is het doen van een vergunningcheck, maar als je die doorloopt haak je op de helft af. Dit omdat het Rijk, de provincie, het waterschap én de gemeente de regels erin zetten. Bij het doorlopen van de vergunningcheck begin je met de Rijksregels. Een van de eerste vragen is bijvoorbeeld, zijn er beschermde plant- of diersoorten aangetroffen? Dat weet je niet. Dan is de eindconclusie: Bel de gemeente. Dus je komt met het doorlopen van een vragenboom nog niks verder. De Omgevingswet zal wel beter worden, maar dat moet eerst integraal aangepakt worden. Dit zal echt nog wel een aantal jaren duren.

2. Gaat uw gemeente direct met een Omgevingsplan werken?

Het tijdelijke omgevingsplan krijgen we op 1 januari 2024 van rechtswege. Daar gaan we eerst mee werken, waarbij we vooral op buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA's) gaan sturen. Het digitale stelsel (DSO) is nog lang niet helemaal op orde, daarom gaan we eerst werken met het tijdelijke omgevingsplan. Tot 1 januari 2032 kunnen we dat gaan omzetten naar ons eigen omgevingsplan. Wij willen eerst dat het achter de schermen digitaal goed werkt, en één omgevingsplan goed klopt voordat we daar het een en ander in gaan wijzigen. Voor nu is het DSO nog niet helemaal op orde en we weten nog niet goed hoe het omgevingsplan er straks uit komt te zien, dus het is nog niet handig om daar nu aan te gaan werken. We zijn wel actief aan het kijken hoe we het omgevingsplan op gaan stellen, waarbij we vooral kijken, samenwerken en leren van andere gemeenten.

3. Beschikt uw gemeente al over een Omgevingsvisie?

Ja, in beide gemeenten is die identiek. In maart 2021 is deze vastgesteld. De omgevingsvisie heeft een waardekaart, daarin staat een onderverdeling in de gemeente met verschillende gebieden. Als je bijvoorbeeld kijkt naar het buitengebied, zijn donkergroen de gebieden waarin weinig ontwikkelingen gewenst zijn, dus rondom de Natura-2000 gebieden, natuurbestemmingen en bossen. In die gebieden zijn wij dus terughoudend. De lichtgroene gebieden zien wij potentie en ontwikkelmogelijkheden in. En in middelgroene gebieden staan wij ontwikkelingen wel toe, maar niet al te groot en passend bij schaal en aard. Deze onderverdeling hebben wij ook in de kernen gemaakt. Maar los daarvan willen wij wel de mogelijkheden tot groeien in de kernen openhouden. De visie is wel vrij abstract, je kan er niet heel actief keuzes mee maken. Eigenlijk is alles wel te motiveren dat het ergens onder past, maar eigenlijk is een stuurrichting ook wel fijn. We zijn daarop nu aan het kijken of we daarop nog een vertaling qua programma moeten maken. Het beleid van het buitengebied is vooral een belangrijke, het buitengebied moeten we zo leefbaar mogelijk houden. We willen geen verpaupering en het moet ook voor de agrariërs toekomstgericht blijven. Met name in Noordoost Twente komen er grote opgaven op ons af. Kijk naar Natura-2000 gebieden, Natuurnetwerk Nederland, de kaderrichtlijn water, het brengt grote opgaves en zorgen met zich mee. Zeker tegen provincie zijn we daar alert in dat we daaraan mee willen kijken en mee willen sturen, omdat we ook voor agrariërs de mogelijkheden willen behouden.

4. Worden procedures over het algemeen korter onder de Omgevingswet?

Formeel zullen procedures korter worden onder de Omgevingswet, maar ik denk dat dit informeel gezien eerst niet het geval is. We gaan werken met principeverzoeken en intaketafels. Dus als jij een aanvraag hebt wat niet binnen de bestemming past, is het doel dat je zo snel mogelijk bij de gemeente komt, waarbij wij dan gaan kijken of we wel of geen medewerking kunnen verlenen. Er zijn natuurlijk ook mensen die een gok nemen en de aanvraag gewoon indienen. Vaak moet die aanvraag dan nog aangevuld worden. Formeel gezien moet het binnen 8 weken + 6 weken verlenging vergund of geweigerd worden. Maar het zijn vanaf 2024 wel termijnen van orde. Onder het huidige recht heb je van rechtswege een vergunning, dat is onder de Omgevingswet niet meer zo. Als gemeente is het streven er wel om de termijnen graag te halen.

5. Kunt u mij vertellen hoe de Buitenplanse afwijking is ingericht in uw gemeente? De processtappen?

We hebben voor BOPA's een format gemaakt. Deze hebben wij vorige week gedeeld met alle adviesbureaus die veel met ons werken. Dan is in ieder geval bekend hoe wij de BOPA's aangeleverd willen hebben. Wij sturen wel echt de voorkant van de samenwerking. We hebben graag dat initiatiefnemers zo vroeg mogelijk bij ons komen om een vooroverleg te voeren.

Het nadeel van de BOPA is dat je de bestemming/functie niet verandert. Je vergund iets, maar in het omgevingsplan zelf verandert er niet. Stel je hebt een agrarische functie en je wil naar een woonfunctie, dan werken wij mee met een afwijkingsbevoegdheid via de BOPA. Dan zie je in het omgevingsplan niet dat daarin iets verandert. Dus als je nog een aanvraag wil doen ten behoeve van de functie, dan moet je nogmaals een afwijking doen. Dus dat is nadelig.

6. Wat is de procedure bij een buitenplanse afwijking?

De reguliere BOPA's worden straks 8 weken + eventueel 6 weken verlenging. De uitgebreide BOPA's van 26 weken komen straks bijna niet voor. Bijna alles is straks een reguliere procedure, ook als straks de raad nodig is voor een bindend advies, dan moet dat binnen de reguliere proceduretermijn. Voor de raad is dat best wel snel, want in de zomer heeft de raad een zomerreces van 2 maanden, dan is de termijn van 8 weken al voorbij. Dat zijn dingen waar wij voor de gemeentes nog even goed over na moeten denken.

De aanvrager kan zelf verzoeken om gebruik te maken van de uitgebreide procedure. Wettelijk gezien kunnen dat zaken zijn die uitgebreid behandeld moeten worden. Maar wij gaan niet actief zeggen dat we voor bepaalde zaken willen dat het onder een uitgebreide procedure valt.

7. Hoe gaat uw gemeente om met de Bruidsschat?

De bruidsschat hebben wij eerst een op een overgenomen in het omgevingsplan. Hier is eerst wel heel erg over getwijfeld. Op termijn gaan wij wel kijken of we eerst een inhaalslag gaan maken om wat van de bruidsschat aan te passen en in het omgevingsplan te wijzigen. Voor de gemeente Dinkelland hebben wij een geurverordening van 14 odeur units in het buitengebied. Voor de gemeente Tubbergen hebben wij geen geurverordening. De geurverordening voor Dinkelland wordt letterlijk overgenomen in het tijdelijke omgevingsplan, in Tubbergen worden de Rijksregels van geur overgenomen. Bij plannen wordt gekeken over er belemmeringen in het buitengebied zijn. In Tubbergen was de noodzaak daar niet voor nodig, in Dinkelland wel.

8. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?

De aanvraag moet via DSO ingediend worden en de aanvullende stukken kun je daarbij toevoegen.

9. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?

Nee, eerst niet. Wat er nu is aan regels wordt overgenomen.

10. Gaat uw gemeente onder de Omgevingswet ook op milieustukken leges heffen? Zo ja, hoeveel?

Ja, op milieustukken gaan wij ook leges heffen. Dit gaan wij doen aan de hand van een opgave van de Omgevingsdienst Twente met de kosten die zij aan onze gemeente doorrekenen. De leges zullen we door heffen naar de initiatiefnemer. Dit is bij beide gemeentes aan de orde.

11. Hoe gaat uw gemeente participatiebeleid voeren?

Ja, voor participatie hebben wij beleid vastgesteld. Voor de gemeente Dinkelland is deze vastgesteld en vanavond wordt deze als het goed is in de raad van Tubbergen vastgesteld. We noemen het participatiebeleid en voor de BOPA gaan we participatie als indieningsvereiste vaststellen. Bij BOPA's moet een verslag ingediend worden hoe en wat aan participatie is gedaan en hoe de omgeving is betrokken bij het initiatief. Hiervoor is een handreiking en een stappenplan opgesteld en daar kunnen mensen actief gebruik van maken. Als je een simpele vergunningaanvraag hebt geldt deze indieningsvereiste niet.

12. Hoe wordt onder de Omgevingswet omgegaan met VAB? Kan dat onder reguliere / uitgebreide procedure?

Met buitenplanse afwijking kunnen we straks de functie van agrarisch naar wonen wijzigen. Het enige waar we nu tegenaan lopen en je doet aan rood voor rood via een BOPA en hierbij is een slooplocatie betrokken, dan moet er iets geregeld worden dat de functie daadwerkelijk veranderd. Daar moeten we iets voor regelen in de vorm van een anterieure overeenkomst. Of het omgevingsplan moet daarop aangepast worden. Het schijnt doormiddel van een BOPA met een anterieure overeenkomst mogelijk te zijn om een functie te wijzigen. Want als je de bestemming niet wijzigt, en het houdt de agrarische bestemming, dan zal je zo een aanvraag kunnen indienen en nieuwe bouwwerken opzetten. Dat is net niet de bedoeling van rood voor rood. Vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet veranderd beleid eerst niet, het beleid moet je wel voeren. Het is vooral uitkijken hoe en waar we aanpassingen moeten gaan doen.

13. Heeft u nog oplossingen of tips voor adviseurs in de ruimtelijke ontwikkeling?

Vooraf veel samenwerken met de gemeente en kom op tijd als je plannen hebt. We denken graag mee met plannen en uiteindelijk moeten we het samen doen.

Bedankt dat ik langs mocht komen om u te interviewen.

Bijlage 11: Interview omgevingsdienst Achterhoek

Interviewer: Debbie Dwars
Respondent: Anoniem
Datum: 5 december 2023 13.00 uur
Locatie: Gemeentehuis Bronckhorst

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs voor milieuzaken vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van het gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?

Puur ter interessepeiling over de Omgevingswet.

De Omgevingswet is zeker niet makkelijker dan de huidige manier van werken. De Omgevingswet doorzie ik nog niet helemaal goed, wat ik nu zie is dat we veel drukker worden met toetsen. Nu is de puzzel 10 stukjes, en straks moeten we op veel meer plekken gaan zoeken waar de regels staan en wat voor een locatie zal gelden. Het wordt voor ons eerst wel lastiger, veel voordelen zien wij nu niet.

Een doorkijk maken naar de Omgevingswet zijn we vooral nu mee bezig, met een aantal cursussen. Maar we zijn vooral nog bezig met de huidige wetgeving, de Wabo. Nieuwe wetgeving is altijd lastig om aan te beginnen. Als ik nou vooruit kijkt weet ik niet of de zaken verbetering brengen. Het is voor de omgevingsdiensten een grote wijziging, wij werken al jaren met het begrip inrichting, dat wordt nou helemaal los gelaten naar milieubelastende activiteiten. Het is nu veel meer versnipperd, het is wel in een Wet gezet, maar op milieuzaken staat het in plaats van onder de bijlage 1 Bor, bij elke activiteit apart vermeld. Het wordt dus veel meer zoekwerk. Het zoeken vinden we onze weg wel in, maar het is de vraag of het voor de aanvrager zelf duidelijker wordt. De verantwoordelijkheid wordt straks nog meer bij de aanvrager gelegd, in de huidige wetgeving kun je dingen nog verplichten naar de initiatiefnemer. Ik vraag me af of straks de baat er wel is dat straks de verantwoordelijkheid neergelegd wordt bij de initiatiefnemer. Het is straks niet makkelijk terug te vinden. Als je nou een lijstje hebt, waarop je zet, ik start een melkveehouderij, waaruit rolt aan welke punten je moet voldoen op milieugebied. Maar dat is het niet, het is een zoektocht. Wij vragen ons af of het DSO wel duidelijk is, als die duidelijkheid er niet is, snapt men ook niet hoe en of je iets aan moet vragen.

We zullen eerst een stapje terug moeten doen ten opzichte van nu, en dan zal het langzamerhand wel beter worden. Als je nu een bouwvergunning moet aanvragen, en je gaat dat op internet opzoeken of je dat wel of niet nodig hebt, dan komt men tot de conclusie die niet klopt met dat wat je daadwerkelijk moet aanvragen. Dus je denkt dat het naar eer en

geweten goed is aangevraagd, en later blijkt dat het niet goed is gegaan. Dat gaat ongetwijfeld gebeuren. Dus wij zijn nog niet echt enthousiast over de Omgevingswet op dit moment.

2. Het begrip inrichting verdwijnt en het worden Milieubelastende activiteiten. Hoe gaat dat in zijn werk?

Als je uitgaat van een nul situatie en een agrarisch bedrijf als voorbeeld neemt, heb je verschillende milieubelastende activiteiten. Dit zijn de veehouderij zelf, maar ook de kuilplaten, mestplaat, dieselolietank, de dieselolietankplaat zelf. Als je alleen naar een dieseltank kijkt, je hebt die nog nooit gehad en je wil die aanvragen, krijg je 2 meldingen (de melding voor de dieseltank zelf en de melding voor het tanken) en 2 informatieplichten (de informatieplicht voor de plaats waar de dieselolietank komt te staan en de informatieplicht waar je gaat tanken). En dat is alleen de melding dat je dat gaat doen, we hebben het dan nog niet eens over de bodem gehad. Het zijn allemaal aparte “zaken” in ons systeem, die helaas niet gekoppeld kunnen worden. Het wordt voor elke melding en elke informatieplicht een aparte zaak in ons systeem, alleen de aanvragen worden gebundeld. We gaan intern wel proberen het zo op te pakken dat het per adres door een persoon uitgewerkt wordt. Ook gaan we proberen dat de klant over deze meldingen en informatieplichten één brief krijgen, ook al gaat het bij ons om verschillende zaken/meldingen. Het wordt wel omdenken, als je al 30 jaar met het begrip inrichting hebt gewerkt dan is het omschakelen en wennen.

Ook het begrip revisie kennen we straks niet meer. Nu is er een keer een ijkpunt, dat er een revisievergunning verleend wordt. Dan wordt het hele bedrijf opnieuw beschouwd en vergund. Dat is dadelijk weg, dus door de loop van de jaren heen krijg je allemaal verschillende meldingen en vergunningen. Dus qua handhaving wordt dat ook wel een dingetje, het mooiste is dat de revisie terugkomt, zodat er opnieuw met één vergunning blanco begonnen kan worden. Je krijgt straks dat van de vergunning van 2020 de stal geldt, van 2021 de andere stal, en samen is het de huidige situatie. Hoe dat dan gaat is lastig.

3. Wat betekent het voor de OBM-bedrijven die nu verdwijnen? Verdwijnt de vergunning?

Veel melding bedrijven worden straks vergunningplichtig, of ja niet het bedrijf, maar de activiteiten. De OBM bedrijven hebben nu een toets vooraf, een ja/nee beschikking, of de activiteit gedaan mag worden op die locatie. Straks moet de activiteit weer getoetst worden, voldoet het aan de wet- en regelgeving, kunnen we een vergunning verlenen. Dat komt voornamelijk uit Europese wetgeving, OBM bedrijven zijn allemaal MER rapportage plichtig. Je kon ze dus niet melding plichtig maken. Nu moeten we weer inhoudelijk gaan toetsen. Het was eerst een eenvoudige toets, voornamelijk op stof, en nu wel op alle regelgeving.

We toetsen het bedrijf wel iets ruimer, maar dadelijk moet alles getoetst worden. In dit geval lag de verantwoordelijkheid ook al bij de ondernemer, hij meldt iets, maar of het nou wel of niet voldoet, wordt gecontroleerd door de handhaver dat er bijvoorbeeld niet voldaan wordt aan geluid of geur. Het kan niet zo zijn dat door de wetswijziging er een overgangstermijn is dat er binnen twee jaar een aanvraag ingediend moet zijn. Vanwege de wetswijziging wordt de OBM straks van rechtswege gezien als vergunning.

4. Hoe wordt omgegaan met de verordeningen (Bruidsschat)?

Wij moeten wel in de bruidsschat kijken op welke regels wij uit de bruidsschat moeten toetsen. Bijvoorbeeld geluid staat erin, maar bijvoorbeeld horecabedrijven komen helemaal niet terug in het Bal, daar staan de regels allemaal in de bruidsschat en dat gaan wij toetsen. Maar na verloop van tijd gaan de gemeentes hun plannen herzien tot omgevingsplannen, en dan is de vraag wat zij gaan toetsen. Gemeentes gaan onwaarschijnlijk contact met ons opnemen wat verstandig is. Gaan gemeentes nog vetafscheiders bij de horeca verlangen, want dat is allemaal lokaal, noem het op. En voor ons zal het fijn zijn dat gemeentes dat met elkaar gaan overleggen, want wij hebben 10 gemeentes, met allemaal een ander omgevingsplan, dan moet je overal anders zoeken. Dus wij hopen dat gemeentes daarin omgevingsplannen allen op dezelfde manier gaan opstellen, zodat we niet bij elke gemeente de regels op een andere plaats zullen vinden, dus dat ze bijvoorbeeld allemaal in hoofdstuk 4 de milieuparagrafen op gaan nemen, zodat wij niet hoeven te zoeken. Maar ze hebben nog tot 2032 de tijd om de bruidsschat op te nemen in het omgevingsplan.

5. Wat gebeurt er met vergunningen die middels RAV-codering / onder PAS zijn afgegeven? Blijven die RAV-coderingen leidend?

Je hebt de milieuvergunning en de Wnb-vergunning. De pas-maatregelen zijn gericht op de wet natuurbescherming. Wij gaan uit van de RAV-code, dus de pas-maatregelen worden door de omgevingsdiensten niet meegenomen. De normen aan de hand van de coderingen blijven voorlopig eerst hetzelfde. De RAV-lijst zal qua benaming en nummering wel wat verspringen, dus het wordt eerst wel zoeken.

6. Wordt de proceduretermijn voor veehouderij-aanvragen korter?

Procedures worden ook voor de omgevingsdienst korter. Met name wordt er uitgegaan van de reguliere procedure. Nu is er heel veel 26 weken, uitgebreide procedure. Straks wordt het standaard regulier, 8 weken, tenzij het een IPPC-bedrijf betreft, die blijven uitgebreid. Als er tegelijkertijd Natura-2000 aangehaakt wordt, mag ook gebruik gemaakt worden van de uitgebreide procedure. De meeste aanvragen zullen naar 8 weken gaan. Als er besloten wordt om bijvoorbeeld een stalaanvraag en Wnb-aanvraag gelijktijdig in te dienen, is het 26 weken, maar dat hoeft straks niet meer. Als de stalaanvraag en Wnb-aanvraag apart van elkaar ingediend gaan worden, moet er wel binnen 8 weken antwoord komen. De aanvrager bepaald de volgorde, je kan dus niet zeggen dat de aanvrager eerst bouw, milieu en dan natuur moet doen, hij bepaald echt zelf de volgorde. Op dit moment mag je natuur wel apart aanvragen van milieu, doe je dat niet, haakt natuur aan bij milieu, en moet je een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) aanvragen. Straks is dat allemaal niet meer. En IPPC bedrijven zullen altijd een uitgebreide procedure hebben.

Ook het van rechtswege verlenen vervalt per 1 januari, dan kunnen ze ons in gebreke stellen. Maar dat kan nu ook al, nu kan ook al gezegd worden dat er niet tijdig besloten is en de omgevingsdienst in gebreke wordt gesteld. Dan heb je 2 weken de tijd om alsnog een besluit te nemen, en daarna kom je aan het betalen, dat is de wet dwangsom. Nu zie je dat adviseurs ons niet in gebreke stellen. Dit omdat a, ze weten dat wij druk zijn, en b ze weten dat de provincie momenteel geen verklaring van geen bedenkingen afgeeft. Wij als omgevingsdienst moeten wachten. Alles zit momenteel vast, als ze de omgevingsdienst in gebreke stellen, is er

nog steeds geen besluit. Wij zijn wel benieuwd wat een rechter hierover zal besluiten, want in principe kan je nu niet door. We kunnen wel vertellen dat de 8-wekentermijnen niet gehaald zullen worden, maar overal is momenteel tekort aan mensen. De intentie is er, maar wij zitten momenteel met te weinig medewerkers. Er zullen wat mensen hier 1 januari al wel moeten beginnen met de omgevingswet. Het plan was om achterstanden inlopen, maar dat is niet gelukt.

7. Wat zijn de tarieven voor leges geworden?

De tarieven voor leges hebben wij nog niet van de gemeentes te horen gekregen. Het is ons ook nog niet helder welke gemeentes wel leges op milieu gaan heffen, en welke gemeentes dat niet gaan doen. In de werkgroepen is destijds afgesproken dat er in het eerste jaar geen leges op milieu geheven gaan worden, omdat we eerst wouden kijken hoe het ging verlopen met de Omgevingswet. Toen zijn daar stemmingen over geweest, waarover uiteindelijk bij een aantal gemeentes wel is gezegd, het kan nou, dus we gaan het wel doen. Een aantal gemeentes zaten te twifelen, sommigen gaan het nu wel doen en andere Achterhoekse gemeentes niet. De tarieven weten we niet, elke gemeente heeft zijn eigen legesverordening. De VNG heeft wel een model legesverordening. Wij hebben alleen een productenboek, hierin staat bijvoorbeeld dat we voor een vergunning 23 uur rekenen, maal het uurtarief, en dat brengen wij in rekening bij de gemeenten. Volgens de belastingwetgeving mag je niet alles doorrekenen naar de klant, dus de legesverordening van de gemeente is straks echt leidend. We weten wel, dat als er een Natura2000 aanhaakt, de provincie advies & instemming hiervoor moet afgeven en deze kosten zullen door de provincie gefactureerd worden. Alleen vergunningen zullen betaald moeten worden, meldingen niet.

8. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?

Er zal eerst een vragenboom doorlopen worden, dat genereert een pdf. Meldingen, maatwerkverzoeken, alles gaat via DSO. Dat komt in de zaaksystemen, bij zowel de gemeente als de omgevingsdiensten. Het zaakstelsel werkt redelijk, maar zodra er in DSO een vlak getekend is, in plaats van dat de bestemming van het adres gebruikt wordt, anders komt het bij ons binnen op een onbekend adres in een onbekende gemeente. Dat wordt uitzoeken waar de vraag over gaat. Vandaar hebben wij ook gezegd, vraag het op het huisadres aan. Wij snappen wel dat het daarachter over de realisatie van bijvoorbeeld een stal gaat. Zodra er een vlak op de kaart getekend wordt, kunnen wij het adres niet terug vinden. Wij zijn wel veel aan het testen, maar de systemen zijn soms wat instabiel. 2 weken geleden kwamen opeens de aanvragen niet binnen, of komt de bijlage niet mee. Wij weten niet waar dat aan ligt. We zijn wel benieuwd wat er in januari gaat gebeuren, gaat het lopen, of niet. Nu kun je in het omgevingsloket inloggen en meekijken, in DSO kan dat nog niet. Een aanvraag wordt 9 keer aangeboden aan je zaakstelsel, en als het zaakstelsel het dan niet oppakt, is er ergens een soort tegel met aanbod wat niet geplaatst is. Maar landelijk wordt er nog veel aan gewerkt. Terwijl eigenlijk het hele zaakstelsel op 1 januari wel goed moet zijn. Er wordt tussen ons en verschillende gemeentes een regionaal callcenter opgesteld voor de vragen over DSO. Dit is voor technische vragen, gaat het om inhoudelijke vragen, gaan we intern een expertteam oprichten. Maar ik denk dat veel communiceren met elkaar eerst heel belangrijk is.

9. Hoe gaat het in zijn werk nu de onlosmakelijke samenhang verdwijnt?

Wat wij wel doen, is dat we blijven waarschuwen, dat moet ook. Dus als een aanvraag onlosmakelijk wordt ingediend, moeten wij wel blijven wijzen op de andere vergunningen/meldingen die hierbij ook ingediend moeten worden.

10. Wanneer geldt de MER-beoordeling? (vvMER eraf, hoe dat?)

De vormvrije MER is weg, het moet straks als gewone MER beoordeeld worden. De OBM-drempel is weg, dus MER-beoordelingen zijn wel verplicht als een situatie niet MER-plichtig is. Volgens mij is nu aan de orde dat bij een vvMER een besluit genomen moet worden, waaruit naar voren komt of er een omgevingsvergunning ingediend moet worden. Straks moet je gewoon de vergunning indienen, wat nu dus nog niet mag. Dit in het verlengde van de onlosmakelijkheid. Er gaat wat veranderen met de drempels, maar het is nog wel uitzoeken hoe precies.

11. Hoe zit het met bemesten van het land? Is dat een milieubelastende activiteit? Hoe is dat ingericht?

Heel veel dingen kunnen milieubelastende activiteiten zijn, maar het wil niet zeggen dat het milieubelastende activiteiten zijn. Ik denk dat bemesten of gebruik van je weiland hier ook onder valt, maar precies weet ik het niet. Weilanden hoeven niet op de tekening voor een milieubelastende activiteit, dat weet ik wel. Ik denk dat bemesten van weilanden via de meststoffenwet geregeld is.

Een ander voorbeeld is een dieselolietank die ergens in een weiland staat, dat hoort straks als milieubelastende activiteit aangevraagd te worden. Nu kan gezegd worden dat een dichtbijgelegen dieselolietank bij de inrichting hoort, maar een dieselolietank verder gelegen niet. Straks zijn alle dieselolietanks pleksgewijs milieubelastende activiteiten.

12. Mestsilo's vallen onder de vergunningplicht vanaf 2024. Hoe wordt dit beoordeeld bij bestaande mestsilo's?

Als de milieubelastende activiteit vergunningplichtig is, dus het melkvee bijvoorbeeld, dan is de mestsilo ondersteunend aan het de milieubelastende activiteit. Dus dan moet de mestsilo vergund gaan worden. Nu zijn de maatstaven boven de 2500 kuub en 75 m², maar straks is het dus afhankelijk van de activiteit waaraan de mestsilo ondersteunend is. Stel dat het een bedrijf is met 100 koeien, dan kan de mestsilo gewoon gemeld worden.

Soms heb je ook loonwerkers die mest opslaan, of akkerbouwers, dan is het niet ondersteunend aan de milieubelastende activiteit. Dat moeten we allemaal nog uitzoeken hoe het dan in zijn werk gaat. Want het heeft dan geen binding met het houden van dieren. Ook de keuring gaat er dadelijk af, en de eis dat het gebouwd moet zijn van een gecertificeerde folie, maar dat zijn bouwkundige aspecten. Er wordt nog wel gelobbyd of het wel handig is dat de keuring van mestsilo's verdwijnt. Er wordt straks veel neergelegd bij de verantwoordelijkheid van de ondernemer.

13. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?

Het is wel het geval dat bij dieselolietanks de vloer moet veranderen. De vloer moet aaneensluitend zijn, en zoals eerder stelcomplaten of klinkers hierin goedgekeurd werden,

moet er nu een vloeistofdichte vloer onder een dieselolietank liggen. Het gaat wijzigen, dus bij controle hierover moet ervoor gezorgd worden dat er binnen een termijn een vloeistofdichte vloer onder komt te liggen. Bij een olietank moet het water van de vloeistofdichte vloer geloosd worden op riolering.

Uiteindelijk bedenken de omgevingsdiensten de regels niet, de gemeentes stellen de regels vast waarop wij zullen toetsen. Vanuit ons zullen regels niet veranderen, dat zullen gemeentes vaststellen.

14. Heeft u nog oplossingen of tips voor milieuadviseurs?

Op heel veel vlakken gaan er termen veranderen. Nu hebben we het begrip milieuneutraal, straks krijg je significante milieueffecten. Het begrip milieuneutraal is uitgekristalliseerd door de raad van state, maar je weet niet exact wat significante milieueffecten inhouden. Dat is op veel vlakken, wat bijvoorbeeld wel tot de installatie gaat behoren en wat niet. Ik denk dat adviseurs en aanvragers dat zullen proberen, en voor ons is het een taak om te toetsen of we erin meegaan, of dat iets wel echt tot de installatie behoort.

Wij proberen zoveel mogelijk te overleggen en samen met adviseurs regelgeving te duiden. Zoveel mogelijk bespreken, het is voor alle partijen nieuw, zodat we over een tijdje ook weten hoe goede aanvragen ingediend kunnen worden. We zitten tenslotte allemaal in hetzelfde schuitje.

Bijlage 12: Interview omgevingsdienst IJsselland

Interviewer: Debbie Dwars
Respondent: Anoniem
Datum: 20 december 2023 14.00 uur
Locatie: Stadskantoor Zwolle

Allereerst bedankt voor de medewerking aan dit interview. Zoals ik al kort had toegelicht ben ik momenteel bezig met mijn afstudeeronderzoek over de Omgevingswet. Hierbij gaat het om de veranderingen die de Omgevingswet ondergaat voor de veehouderijsector. Voor het onderzoek ben ik vooral bezig met hoe adviseurs voor milieuzaken vanaf 1 januari 2024 om moeten gaan met de Omgevingswet en hoe bepaalde zaken invulling krijgen.

Voor het interview heb ik een aantal vragen opgeschreven voor de inrichting van het gesprek. Mocht u met andere ideeën komen binnen het onderwerp, dan kunnen deze ook worden uitgewerkt en meegenomen.

1. Wat is uw mening over de Omgevingswet?

Puur ter interessepeiling over de Omgevingswet.

Lastig, complex en nog een heleboel vraagtekens terwijl we in 2024 gaan beginnen. Rond 2000 hebben we de Wabo gekregen, het zal allemaal beter worden voor iedereen. Voor die tijd hadden de bakkers, melkvee, garagebedrijven hadden hun eigen partijvoorschriften. Ieder onderdeel had een eigen pakketje en dat werd één Wabo. Toen kreeg je 28 aparte AMVB's die één werden. Agrarisch gezien kon niemand het meer zelf doen. Daar zijn de adviesbureaus uit voortgekomen. Ik denk dat het nu met de Omgevingswet nog veel erger wordt. Voor een gewone ondernemer die niet dagelijks in deze wetgeving zit, kan zelf niet meer een aanvraag invullen. Je moet straks én in de Wet, én in het omgevingsplan en in de bruidsschat kijken. Overall moet je dingen weg gaan halen. Het is ook heel jammer dat de onlosmakelijke samenhang verdwijnt. Nu hangt er nog een koppeling met bouw of Wet natuurbescherming aan. Dat wordt straks allemaal losgelaten. 20 jaar geleden was het ook los, toen werkte het niet, is er gezegd we gaan het koppelen. Wij krijgen straks geen idee als wij een milieumelding accepteren wat er voor bouw is aangevraagd. Wij zitten al meer als 30 jaar in het vak. We hebben meerdere van zulke sessies meegemaakt en het is er niet beter op geworden. Als burger gaat het je straks niet meer lukken om iets in te dienen. Maar we hebben er mee te dealen. Het vervelende is dat de basisgedachte van de inrichting, waarin je kan zien welke milieu- en bouwvergunningen er gelden verdwijnt. In één klik kun je alles zien. Daar zijn ze straks van afgestapt, dus het overzicht verdwijnt.

2. Het begrip inrichting verdwijnt en het worden Milieubelastende activiteiten. Hoe gaat dat in zijn werk?

Het belangrijkste is straks dat de kernactiviteit bekend is. Het wordt straks wel met enig risico aan de locatie vastgehangen. We zitten al jaren in agrarisch. Je weet dat als je melkvee hebt, je ook kuilvoer hebt. Dat is dan ook een milieubelastende activiteit. Je moet goed kunnen zien wat er allemaal bij dat melkveebedrijf hoort. Waar het heel erg op gaat leunen is de toezicht en handhaving. Die komen controleren op bedrijven en komen erachter dat er misschien dingen vergeten te melden zijn. Dan ga je vanuit het handhavingstraject weer het vergunningstraject in. Wij vinden dat het omgekeerd moet. We moeten aan de voorkant

weten welke activiteiten er zijn en dat daarvoor de juiste vergunningen zijn aangevraagd. Straks wil men het meer bij toezicht neerleggen, die dan ziet dat bepaalde zaken misschien niet gemeld zijn, maar ik vind dat vervelender. De verantwoordelijkheid wordt nu bij de ondernemer gelegd, maar doordat het zo complex is, is de kans aanwezig dat er straks dingen vergeten worden. Als je nu een vergunning aanvraagt, kun je ook stukken overslaan, maar we gaan van de goede wil van de onderneming uit. Het is maar zien hoe het straks gaat.

3. Wat betekent het voor de OBM-bedrijven die nu verdwijnen? Verdwijnt de vergunning?

OBM-bedrijven krijgen straks vergunningplicht. Dat wordt van rechtswege omgezet naar een vergunning, hier hoeft de ondernemer niets voor te doen.

4. Hoe wordt omgegaan met de verordeningen (Bruidsschat)?

Het bevoegd gezag van de gemeentes is verantwoordelijk over de verordeningen. Voor alsnog gaan de verordeningen eerst gewoon mee en het bevoegd gezag heeft 10 jaar de tijd om de bruidsschat en verordeningen om te zetten in het definitieve omgevingsplan. We zitten wel met de uitspraak over de 50% regeling van geur. De hele 50% regeling staat momenteel behoorlijk ter discussie. Als een gemeente wil hebben dat de 50% regeling of een afgeleide daarvan in het omgevingsplan wordt opgenomen, dan kan het zijn dat een planMER daarvoor verplicht is. In principe is het wel zo dat de ingreep behoorlijk is, dan moet er een planMER gedraaid worden. De meeste geurverordeningen zijn 15-16 jaar geleden opgesteld, toen was de algemene politieke wind in Overijssel agrarisch minded. Best veel gemeentes hebben een geurverordening in het buitengebied van 14 oudeur. Als er nu weer over geurbeleid nagedacht moet worden, vraag ik me af of gemeentes wel weer een geurverordening willen. Dan gaat het geurbeleid volgens de wettelijke normen en dat betekent dat er behoorlijke beperkingen komen voor vooral agrarische bedrijven. Als je overbelast betekent het dat je terug moet naar de wettelijke geurnorm van 8 oudeur in het buitengebied. Dat kan bedrijven op slot gaan zetten. De brief over de 50% regeling is eruit gegaan net voordat het kabinet is gevallen. Dit zal eerst niet opgepakt worden in de tweede kamer, maar gemeenteraden gaan wel nadenken of ze de agrarische sector deze ruimte op het gebied van geur nog willen geven. De raden van 16 jaar geleden waren heel anders dan de gemeenteraden die er nu zitten. Ik verwacht dat de agrarische sector hier wel moeilijkheden mee gaat krijgen. Als de geurverordening niet meegenomen wordt in het omgevingsplan moeten bedrijven bij nieuwe plannen ervoor zorgen dat ze aan krappere normen gaan voldoen. Dit betekent voor de ondernemer dat er grote beperkingen komen wat ervoor zorgt dat bedrijven dieren moeten gaan wegdoen. De praktische benadering van de Omgevingswet mist en straks wordt de boer de dupe van de wet- en regelgeving. Eerder toen de vergunningverleners van milieu nog bij de gemeentes werkten, en iets kon niet, probeerden we nog mee te denken zodat plannen gerealiseerd kunnen worden. Nu ligt de verantwoordelijkheid echt bij de aanvrager, de boel moet zelf kloppend zijn en anders moeten wij als omgevingsdienst het initiatief buiten behandeling laten. Het is voor ons veel makkelijker, maar dat wordt er niet altijd leuker op.

5. Wat gebeurt er met vergunningen die middels RAV-codering / onder PAS zijn afgegeven? Blijven die RAV-coderingen leidend?

De codering hierin gaat veranderen en het wordt sowieso eerst nog een feest om de boel kloppend in het systeem te krijgen. Wat vergund is, is vergund. Maar bij veranderingen moet

alles kloppend volgens de nieuwe RAV-lijst aangevraagd worden. De PAS-maatregelen worden door de provincie beoordeeld. Het enige waar wij voor moeten zorgen is dat de aanvraag klopt met die van de provincie. We hebben wel te maken met het besluit emissiearme huisvesting wat bij de provincie momenteel voor vergunningverlening helemaal stilligt. Men is bang dat de stal niet doet wat destijds berekend is.

6. Wordt de proceduretermijn voor veehouderij-aanvragen korter?

Wij hebben er wel mee te handelen dat de termijn korter wordt. Maar als de aanvraag niet compleet is, zetten we de aanvraag buiten behandeling tot er aanvullende gegevens zijn. Het systeem krijgt hier straks wel verwarring op, want de aanvraag die buiten behandeling is gelaten, blijft wel in het systeem staan. Nu is het zo dat de procedure 26 weken is. Dan ga je een paar keer aanvullende gegevens vragen, en komt het binnen de termijn goed. Straks moet de vergunning binnen 8 weken worden verleend, dan krijg je een keer binnen 4 weken de tijd om gegevens aan te vullen. Doe je dat niet, dan laten wij het gelijk buiten behandeling en begin maar opnieuw. Dan komen er straks op milieustukken leges bij kijken, dus stel dat de aanvraag na 8 weken buiten behandeling wordt gelaten, kan men opnieuw beginnen en kunnen er voor de tweede keer leges betaald gaan worden. En de adviesbureaus krijgen hier ook mee te maken, je bent straks wel de leges kwijt. Ik heb gehoord dat de leges per milieubelastende activiteit tussen de €2000,- en €5000,- zijn. Dus het gaat hierbij ook nog eens om serieus geld. Wat straks dus heel belangrijk wordt is dat er echt goede aanvragen ingediend moeten worden. Vraag dus eerst een vooroverleg aan, bespreek de plannen die men wil en dan kunnen wij op het moment dat het ingediend wordt ook al concluderen dat iedereen het met de aanvraag op deze manier eens is. Ik vraag me af of adviesbureaus zich ook goed laten scholen in de Omgevingswet.

7. Wat zijn de tarieven voor leges geworden?

Zoals net besproken voor milieubelastende activiteiten tussen de €2000,- en €5000,- per milieubelastende activiteit.

8. Hoe zal een aanvraag onder DSO ingeleverd moeten worden? Een ingevuld format, pdf?

De gemeente is bevoegd gezag en stuurt wat bij ons hoort door naar ons. Het is de bedoeling dat het zo ingericht wordt dat zodra er milieu aanhaakt, het direct naar ons doorgestuurd wordt op basis van het takenpakket. Per aanvraag krijg je wel aparte taken in ons systeem. Voor elke milieubelastende activiteit moeten we straks een aparte afhandeling sturen. Dus in een 0-situatie bij een melkveebedrijf krijg je: koeien, kuilplaten, dieselolietank, de vaste mestplaat, drijfmestopslag, kunstmest en voersilo's, noem maar op. Dan kun je wel nagaan hoeveel milieubelastende activiteiten je hebt. Deze activiteiten komen allemaal als losse zaken in ons systeem te staan. We mogen dit niet bundelen en qua overzicht is dit niet handig. Hopelijk wordt dit na verloop van tijd nog anders.

9. Hoe gaat het in zijn werk nu de onlosmakelijke samenhang verdwijnt?

Het wordt voor ons wel beter dat de onlosmakelijke samenhang verdwijnt. Het is misschien niet handig, maar we hoeven nu niet meer te wachten op reactie van bijvoorbeeld de provincie. De ondernemer kan er straks voor kiezen om de aanvraag voor de omgevingsdienst en provincie wel samen in te dienen. We moeten er straks mee leren werken.

10. Wanneer geldt de MER-beoordeling? (vvMER eraf, hoe dat?)

Ja, dat klopt. Alle bedrijven met MER moeten vooraf een MER draaien en die MER moet onderdeel uitmaken van de aanvraag. Nu is het zo dat de vormvrije MER en OBM voor dieraantallen is die eigenlijk niet heel belastend zijn, maar toch wat meer van willen weten. Deze situaties worden straks verzwaard naar vergunningplicht. Dan krijg je ook met het betalen van leges te maken. Voor een melding hoef je geen leges te betalen, dus dat gaat wel veranderen nu de vvMER eraf gaat omdat het vergunning plichtige bedrijven worden. We krijgen straks 3 tabs: regulier, uitgebreid en MER bedrijven. Er zitten wel gradaties in leges. Alles waar straks een besluit aan vast zit, kan de gemeente kiezen om leges te heffen. Wij hebben te maken met 12 gemeentes, die hebben allen een eigen idee dus het gaat variëren. Het heffen van dezelfde leges voor alle partnergemeentes hebben we niet behaald. Tot nu toe zijn wij 5 jaar bezig als omgevingsdienst met 12 partners en 12 ideeën. En dat blijft ook zo. Het is wel de bedoeling dat de hoofdstukken in het omgevingsplan gereserveerd zijn voor bijvoorbeeld de bruidsschat, zodat er geen dingen over het hoofd gezien worden.

11. Hoe zit het met bemesten van het land? Is dat een milieubelastende activiteit? Hoe is dat ingericht?

Vorige week had ik een kliksessie over de Omgevingswet en toen is zelfs verteld dat het telen van gras al een milieubelastende activiteit is. Maar ik denk niet dat wij daarover bevoegd gezag zijn, dat is bijvoorbeeld de NVWA. Denk bijvoorbeeld aan de meststoffenwet. In principe is beregenen van je land straks ook een milieubelastende activiteit. Maar daar zit ook weer een uitzondering in. Het was voor iedereen altijd heel duidelijk: een inrichting is ongeveer het bouwblok. Alles wat daarbuiten viel, is geen inrichting. Als je nu met milieubelastende activiteiten gaat werken, wordt het begrip inrichting verlaten. Je kunt dus van alles onder die milieubelastende activiteiten schaden. Er kan dus veel meer onder milieubelastende activiteiten schaden. We hebben nu een waterwingebied met 22 waterputten. Nu is het 1 waterwingebied en 1 inrichting. Straks moet je voor alle 22 waterputten een aparte milieubelastende activiteit aanvragen. Je moet straks dus ook nog met x en y coördinaten gaan werken omdat je elke locatie zo specifiek aan moet geven.

12. Mestsilo's vallen onder de vergunningplicht vanaf 2024. Hoe wordt dit beoordeeld bij bestaande mestsilo's?

Het is nu ook al vergunningplichtig vanaf mestsilo's van meer dan 2500 m³ of meer dan 150 m². Dat blijft hetzelfde.

13. Komen er onder de Omgevingswet nog extra of andere regels voor veehouderijen?

Er worden andere dieraantallen genoemd wanneer je een milieubelastende activiteit bent. En bij paarden gaat er wat veranderen. Het fokken van paarden is wel een milieubelastende activiteit, maar het houden van paarden dan weer niet. Dat heeft te maken met het begrip landbouwhuisdier. Het invullen van de vergunningcheck is ook niet altijd even duidelijk. Opslag van vaste mest is ook geen milieubelastende activiteit meer. Dat staat ook in de bruidsschat tot bepaalde hoeveelheden mest. Het wordt allemaal een andere manier van zoeken. Vooral het vergunningverlenen is een hele andere manier van zoeken straks, de voorschriften voor de toezichthouders veranderen niet zo erg.

14. Heeft u nog oplossingen of tips voor milieuadviseurs?

Vooraf veel gebruik maken van vooroverleg voordat je wat indient. Want het is nu soms veel uitzoekwerk en dingen die niet kloppen, waardoor er weer vragen bij het adviesbureau neergelegd worden. Goed en kloppend werk aanleveren is echt gewenst. 7 van de 10 aanvragen die wij binnenkrijgen moeten we achteraan omdat er gegevens over de aanvraag missen.